

Hvordan kan vi bli integrert når vi er plassert i en ghetto?

En studie om etniske minoriteters opplevelser ved å bo i en
kommunal bolig

Bilan Omar Awale Abdi

VID vitenskapelige høyskole

Oslo

Masteroppgave

Master i Sosialt Arbeid

Antall ord: 30894

26.05.2020

Sammendrag

Denne oppgaven omhandler etniske minoriteters boopplevelser i det kommunale boligmarkedet. Formålet har vært å frembringe kunnskap om etniske minoriteters tanker og opplevelser ved å bo i en kommunal bolig. I undersøkelsene har det blitt vektlagt å få løftet fram beboernes egne stemmer. Denne masteroppgaven er knyttet til pilotprosjektet «Utvikling av «Boindeks» for leieboliger», som er utført i regi av Arbeidsforskningsinstituttet (AFI) ved OsloMet, Leieboerforeningen (Lbf), og VID vitenskapelige høgskole (VID). Et av hovedmålene i det prosjektet var å utvikle en boindeks som kunne måle boligsituasjonen til beboere i kommunale boliger, og også fremme beboerdeltakelse og samarbeid mellom beboere og kommuner for å bedre trivselen og bomiljøet. Feltarbeidet ble utført i tre kommunale bygårder i Bærum kommune. Resultatene som ble innhentet som følge av boindeksprosjektet var med på å utforme et kunnskapsgrunnlag som denne masteroppgaven kunne ta utgangspunkt i, og forhåpentligvis også påvirke det boligsosiale arbeidet i kommunen. Boindeksprosjektet benytter både kvantitative og kvalitative spørsmål i undersøkelsene. Til sammen ble det gjennomført 48 intervjuer, hvor 41 av deltagerne hadde etnisk minoritetsbakgrunn. Den store andelen informanter med minoritetsbakgrunn, samt svarene som denne gruppen ga på de kvalitative spørsmålene ledet meg til min problemstilling. Min studie analyserer svarene på de kvantitative spørsmålene i pilotprosjektet, men grunnlaget bygges på en kvalitativ metodetilnærming, og var et metodevalg som hjalp meg å fange opp dybdekunnskap som var relevant for å kunne besvare oppgavens følgende problemstilling:

«Hvordan opplever personer med etnisk minoritetsbakgrunn å bo i en kommunal bolig»

For å kunne svare på dette ble det utført en tematisk analyse av datamaterialet. Gjennom den analysen fikk jeg et innblikk på ulike temaer som kan ha hatt en virkning på beboernes boopplevelse. Disse opplysningene kunne ses i sammenheng med teoretiske perspektiver som blant annet sosial kapital og stigmatisering. I tillegg til vil funnene i denne undersøkelsen ses opp mot tidligere forskning og undersøkelser på feltet. Funnene viste at beboerne var relativt fornøyde med kvaliteten på boligene sine, og at mesteparten hadde et

ønske om å bli boende. Funnene gjennomskuet også at beboerne erfarte ulike utfordringer i nabolaget, og dette ofte kunne knyttes opp mot fysiske og sosiale aspekter i bomiljøet.

Nøkkelord: *kommunal bolig, etniske minoriteter, nabolagseffekter, sosial kapital, stigmatisering, territoriell stigmatisering.*

Abstract

This study considers the experiences of ethnic minorities in the municipal housing market. The purpose has been to increase knowledge about the thoughts and experiences ethnic minorities have in regards to living in a municipal residence. In the study, the emphasis has been on raising the residents' own voices on the subject. This thesis is connected to the pilot project «Utvikling av «Boindeks» for leieboliger» ("Development of "Housing Index" for rental housing") which has been conducted on behalf of the Work Research Institute (AFI) at OsloMet, in collaboration with Leieboerforeningen (Lbf), and VID Specialized University (VID). One of the main objectives of this project was to develop a housing index that could assess the housing situation of residents in municipal dwellings, and also promote residents participation and cooperation between residents and municipalities in order to improve well-being and living environment. The field work was carried out in three municipal apartment complexes in the municipality of Bærum. The collected data allowed me to illuminate both positive and negative experiences that disadvantaged people in the housing market can experience living in municipal apartment complexes. The data and the analysis also help build a stronger knowledge base which will hopefully lead to the implementation of specific targets with the aim of improving the municipal living situation in the future. The Boindeks project uses both quantitative and qualitative questions in the surveys. In total, 48 interviews were conducted, of which 41 participants had an ethnic minority background. This large proportion of participants with a minority background, as well as the answers that this group gave on the qualitative questions led me to my thesis topic. My study analyses the answers to the quantitative questions in the pilot project, but the foundation is built on a qualitative approach, and was a method of choice that helped me capture in-depth knowledge useful in order to answer the following question:

"How do people with ethnic minority backgrounds experience living in a municipal property"

In order to respond to this, a thematic analysis of the data material was carried out. Through this form of analysis, I gained insight into various themes that had an effect on the residents' living experience. This information could be viewed in the context of theoretical perspectives such as social capital and stigmatisation. Additionally, the findings in this survey will be

compared against previous research and surveys in the field. The findings revealed that the residents were relatively satisfied with the quality of their homes, and most of the residents expressed wishes to continue living in the same neighbourhood. It was also found that most of the challenges in the neighbourhoods could be linked to the physical and social aspects of the living environment.

Keywords: municipal housing, ethnic minorities, neighbourhood effects, social capital, stigmatisation, territorial stigmatisation.

Forord

Denne masteroppgaven representerer avslutningen av studiet mitt innenfor Master i Sosialt arbeid ved VID vitenskapelige høyskole. Det har vært en lang og krevende prosess å skrive masteroppgave i tillegg til å være i arbeid, og opprettholde andre forhold i mitt liv. Derfor sitter jeg igjen med en utrolig god følelse å endelig kan si meg ferdig. Jeg vil takke alle som har støttet meg under denne prosessen.

Først og fremst vil jeg takke alle informantene som tok seg tid til å stille opp, og delta i denne undersøkelsen. Satte stor pris på den åpenhet de viste i intervjuene. For det ville ikke ha vært mulig for meg å skrive denne oppgaven uten den informasjon informantene valgte å oppgi. Derfor vil jeg takke alle informantene som tok seg tid til å delta i boindeksprosjektet. Den tiden de ofret for å formidle om sine erfaringer med å bo i en kommunal bolig, ga både meg og alle medforskerne i prosjektet tilgang til viktig informasjon som var med på å utgjøre studien min.

Det har vært utrolig spennende å skrive om etniske minoriteter som befinner seg i det kommunale boligmarkedet. På bakgrunn av studiens relevans har jeg fått mottatt kompetansetilskudd fra Husbanken region øst for å skrive masteroppgaven. Dette har vært både motiverende, samt åpnet rom for meg til å kunne fordype meg i et tema som jeg var meget engasjert i.

Jeg vil rette en stor takk til min veileder Katrine Mauseth Woll for alle de gode og konstruktive rådene jeg mottok under oppgavens skrivingsprosess. Dette var til stor hjelp og var med på å gi meg ytterligere motivasjon.

Videre vil jeg rette en spesiell takk til min mor og min mann for deres støtte og innspill under hele prosessen. Jeg er utrolig takknemlig for all oppmuntring og støtte både familie og venner har gitt meg under hele utdanningen min.

Innholdsfortegnelse

1	Introduksjon	1
1.1	Begrunnelse for valg av tema	2
1.2	Presentasjon av problemstillingen	3
1.3	Begrepsavklaringer	5
1.3.1	Den norske boligmodellen	5
1.3.2	Kommunal bolig	6
1.3.3	Boligkarriere	7
1.3.4	Etnisk minoritet	7
1.4	Oppgavens struktur	8
2	Kunnskap om det norske boligmarkedet	10
2.1	Bolig er en forutsetning for velferden	10
2.2	Det boligsosiale arbeidet	11
2.3	Vanskeligstilte på boligmarkedet	13
3	Teoretiske perspektiver	15
3.1	Sosial kapital	15
3.2	Nabolageffekter	20
3.3	Stigmatisering	21
3.3.1	Territoriell stigma	24
4	Metode	27
4.1	Egen forforståelse	27
4.2	Metodetilnærming	28
4.3	Vitenskapelig ståsted	29
4.4	Boindeksprosjektet - oppbygging og gjennomføring	31
4.4.1	Rekruttering av medforskere	31
4.4.2	Rekruttering av informanter	32
4.4.3	Utvikling av intervjuguide	33
4.4.4	Gjennomførelsen av intervjuene	35
4.5	Presentasjon av utvalget	38
4.6	Kvalitetskrav ved forskningen	40

4.6.1	Reliabilitet	40
4.6.2	Validitet	41
4.6.3	Forskningsetiske hensyn	43
4.7	Analytisk tilnærming.....	44
4.7.1	Forberedelser	45
4.7.2	Koding.....	45
4.7.3	Kategorisering	46
4.7.4	Rapportering	47
4.8	Oppsummering.....	47
5	Presentasjon av resultater	49
5.1	Utfordringer i fellesområdene.....	50
5.1.1	Søppelhåndtering.....	51
5.1.2	Heisen.....	52
5.1.3	Trafikk.....	52
5.1.4	Utebelysning.....	53
5.1.5	Mangel på møteplasser.....	53
5.1.6	Fellesområdene – alt i alt	54
5.2	Det sosiale bomiljøet	56
5.2.1	Varierende kontakt mellom naboer.....	56
5.2.2	Språkbarrierer	59
5.2.3	Uro og utrygghet	59
5.2.4	Er bomiljøet uegnet for barn?.....	61
5.3	De fleste er fornøyde med boligen.....	63
5.4	Beboernes forslag til forbedringer på de ulike områdene	65
6	Hvordan opplever beboerne sin egen bosituasjon.....	66
6.1	Hvilke individuelle kostnader er det ved å bo her?.....	66
6.2	Hvorfor er det så mange som er fornøyde?	70
6.3	Kan en møteplass utgjøre en forskjell?	75
7	Avsluttende kommentarer og veien videre	80
7.1	Sammendrag.....	80
7.2	Boindeksprosjektet og veien videre	81

7.3 Avslutning	85
Litteraturliste.....	86
Vedlegg A - spørreskjema / intervjuguide.....	92
Vedlegg B – informasjonsskriv plassert i borettslagene	113
Vedlegg C – Tilrådning fra Norsk senter for forskningsdata (NSD)	115
Vedlegg D – Figurer knyttet til den kvantitative analysen	117

1 Introduksjon

Målet med denne studien er å øke kunnskapen om årsakene til at mennesker med minoritetsbakgrunn er overrepresentert i det kommunale boligmarkedet, og hvordan de opplever å bo og befinne seg i det kommunale boligmarkedet. Boligen er rammen for vårt sosiale liv og gir tilhørighet til et nærmiljø og lokalsamfunn. Dessuten er det å ha tilgang til en bolig et grunnleggende behov hos alle mennesker, og er en rettighet som inngår i blant annet FNs konvensjon fra 1966 om økonomiske, sosiale og kulturelle menneskerettigheter. I denne loven så forplikter alle medlemslandene å anerkjenne enhver borgers rett til en tilfredsstillende levestandard for seg selv og sin familie, herunder tilfredsstillende mat, klær og bolig, samt til stadig bedring av sine leveforhold (Menneskerettsloven, 1999, §1-6).

Menneskerettsloven har en viktig funksjon, ettersom staten er forpliktet til å sørge for at alle i landet har tilgang til mat, vann, bolig, utdanning og grunnleggende helsetjenester. Det har betydning for eksempel det å fullføre et utdanningsløp, danne familie, ha en stabil tilknytning til arbeidslivet og ikke minst det å ta vare på helsen sin. Hva som oppfattes som en god og trygg bolig avhenger av en rekke egenskaper ved boligen og boområdet og av beboerens egne preferanser (Ruud, Nørve, Karvel, 2012). En god bolig skal ha som hensikt å dekke beboerens grunnleggende behov for trygghet for liv og helse, og for hvile. Til tross for at de aller fleste bor svært godt i Norge i dag, gjelder ikke dette alle. Det er også tydelig at det å ikke ha tilgang til en tilfredsstillende bosituasjon kan ha flere negative innvirkninger på livskvaliteten. Det å ikke bo under gode boforhold, kan medføre at det blir vanskeligere å ta i bruk helse-, omsorgs- og velferdstjenester, gjennomføre utdanning og delta i arbeidslivet. En ugunstig bosituasjon kan også føre til at veien til kriminalitet, rusproblemer og psykiske vansker blir kortere (Departementene, 2014).

Boligpolitikken i Norge tilsier at det er et personlig ansvar å skaffe seg et sted å bo. Dagens boligpolitikk går ut fra at de fleste husholdninger skal klare å håndtere sine egne sosiale, økonomiske og kulturelle ressurser på boligmarkedet (Sørvoll, 2011). Lenge har det vært en bred politisk enighet om at eierlinjen skal stå sentralt i norsk boligpolitikk. Dette har ført til at over 80 % av alle i voksen alder eier egen bolig (Annaniassen, 2006; Sørvoll & Aarset, 2015). Eierlinja blir fremhevet som en gode for den enkelte og samfunnet, ettersom opplevelsen av å eie bidrar til uavhengighet, trygghet og ansvarlighet (Sørvoll, 2011). Av de

som leier bolig er det grunn til å tro at flere er studenter eller unge som ikke enda har hatt mulighet til å kjøpe seg bolig; de er dermed i leiemarkedet for en kort- eller midlertidig periode (Sørvoll & Aarset, 2015; Thorsen, 2017). 4 % av husstandene i Norge bor i kommunale utleieboliger. Kommunale utleieboliger er et viktig virkemiddel for kommunene for å forhindre bostedsløshet og skal bistå for mennesker i samfunnet som av ulike grunner ikke har mulighet til å skaffe seg en egnet bolig på egenhånd (Thorsen, 2017).

Denne studien vil sette søkelys på hvorfor ulike grupper i det norske samfunnet har vanskeligheter med å komme i en boligeierposisjon. Ved å ta utgangspunkt i kommunale beboeres perspektiv i denne studien, vil det være interessant å se på hvilke erfaringer utfordringer og ikke minst hvilke strategier som kan være av betydning for ens boligkarriere. I dette innledningskapittelet vil jeg se på boligens betydning for velferden og oppsummere hvordan det boligsosiale arbeidet fungerer. Videre vil jeg definere hva som kjennetegner personene som anses som vanskeligstilte på boligmarkedet. Deretter vil jeg presentere studiens formål og min motivasjon, før problemstillingen presenteres. Til slutt i kapittelet vil beskrive strukturen jeg har valgt for oppgaven.

1.1 Begrunnelse for valg av tema

Denne masteroppgaven er et resultat av et prosjekt gjort i partnerskap mellom flere aktører. Gjennomføringen av undersøkelsen og utviklingen av spørreskjema ble gjort i partnerskap med beboere i kommunale utleieboliger, forskere som er med i pilotprosjektet «*Boindeks i kommunale boliger*» (AFI, VID og Leieboerforeningen) og masterstudenter fra VID.

Hovedmålet for dette pilotprosjektet var å utvikle en boindeks som måler beboernes opplevelse av å bo i en kommunal bolig. Denne boindeksen vil gi et bedre grunnlag for å sette inn målrettede tiltak som kan bedre bosituasjonen. Som masterstudent på VID fikk jeg muligheten til å være med på et forskningsprosjekt i rollen som medforsker. I denne rollen fikk jeg være med på å bidra under ulike faser av prosjektet. Partnerskapet i boindeksprosjektet har gitt meg som masterstudent og forsker en dypere forståelse omkring hvordan det kan være å bo i kommunal bolig. De erfaringene partnerskapet har gitt meg som forsker, har vært med å forme hvordan jeg tolket dataene vi hentet inn. Denne erfaringen hjalp meg til å utvikle egenskaper som er viktige for å effektivt gjennomføre et forskningsprosjekt. Jeg

opplevde det blant annet som positivt at medforskere var åpne om egne erfaringer ved det å bo i kommunal utleiebolig. Dette førte til at jeg fikk mange refleksjoner og mer kompetanse om temaet boligsosialt arbeid.

Etter min erfaring som medforsker i pilotprosjektet ble jeg overrasket over hvor mange etniske minoriteter som var bosatt i de utvalgte kommunale bygårdene. Jeg ble inspirert til å forske videre på etniske minoriteter og deres perspektiv på det kommunale boligmarkedet. Deltakelsen i pilotprosjektet var med på å gi innsikt og ikke minst et klarere syn på hvordan det kan være å bo i en kommunal bolig. Etter intervjuene, observasjonene og flere samtaler med medforskerne i prosjektet ble jeg sittende igjen med ett inntrykk av at mange av deltagerne hadde begrensede muligheter. Det virket generelt som om de var tilfreds med deres nåværende situasjon og opplevde situasjonen som det beste alternativet for dem nå. Gjennom deltakelse i prosjektet åpnet det seg også en mulighet for en samtale med mine foreldre, hvor det kom fram at jeg selv tidlig i min oppvekst hadde bodd i en kommunal bolig. Denne oppdagelsen styrket min interesse for å forske videre innen dette feltet.

1.2 Presentasjon av problemstillingen

Bakgrunnen for denne oppgaven er at en stor andel av befolkningen med etnisk minoritetsbakgrunn opplever utfordringer i boligmarkedet generelt. Dette studiet avgrenses til å fokusere på mennesker med etnisk minoritetsbakgrunn som befinner seg i det kommunale boligmarkedet. Norge har i dag utviklet seg til å bli et flerkulturelt samfunn. Hvor innvandrerbefolkningen per dags dato ligger på rundt 979 254; dette representerer 18.2 % av totalbefolkningen (SSB, 2020). I denne gruppen er det representert opptil 216 ulike land. Med andre ord er mangfoldet i denne i gruppen rikt. Gjennom nevnte tidsperiode har det blitt utført flere levekårsundersøkelser, og i disse undersøkelsene kommer denne gruppen veldig ofte dårligere ut på en rekke områder (Berg & Ask, 2011; Barstad, 2017). Forskning på dette området viser til at etniske minoriteter er en gruppe som er høyt representert blant den gruppen som anses som vanskeligstilt på boligmarkedet. Min oppfatning etter å ha gått gjennom litteratur og forskning på dette feltet, er at årsakene er mange og sammensatte.

I følge (SSB, 2019) ble hele 110 171 kommunale boliger disponert rundt om i hele landet i 2018, hvor av 2080 av disse var plassert i kommunen Bærum. Det var ikke mulig å finne ut av hvor mange av disse boligene var bosatt av personer med minoritetsbakgrunn. Denne studien vil likevel prioritere denne gruppen på bakgrunn av mine erfaringer etter å ha gjennomført feltarbeid i tre ulike kommunale bygårder i Bærum kommune. Jeg bemerket at beboere med minoritetsbakgrunn var i flertall, noe som kan være tilfelle i andre kommunale bygårder også. Innvandrere i Norge utgjør en økende andel av befolkningen. Dette betyr ikke nødvendigvis at de faller inn under de mest vanskeligstilte som får offentlig støtte, men de utgjør en risikogruppe. Innvandrere er en gruppe med et stort mangfold, med store forskjeller innad avhengig av faktorer slik som når de kom til landet, hvilket land de kom fra og hvilke grunner som har ført til at de har reist fra hjemlandet sitt (NOU, 2011). I flere rapporter har det blitt dokumentert at etniske minoriteter kan oppleve å møte på stigmatiserende holdninger, diskriminering og andre utfordringer som gjør det vanskeligere å klare å håndtere boligmarkedet på egenhånd. Opplevelsen av slike faktorer kan ha en innvirkning på at mange blir nødt til å søke om støtte og bistand fra kommunen (Sørvoll & Aarset, 2015; Søholt & Astrup, 2009; Søholt, 2010).

Innvandrerhusholdninger (husholdningssammensetning og boforhold) er tittelen til en rapport som henviser til at andelen av innvandrerhusholdninger som eier boligen sin er betydeligere lavere enn for øvrige husholdninger. Det ble beskrevet at det var forskjeller mellom innvandrerhusholdninger med opprinnelse fra ulike verdensdeler. Dette var særlig gjeldene for husholdninger med opprinnelse fra Afrika, som hadde lavere eierandel enn andre deler av verden. Rapporten viste at eierandelen økte med botid i landet. Selv ved å ta hensyn til botid, så man at husholdninger fra land med arbeidsinnvandring hadde høyere eierandeler enn husholdninger fra land med flukt som hovedsakelig innvandringsgrunn (Utne & Andersen, 2018). Siden et stort antall innvandrere befinner seg i det kommunale boligmarkedet, kan dette være en indikasjon på at flere har begrenset kunnskap om hvordan man navigerer i det norske boligmarkedet. Veien til eierskap av egen bolig for denne gruppen kan for mange oppleves som utfordrende, men dette betyr ikke at de ikke en dag vil nå dette målet. Kommunale boliger skal ha til hensikt å fungere som hjelpetiltak og er en viktig del av den norske velferdsstaten. Kommuner rundt om i landet har et overordnet ansvar for å hjelpe vanskeligstilte på boligmarkedet. Dette tiltaket bidrar til å

hjelp disse menneskene, men man ser at flere av disse boligene ikke alltid tilfredsstillende behovene til de vanskeligstilte. Kommunale boliger disponeres ofte av ugunstige blandinger av barnefamilier, psykisk syke og rusmisbrukere som bor i enten samme nabolag eller oppgang (Simson & Umblijs, 2019). Opplevelsen av å være bosatt i et ugunstig oppvekstmiljø kan ha en negativ innvirkning på alle beboerne i det aktuelle nabolaget.

Ut fra dette har jeg valgt følgende problemstilling:

Hvordan opplever personer med etnisk minoritetsbakgrunn det å bo i en kommunal bolig?

1.3 Begrepsavklaringer

Her vil det bli lagt frem begrepsavklaringer på sentrale begrep som brukes fortløpende i besvarelsen.

1.3.1 Den norske boligmodellen

Vanskeligstilte på boligmarkedet handler innenfor en struktur vi kan kalle den norske boligmodellen. Boligmodellen utgjør en viktig strukturell ramme for de vanskeligstiltes boligsituasjon og handlingsmuligheter (Sørvoll & Aarset, 2015).

Den norske boligmodellen bygger på det faktum at alle her i landet har et personlig ansvar for å skaffe og beholde en egnet bolig. Det har lenge vært et politisk flertall for målet om at flest mulig skal eie sin bolig. Derfor har det gjennom årene blitt iverksatt en rekke politiske tiltak for å oppnå en velfungerende boligmodell. Det å være eier og «herre» i eget hjem er målet som ønskes at alle skal oppnå her i landet (Kommunal- og regionaldepartement, 2003-2004). Norge er blant de landene i Europa hvor det er mest vanlig å eie sin egen bolig. Hele 76,6 prosent av landets befolkning eier i dag sin egen bolig (SSB, 2019). Dette er en ganske høy andel i motsetning til våre naboland. Modellen er fundamentert på at alle har et personlig ansvar for å havne i en eierposisjon. Statens rolle er å legge til rette for et velfungerende og inkluderende boligmarked. For å kunne opprettholde et velfungerende boligmarked er det naturligvis en ansvarsfordeling mellom ulike myndighetsnivåer og private aktører i boligsektoren. De med ansvar har som oppgave å sette mål, fastsette juridiske og økonomiske rammer og bidra til kunnskapsutvikling på dette området.

Kommunens rolle er å fungere som en reguleringsstyresmakt og medvirke til å skaffe bosted til vanskeligstilte på boligmarkedet (Sørvoll & Aarset, 2015; Kommunal-og regionaldepartement, 2003-2004).

1.3.2 Kommunal bolig

Med kommunal bolig menes boliger som forvaltes, tildeles og driftes av kommunen. Boligene leies ut til de som har problemer med å skaffe seg bolig av helsemessige, sosiale eller økonomiske årsaker. Ifølge helse-og omsorgstjenesteloven (2011, § 3-7) står det at kommunen skal medvirke til å skaffe boliger til personer som ikke selv kan ivareta sine interesser på boligmarkedet, herunder boliger med særlig tilpasning og med hjelpe- og vernetiltak for dem som trenger det på grunn av alder, funksjonshemning eller av andre årsaker.

Gjennom stortingsmelding nr. 23 (2003-2004) om boligpolitikken hevdes det også at kommunene skal operere på en slik måte at de er medvirkende i prosessen ved utdeling og utleie av boliger til vanskeligstilte på boligmarkedet. De som faller inn under kategorien vanskeligstilte, er personer og familier som ikke har mulighet til å skaffe seg en bolig eller opprettholde en tilfredsstillende bosituasjon på egenhånd. Dette kan for eksempel være flyktninger, personer med funksjonsnedsettelse eller eldre med behov for tilpasset bolig. Det er også et tilbud til de som skrives ut fra institusjon, sliter med rus og/eller psykiatri og de som slippes ut fra fengsel. Vanskeligstilte kan også være de uten økonomi til å klare seg på boligmarkedet. Kommunen tilbyr utleieboliger tilpasset vanskeligstilte og omsorgsboliger bosatt av personer med behov for heldøgnsoppfølging. Kommunen har ulike kriterier og grunnlag som er med på å avgjøre om man er kvalifisert til å stå på venteliste for å få utdelt en kommunal bolig. På Bærum kommune sin nettside vises det til ulike kriterier for å få en kommunal bolig (Bærum kommune, 2015). Der listes det opp kriterier som:

- Husholdninger/ personer som ikke selv eller ved hjelp av bostøtte, lån eller tilskudd er i stand til å skaffe seg eller beholde egnet bolig på det private leiemarkedet grunnet helsemessige og/eller sosiale årsaker og/eller økonomiske årsaker.

- Som søker kreves det at man har en tilhørighet til kommunen. Dette oppfyller man ved å være folkeregistret som bosatt i Bærum kommune, og ha hatt minst 3 års botid i kommunen. (unntak for flyktninger med vedtak om bosetting i Bærum kommune).
- Oppnådd myndighetsalder. Dette kriteriet kan ansees oppfylt dersom oppnevnt verge for umyndig søker med særskilt boligbehov med signerer på søknaden.
- Søkeren må vise til eller dele alle relevant opplysninger som underbygger bolig og oppfølgingsbehovet. Dette kan være opplysninger som formue og økonomi, sivilstatus, forsørgeransvar, samværsrett, legeerklæring, sosialrapport, andre relevante opplysninger fra tjenesteapparatet og oppsigelse av private leieavtaler. Egen innsats for inngåelse av privat leieforhold, kan bli krevd å bli fremlagt.

1.3.3 Boligkarriere

Boligkarriere viser til alle boligene man bor i over tid. Begrepet er knyttet til preferanser, kunnskap og avgjørelser som blir tatt av husholdningen. Boligkarriere har ikke alltid en utvikling hvor en starter på bunnen og flytter seg oppover. Gjennom et livsløp kan det oppstå situasjoner som fører til et behov for å flytte seg både oppover og nedover i bolighierarkiet (Sørvoll & Aarset, 2015). Boligkarrierer kan ofte knyttes til: etnisk tilhørighet – generasjon – suksess i utdannings- og arbeidsmarked – preferanser og individuelle prioriteringer. I mange av Oslos bydeler kan man gjøre boligkarriere innen bydelen, eller i nærområder. Det betyr at man kan opprettholde lokalt familiært, etnisk og vennenettverk samtidig som man gjør boligkarrier (Søholt & Astrup, 2009).

1.3.4 Etnisk minoritet

I studien min ligger fokuset på etniske minoriteter som befinner seg i det kommunale boligmarkedet. En minoritet er i en gruppe som er i mindretall i forhold til majoriteten. En minoritet kan baseres på blant annet kjønn, religion, språk eller kultur. Innvandrerne som en befolkningsgruppe representerer en stor del av befolkningen i Norge. Ifølge SSB (2020) var det omlag 979 254 personer med innvandrerbakgrunn bosatt i Norge. Det vil si at innvandrerbefolkningen representerte 18.2 % av landets befolkning.

Innvandrerbefolkningen som bor i Norge har kommet hit av ulike grunner, og de vanligste

innvandringsgrunnene er arbeid, familiegjennomføring, utdanning og flukt som resultat av krig. Begrepet innvandrere kan bli tatt i bruk for å beskrive personer som er født i utlandet av to utenlandske foreldre, med andre ord personer som faktisk har «vandret inn» i Norge og som ikke har foreldre som er født her i landet.

Slik boligmarkedet fremstår i dag er den i liten grad i stand til å fordele boliger på en god måte til økonomisk vanskeligstilte med etnisk minoritetsbakgrunn (Søholt, Ruud, Holm, 2003). I Søholt og Astrup, (2009) antydes det at en større andel av innvandrerbefolkningen har lav eller ingen yrkesinntekt og vanskeligere livssituasjon enn majoritetsbefolkningen. Det nevnes også at dette kan ha et innspill på at hushold med innvandrerbakgrunn er overrepresentert i de kommunale boligene. For at etniske minoriteter skal kunne lykkes i boligmarkedet, og få like muligheter til å oppnå tilfredsstillende boforhold som majoritetsbefolkningen, vil avhenge av en kombinasjon av egenskaper ved boligmarkedet og måten boliger fordeles, egen økonomi, preferanser og bestrebelser (Søholt, 2010). En mangfoldig befolkning har behov for en mangfoldig boligpolitikk. Boligpolitikk og tiltak som kan bidra til å redusere diskriminering og fremme innvandrerbefolkningens likeverdige muligheter i boligmarkedet, er nødvendig når markedet kommer til kort (Søholt & Astrup, 2009).

1.4 Oppgavens struktur

For å gi en oversikt over oppgavens struktur og inndeling, vil jeg i dette avsnittet presentere oppbyggingen av oppgaven i sin helhet. Masteroppgaven min er inndelt i syv kapitler hvorav det første kapitlet består av en introduksjon, begrunnelse for valg av tema og relevans, presentasjon av problemstillingen. Der vil du også finne en begrepsavklaring på enkelte nøkkelord.

I kapittel 2 blir det redegjort for kunnskap om det norske boligmarkedet ved å presentere relevant forskning innen feltet. Her går jeg inn på å belyse noe hvordan det boligssosiale arbeidet opererer, hvor det også forklares kjennetegn på personer som kan bli kategorisert som «vanskeligstilt på boligmarkedet».

Kapittel 3 består hovedsakelig av en redegjørelse for det teoretiske rammeverket undersøkelsen tar utgangspunkt i oppgavens metodetilnærming, og vitenskapelige ståsted

Kapittel 4 omhandler valg av metodetilnærming, og en gjennomskikkelig fremvisning av boindeksprosjektet oppbygging og gjennomføring. Videre legges det frem ulike kvalitetskrav og forskningsetiske hensyn som ble betraktet under hele forskningsprosessen. På slutten vises det til oppgavens analytiske tilnærming til dataene som fremkom i undersøkelsen. Herunder beskrives det hvordan jeg stegvis gjennomførte den tematiske analysen.

I kapittel 5 presenteres resultatene som fremkom i undersøkelsen, og som bemerket gjennom analysearbeidet, og ble tolket å ha en relevans i henhold til det å kunne belyse problemstillingen i denne undersøkelsen.

I kapittel 6 oppstår drøfting i lys av de teoretiske perspektivene oppgaven tar utgangspunkt i. Jeg presenterer temaer beboerne var opptatt av i undersøkelsen og analyserer temaene opp mot ulike teoretiske perspektiver og eventuell forskning som er av relevans.

Drøftingskapittelet blir inndelt inn under titlene «*hvilke individuelle kostnader er det ved å bo her*», «*hvorfor er så mange fornøyde*» og «*kan en møteplass utgjøre en forskjell*».

Kapittel 7 inneholder avsluttende kommentarer hvorav blant annet formålet til oppgaven blir presentert. Dette kapittelet vil også fremstille et kort innblikk på endring som har oppstått i etterkant av feltarbeidet i de utvalgte bygårdene.

2 Kunnskap om det norske boligmarkedet

I dette kapitlet vil jeg først redegjøre for det norske boligmarkedet og ulike aspekter som er relevant i henhold til problemstillingen for denne undersøkelsen. Dette kapitlet har som hensikt å gi leseren en innføring i temaet gjennom å diskutere tidligere forskning. Den vil diskutere hvordan bolig er en forutsetning for velferden vår og litt om hvordan det boligssosiale arbeidet fungerer i praksis. Jeg søker å beskrive hvordan ansvarsfordelingen i det norske boligmarkedet fremstår, og fremme dens fokus mot vanskeligstilte i samfunnet. Avslutningsvis vil jeg også analysere hva det innebærer å være vanskeligstilt i boligmarkedet.

2.1 Bolig er en forutsetning for velferden

Etter andre verdenskrig ble det satt i gang en ambisiøs satsning på boligbygging i hele landet. For å få realisert denne satsingen allierte staten, kommunene og boligkooperativer seg sammen. Den Norske Husbank opprettet denne finansieringen i 1946. Den offisielle målsetningen for boligpolitikken i perioden fra 1945 frem til ut på 1980-tallet var å skaffe hele befolkningen egnede boliger til en pris som samsvarte med deres inntekt. I denne perioden var det Husbanken som tildelte lån for utbygging av boliger, og lånene hadde ofte lave renter og lang nedbetalingstid (Sørvoll, 2011). Husbanken har i dag fått en mer tydelig boligsosial rolle, de har som oppgave å tildele økonomisk støtte til personer karakterisert som vanskeligstilte på boligmarkedet gjennom virkemidler som startlån, boligtilskudd og bostøtte (Sørvoll, 2011; Husbanken, 2017). I dag har Norges boligpolitikk som overordnet mål at «alle skal bo trygt og godt». I St.meld. nr.17 (Kommunal-og moderniseringsdepartement, 2012-2013, s37) beskrives det slik:

«Velferd kan definerast som å få dekt dei grunnleggjande behova ein har. Å bu godt og trygt er eit slikt behov. Velferd kan operasjoniserast gjennom levekår, helse og livskvalitet. Desse forholda heng saman og verkar inn på kvarandre».

Her illustreres det at velferdsstaten fungerer som et system som er bygget opp for å sikre at alle i befolkningen har like gode muligheter til å leve et godt liv. Bolig er en bærebjelke for velferdsstaten, ettersom det at alle i landet har tilgang til en god og trygg bosituasjon er essensielt for å kunne opprettholde et velfungerende velferdssystem. Bolig er et gode som

er ujevnt fordelt, og det er systematiske variasjoner i boliglevekår som følger etniske skillelinjer. (Søholt og Astrup 2009). Boligen er en grunnleggende gode som skal være tilgjengelig for oss alle, for å kunne oppnå dette er boligpolitikken et viktig verktøy til å kunne legge til rette for at boligmarkedet fungerer slik at den er gunstig for alle.

2.2 Det boligsosiale arbeidet

Boligsosialt arbeid handler både om å skaffe boliger til vanskeligstilte på boligmarkedet og å styrke den enkeltes mulighet til å mestre boforholdet (Departementene, 2014). På denne måten kan flest mulig anskaffe, og opprettholde en god bosituasjon.

Bolig for velferd (2014-2020) er en nasjonal strategi, som viser til fastsatt nasjonale mål og prioriterte innsatsområder for det boligsosiale arbeidet. Målene skal bidra til at arbeidet står på dagsorden i stat, kommune og hos samarbeidspartnere.. Denne strategien er utformet av Arbeids- og sosialdepartementet, Barne-, likestillings- og inkluderingsdepartementet, Helse- og omsorgsdepartementet, Justis- og beredskapsdepartementet samt Kommunal- og moderniseringsdepartementet. Tanken bak denne strategien var å utvikle et bedre organisert samarbeid blant betydningsfulle aktører involvert i det boligsosiale arbeidet. Et godt samarbeid forutsetter at aktørene kjenner til hverandres rolle. Strategien skal derfor bidra til å tydeliggjøre ansvar, oppgaver og forventninger i det boligsosiale arbeidet. På denne måten vil flere få mulighet til å bo trygt og godt, og alle som trenger det, få tilstrekkelige hjelp til å kunne mestre sine boforhold. Det boligsosiale området er komplekst, og for å kunne oppnå målene vil det være gunstig å vektlegge at alle involverte aktører arbeider på en samordnet måte. På denne måten vil velferdsstaten opptre på en effektiv måte, og igjen kunne tilby nødvendige og samordnede tjenester for utsatte grupper i samfunnet (Departementene, 2014).

Ansvarsfordelingen i den norske boligmodellen fungerer slik at staten regulerer de nasjonale boligpolitiske målene og setter juridiske og økonomiske rammevilkår for boligmarkedet. Kommunaldepartementets (KMD) mandat er å iverksette den statlige bolig og bygningspolitikken, blant annet den sosiale boligpolitikken. KMD forvalter virkemidler som skal bedre boforholdene for personer og husstander med svak økonomi og særskilte boligbehov (Departementene, 2014). Husbanken er underlagt dette departementet.

Husbanken har ansvar for å forvalte økonomiske virkemidler og finansiere tiltak som vil være med på å sikre både egnede og mer bærekraftige boliger til vanskeligstilte i boligmarkedet. Kommunenes rolle utgjør den praktiske gjennomføringen av det boligssosiale arbeidet, og dette arbeidet tar da utgangspunkt til de ulike rammevilkårene som blir vedtatt nasjonalt (Sørvoll & Aarset, 2015).

Strategien «Bolig for velferd» har tre hovedmål hvor av den første har som målsetting at alle skal ha et godt sted å bo. Dette målet stiller krav til kommunene og alle betydningsfulle aktører innen det boligssosiale feltet. For å tilfredsstille dette behovet, bistår de under veien fra midlertidig til varig bolig og hjelper til å skaffe en egnet bolig. Andre målet er at alle med behov for tjenester skal få hjelp til å mestre sine boforhold. Dette målet forutsetter at man bidrar med å gi booppfølging og tjenester i hjemmet blant annet kan være med på å forhindre utkastelser. Under booppfølgingen er det viktig å videreutvikle selvstendighet hos mennesker som kan være sårbare og fra marginaliserte grupper. Dette åpner for muligheter til å danne ferdigheter og kunnskap som vil være av hjelp for hver enkelt til å få bedre kontroll over egen bosituasjon. Den tredje målsettingen går ut på at den offentlige innsatsen skal være helhetlig og effektiv. På denne måten vil man kunne sikre god styring og målretting av arbeidet (Departementene, 2014).

2.3 Vanskeligstilte på boligmarkedet

Figur 2.1 - Illustrerer ulike situasjoner mennesker innad kategorien «vanskeligstilte» kan befinne seg i. Figuren bygger på Sørvoll & Aarset`s (2015) kunnskapsoversikt om vanskeligstilte på det norske boligmarkedet.

Figur 2.1 Illustrerer ulike situasjoner mennesker innad kategorien «vanskeligstilte» kan erfare. Det å være vanskeligstilt på boligmarkedet vil si at man er i en situasjon der man ikke har muligheten til å sikre seg et tilfredsstillende boforhold på egenhånd (Departementene, 2014; Kommunal-og regionaldepartement, (2003-2004). Personer som er overrepresenterte blant vanskeligstilte på boligmarkedet, er familier med lave inntekter, unge som står utenfor utdanning og arbeidsliv, flyktninger, tidligere innsatte, personer med rusproblemer og/eller psykiske lidelser, og personer med nedsatt funksjonsevne. Flere av disse har også til dels store og sammensatte tillegg utfordringer utenfor det å oppleve å ikke ha tilgang til en tilfredsstillende bosituasjon (Departementene, 2014). Her er det viktig å ta i betraktning at langt fra alle individer innenfor disse kategoriene kan karakteriseres som «vanskeligstilte på boligmarkedet». Mange, til tross for å være blant disse gruppene, klarer å skaffe seg selv et egnet sted å bo. I Sørvoll & Aarset`s kunnskapsoversikt om vanskeligstilte på boligmarkedet beskrives mennesker innenfor disse kategoriene som «potensielt vanskeligstilte». Ifølge publikasjonen til SSB (2017) om vanskeligstilte på boligmarkedet, var det mellom 177 000 og 282 400 personer som kunne antas å være vanskeligstilt på boligmarkedet. Det å få en oversikt over hvem og hvor mange de vanskeligstilte er, er en utfordrende oppgave fordi det hele tiden skjer utskiftninger innad denne gruppen. Som det vises i SSB (2017) finnes det også ulike måter å avgrense kategorien på. Menneskers liv er stadig i endring, noe som medfører at personer som i en periode av sitt liv opplever en vanskelig situasjon, ikke nødvendigvis

blir værende eller vil ha behov for støtte i lengre tid. Gjennom årene har det blitt forsket på hvem som er utsatt i dag, og ikke minst hvem som er i risiko for å havne i en vanskelig situasjon. Det ligger et kunnskapsbehov rundt hvordan vanskeligstilte ender i slike situasjoner, hvilke behov de har, og hva som gjør at de blir værende i eller kommer ut av situasjonen. Barns behov for stabilitet og fordelene ved å vokse opp i egnende boliger og bomiljø har i økende grad blitt lagt mer vekt i boligpolitikken etter 2014 når «Bolig for velferd» ble lansert. En mulighet bak denne vektleggingen kan være at de konsekvensene som kan oppstå av å vokse opp i en ustabil bosituasjon, kan være med på å hindre barnas mulighet til en trygg og forutsigbar oppvekst (Grødem & Sandbæk, 2013). Boligen og nærområdet utgjør en viktig ramme for barn og unges oppvekst. For å forhindre at dårlige levekår går i arv, ønsker regjeringen å forsterke innsatsen ovenfor barnefamilier og unge som ikke bor bra (Departementet, 2014). Man ser at satsing på dette området kan ha en positiv innvirkning på andre områder som er av betydning for den norske velferdsstaten.

3 Teoretiske perspektiver

Det teoretiske rammeverket for denne oppgaven bygger på teoretiske perspektiver som er fremstilt av kjente teoretikere forskere som Pierre Bourdieu, Erving Goffman, Roberts Putnam, og Loïc Wacquant. I dette kapitlet skal jeg gjøre rede for teoretisk begrep som sosial kapital, stigma og territoriell stigma. Videre vil det også belyses noe om nabolagseffekter, nettverksperspektivene bonding og bridging. Disse perspektivene oppfattet jeg som relevante for studiet mitt ettersom jeg ønsker å finne mer ut om informantenes beskrivelser av deres bosted, og hvilke erfaringer der har med det å befinne seg i det kommunal boligmarkedet. I dette studiet var det informantene som satt med den kunnskapen som dette studiet har vektlagt å undersøke. Det teoretiske rammeverket i denne oppgaven skal være med på å hjelpe til å skape en bedre forståelse for funnene i dette studiet, og vil deretter anvendes i drøftingen og analysen for å belyse noe om informantenes boopplevelse.

3.1 Sosial kapital

Sosial kapital handler om sosiale relasjoner og utviklingen av nettverk som fungerer som ressurser for enkeltindivider eller for en gruppe, for eksempel et lokalsamfunn. Den sosiale kapitalen man tilegner seg gjennom sosiale nettverk kan være med på å gi tilgang til ressurser i form av nyttig informasjon, kjennskap til og kunnskap om for eksempel utdannings- og arbeidsmuligheter. Gjennom tilgangen til sosial kapital kan økonomiske fordeler fremskaffes, praktisk informasjon og sosiale bekreftelser som anerkjennelse opparbeides (Fyrand, 2016; Schiefloe, 2015; Brattbakk & Andersen, 2017). I dette kapitlet vil teoretikerne Pierre Bourdieu og Roberts Putnams ulike syn om det teoretiske begrepet sosial kapital fremstilles.

Pierre Bourdieu

Bourdieu's teorier fungerer innenfor det han kaller det sosiale rom, og er noe som kan tolkes som samfunnet i sin helhet. Bourdieu sitt syn på sosial kapital henger sammen med begrepet kapital. Kapital kan deles inn i tre former; økonomisk, kulturell og sosial kapital (Aakvaag 2008). Økonomisk kapital spiller en stor rolle når det kommer til å for eksempel

anskaffe seg en egen bolig. Dette er noe man kan antyde siden inntekt og ens formue er en grunnleggende forutsetning for boligkjøp. For å skaffe seg en egen eid bolig er egenkapital og boliglån nødvendig, og dette er noe som er mer tilstrekkelig når man har tilgang til både inntekt og formue. Har man veldig lav økonomisk kapital kan dette tyde på vanskelige levekår eller fattigdom. Den økonomiske kapitalen er ofte også en forutsetning for å oppnå eller å vedlikeholde de andre kapitalene. Kulturell kapital kan anses som de preferansene som individer utvikler over tid. Kulturell kapital gir makt gjennom resultater i utdanningssystemet, tilgang til eksklusive sosiale miljøer gjennom, for eksempel ekteskap og vennskap. Sosial kapital går ut på hvor rikt ditt nettverk er med blant annet familie, venner, bekjente, kolleger, naboer, medstudenter og frivillige organisasjoner. Det handler om å opparbeide sosiale relasjoner med mennesker som er innflytelsesrike på ulike nivåer (Aakvaag, 2008). Sosial kapital er med på å åpne veier for både økonomisk og kulturell kapital, ved at du f.eks. er fra en bestemt familie som gir tilgang til arbeidsmuligheter eller bestemte miljøer som muliggjør tilegnelse av kulturell kapital. De forskjellige kapitalbegrepene går altså hånd i hånd og leder vei til hverandre. Disse faktorene er med på å forklare levekårsutfordringer. Med lav økonomisk kapital vil man slite økonomisk, med lav kulturell kapital vil man ha utfordringer med å forstå kulturelle koder i samfunnet, ei heller ha utdanning, og med sosial kapital vil man ha begrenset tilgang til hjelp fra de rundt seg. Det er noen som har bedre forutsetninger til å tilegne seg disse kapitalene enn andre. Dette kan være mennesker som er født inn i ressurssterke familier og som kan tilrettelegge for at deres barn også får de samme godene. Dette kan være med på å skape en skjevfordeling i samfunnet, og bidra til at den sosiale ulikheten blir opprettholdt. Det er viktig å presisere at selv om disse kapitalene oppfattes å ha en effekt på menneskers liv, har individer i ulik grad muligheter til å påvirke sine egne liv (Bourdieu, 1986). Bourdieu mener sosial kapital, i kombinasjon med økonomisk og kulturell kapital, former handlingsmønstre hos ulike grupper i samfunnet. Disse såkalte gruppene kan oppfattes som nettverksrelasjoner hvor medlemmene innad gruppen gir hverandre gjensidig følelse av anerkjennelse. Det er ikke enkeltpersoner i gruppen som har sosial kapital, den sosiale kapitalen ligger i kvaliteten i relasjonene mellom deltakerne, og er noe som er kollektivt eid av alle medlemmene i den bestemte gruppen (Bourdieu, 1986).

«Social capital is the aggregate of the actual or potential resources which are linked to possession of a durable network of more or less institutionalized relationships of mutual acquaintance and recognition – which provides each of its members with the backing of the collectivity-owned capital, a 'credential' which entitles them to credit, in the various senses of the word» (Bourdieu 1986, s. 21).

Bourdieus definisjon understreker her at begrepet sosial kapital består av to deler. Den første delen er den sosiale relasjonen som gir anerkjennelse, og skaper forpliktelser mellom deltakerne. Den andre delen derimot går inn på de ressursene som tilegnelsen av sosial kapital gir tilgang til. Mengden av sosial kapital en person kan gjøre seg nytte av, avhenger av størrelsen på nettverket man kan mobilisere, og den samlede mengden tilgjengelig økonomisk og kulturell kapital hos medlemmene i gruppen man er knyttet til. Sosial kapital kan i liten grad omsettes direkte til økonomisk og kulturell kapital, men kan ikke ses uavhengig av disse. Dette fordi gjensidig anerkjennelse mellom medlemmene forutsetter et minimum av økonomisk og kulturell likhet, og fordi en deltaker kan øke sin makt ved at sosial kapital fungerer som en forsterker på egen økonomisk og kulturell kapital (Bourdieu 1986). Summen av en persons ulike former for kapital utgjør deres kapitalsammensetning.

Hvordan man vurderer om ens bosted er ønskelig og godt er avhengig av den kulturelle kapitalen individet besitter med. En kulturell kapital er med å skape variasjoner når det kommer til preferanse på for eksempel boområde, forventninger til naboskap, og ikke minst boligkvalitet. Den kulturelle kapitalen har særlig betydning for mulighetene til å lykkes i utdanningssystemet og dermed få tilgang til jobber og økonomiske goder. Videre kan også stedet du bor og utdanningen du tar være med på å bygge ens kulturelle kapital. Bor du i et villastrøk på Oslos beste vestkant vil det trolig påvirke barnet gjennom møtene med de andre beboerne i dette strøket. Det å gå på en høyt ansett skole vil også la barna tilegne seg et eget språk og en egen væremåte som kan bli gjenkjent ute i resten av samfunnet som ekstra fin eller kultivert. Bolig er avhengig av forskjellige typer kapital, og er viktig for livsutfoldelsen på flere felt. Bolig er med på å skape rom for å kunne bygge sosiale relasjoner og er en betydningsfull arena for fremtidige generasjoner. Dette er med på å forklare hvorfor dette teoretiske begrepet er relevant for oppgaven min.

Robert Putnam

Robert Putnams studier om utviklingen og effekter av sosial kapital, fremstiller hans oppfatning om begrepet sosial kapital. Han omtaler begrepet som en forutsetning for utvikling av gjensidige tillitsforhold mellom individer i et samfunn (Putnam 1993; 2000). Han var opptatt av den ressursen sosial kapital utgjorde, og hevdet at tillit, normer og gjensidighet i et sosialt nettverk var med på å underbygge samarbeid og forutsetninger for kollektivt deltakelse og påvirkning.

«Features of social organisations, such as networks, norms and trust, that facilitate action and co-operation for mutual benefit» (Putnam, 1993, s. 35).

Disse komponentene vil ifølge Putnam være gode forutsetninger for kollektiv handling, men er i seg selv ikke tilstrekkelige. Et samfunn kan ha uendelige mengder tillit og sosial kontakt, men for at dette skal resultere i utfall som er ønskelig, er det en ytterligere forutsetning at individer bry seg om hva som skjer utenfor egne private liv. Satt på spissen er nettverk, tillit og engasjement betydningsfulle komponenter for sosial kapital (Putnam, 1993). Mange av studiene til Putnam ble utført i en amerikansk kontekst, og konkluderer med at mennesker deltar mindre i samfunnsmessige kontekster enn før. Han mener, blant annet, at USA er et land som erfarer nedgang i befolkningens sosiale kapital. Ifølge Putnam deltar færre i valg, vennebesøk er sjeldnere, samholdet på arbeidsplassen er dårligere og generelt uformelt sosialt liv har avtatt. Dette mener han har vært med på å svekke tilliten mennesker imellom, og fører med seg negative konsekvenser på individnivå og samfunnsnivå (Putnam;1993;2000). Eksempler på negative konsekvenser som kan oppstå er blant annet økt kriminalitet og lavere utdanning. Det kan også føre til et samfunn som er mindre tolerant og det å være hyggelig å ta vare på hverandre ikke lenger utgjør en viktighet. Putnam påpeker også at områder eller stater med lav sosial kapital ofte har innbyggerne med mindre tillit til både sine naboer og myndigheter, og har generelt mindre interesse av å påvirke sine omgivelser gjennom kollektive endringer (Putnam, 1993).

Et nettverk beskrives ofte som et sosialt nettverk. Det oppstår når individer danner et uformelt system av relasjoner mellom seg som er varig, avgrensbar og som ofte er knyttet sammen av en fellesskapsopplevelse (Schieffloe, 2015). Det sosiale nettverket kan derfor

tenkes å være viktig for sosialisering som integrering kan karakteriseres som. Nettverkene er viktige for den enkelte person, de bærer med seg tre viktige prosesser; for det første at en får et fellesskap, for det andre at det er en form for samspill og kommunikasjon, og for det tredje at det gir anerkjennelse og dermed kanskje en positiv vurdering fra andre og et styrket selvbilde. Dette kan være med og hjelpe å oppnå økt livskvalitet (Bø og Schiefloe, 2007). Men nettverkene har også en betydning i seg selv. De er avgjørende for hvordan formelle og uformelle fellesskap fungerer og strukturen på nettverket får da betydning i form av arbeidsdeling, hierarki og fordeling av makt og prestisje (Bø og Schiefloe, 2007). Det er ulike former for nettverksbygging i og utenfor et menneskes nettverk.

I følge Putnam (2000) har vi to typer sosial kapital. «Bonding» er en nettverkstype som ikke bare handler om geografisk nærhet, men heller om at mennesker med fellestrekk bygger bånd mellom seg. Bonding er en type sosial kapital som fremstår som en innadvent kapitaltype som knytter tette nettverk mellom folk. Bonding fungerer som et samlende nettverk og knytter avgrensede sosiale bånd mellom personer som har lignende fellestrekk som for eksempel alder, interesser eller etnisitet. Denne type nettverk gir en følelse av tilhørighet, og bekrefter ens identitet. Slike nettverksstrukturer har ofte opprinnelse i familie, vennskap eller andre samlinger som kan fungere ekskluderende i forhold til omverden. I følge Putnam gir bonding og sosial kapital sosial støtte til medlemmene i nettverket, noe som kan blant annet være av betydning under håndteringen av ulike situasjoner i ens liv. Putnam sier det slik at bonding sosial kapital er «*good for getting by*», som kan oversettes som «bra for å holde det gående», og kan forstås å ha en innvirkning på naboskapet i et nabolag. «Bridging» derimot innebærer ifølge Putnam (2000) et mer utadvent og brobyggende nettverk som handler om de sosiale båndene som binder ulike nettverk sammen. Denne nettverkstypen består ofte av individer fra ulike sosiale grupper som bygger de sosiale relasjonene som går på tvers av deler av samfunnet, som for eksempel etnisitet, religion og klasse. Bridging beskriver de sosiale forholdene mellom individer fra ulike sosiale grupper, som har delte interesser eller felles mål. Et eksempel på dette er en moske, som kan oppfattes som avgrensede ovenfor andre trosretninger, men samtidig bygge broer på tvers av både sosiale og etniske forskjeller. Ressursene i denne formen for nettverk pågår på tvers av disse ulikhetene, og består i hovedsak av

informasjonsutveksling, sosial kontakt og samhandling som er med på å skape tillit på tvers av grupperinger. Denne formen for sosial kapital er ifølge Putnam viktig for å kunne komme seg fram i livet (Putnam, 2000). «Bonding» og «Bridging» er begge sosiale kapitaltyper som er viktige forutsetninger for at nettverk er både sammenbindende og brobyggende.

Ettersom sosial kapital er på sin side «*good for getting ahead*», noe som betyr at når du skal «opp og frem», ikke minst i arbeidsmarkedet, vil det være behjelpelig å kjenne mennesker som tilhører andre miljøer enn ens eget nettverk. Det kan også tenkes at mennesker i vanskelige livssituasjoner, eller som av ulike årsaker betraktes som vanskeligstilte vil få nytte av å motta for eksempel emosjonell støtte i nærmiljøet, og føle det å være del av et lokalt fellesskap blant sine naboer.

Begge beskriver sosial kapital som en viktig ressurs for både enkeltindividet og for samfunnet. For enkeltindividet vil et bredt nettverk bidra til økt tilgang på informasjon, og muligheter for å møte nye mennesker som kan være viktige døråpnere både i arbeidslivet men også på andre arenaer. Sosial kapital omfatter kapitalen av våre sosiale nettverk, graden av sosial samhørighet i nabolaget, våre sosiale forbindelser, og dermed våre muligheter til deltakelse i kollektive samfunnsoppdrag. Sosial kapital kan beskrives både som en individuell ressurs der enkelte aktører kan sikre seg goder og ressurser i nettverket og ulike sosiale arenaer. Dette bidrar til å forklare hvorfor det er så viktig å utvikle beboeres sosiale kapital i nabolag, og hvilke konsekvenser som kan oppstå om en ikke har fokus på det.

3.2 Nabolagseffekter

For å kunne forklare det teoretiske begrepet nabolagseffekter, tar jeg utgangspunkt i Brattbakk og Wessels (2017) oppsummering av teorier om nabolagseffekter i norsk storbykontekst. Nabolagseffekter er et begrep som benyttes i forskning for å beskrive hvordan ens boområde eller oppvekststed kan ha innflytelse for beboernes ve og vel både her og nå og i fremtiden (Brattbakk & Wessel, 2017). Det er utbredt enighet om at oppvekstmiljøet har en betydning for barn og unges utvikling, hvorav familien betraktes som den viktigste primære sosialisingsarenaen og skolen som den viktigste sekundære sosialisingsarenaen. Nabolaget man vokser opp i regnes som en annen betydningsfull

sekundær sosialiseringsarena. Den primære sosialiseringsarenaen anses å ha større betydning for barn og unges liv, men spørsmålet er hvilken rolle har nabolaget for barn og unges livsjanser?

For å kunne forklare hvordan nabolageffekter oppstår, valgte de å oppsummere ulike teorier som de oppfattet som viktigste, og som kunne knyttes opp mot trekk fra «interne forhold» og trekk fra «eksterne forhold». Denne inndelingen er inspirert av Galster og Santiagos (2006) kategorisering av hvordan nabolageffekter kan ha betydning for barn og unge (Brattbakk & Wessel, 2017). Interne forhold i nabolaget kan være når egenskaper, atferd eller holdninger hos individer direkte påvirker deres naboer. Sosialiseringsteorien tar utgangspunkt i at normer, holdninger og atferd læres gjennom primær og sekundær sosialisering (Brattbakk & Wessel, 2017, s. 344). Eksterne forhold er den andre typen nabolageffekt som handler om egenskaper ved selve nabolaget, for eksempel kvaliteten på fellesområder og tilgjengelige ressurser som for eksempel møteplasser. Dette kan også knyttes opp mot nabolag som for eksempel er lokalisert i bydeler med svak økonomi, og medføre dårligere tilbud for barn og unge, dårligere helsetjenester og skolekvaliteten kan også tenkes å variere mellom ulike deler av byen. Varierende kvalitet på tilbud kan føre til ulikheter i levekår (Brattbakk & Wessel, 2017).

Et nabolag eller oppvekststed er noe som er langt mer enn et geografisk avgrenset område med boliger og annen fysisk infrastruktur som lekeplasser og gater. Her er å viktig å presisere at når man hovedsakelig snakker om nabolageffekter, vektlegges betydning av både fysiske, sosiale og kulturelle nærmiljøet har på beboerne som er bosatt og vokser opp i boområdet. Med andre ord inkludere dette de fysiske og sosiale forholdene som er av betydning for menneskers opplevelse av å bo, deres muligheter til å bygge gode relasjoner og ikke minst deres ferdigheter til å ta av nytte av den kunnskap og erfaringer man kan tilegne seg i sitt nabolag (Brattbakk & Andersen, 2017; Brattbakk & Wessel, 2017).

3.3 Stigmatisering

I denne oppgaven har jeg valgt å ta utgangspunkt i den teoretiske tilnærmingen til Erving Goffman, opprinnelig fra 1963. Innledningsvis i boken «Stigma: Notes on the management of spoiled identity» beskriver Goffman at stigma var et begrep som opprinnelig ble brukt av

grekerne. Hvorav ulike fysiske kjennetegn hos mennesker var ofte den primærårsaken til stigmatiserende holdninger (Goffman, 1963). Allikevel poengterte Goffman at begrepet stigma kunne brukes på forskjellige måter, og i forskjellige kontekster. Goffman gir en rekke forklaringer på stigmatiseringsbegrepet. Ett av disse forklaringene viser til at stigma er en sosial prosess mellom mennesker av ulikhet (Goffman, 2009). Goffman antyder at stigma oppstår som en reaksjon fra omgivelser og fellesskapet. Opplevelsen av stigmatisering er med andre ord avhengig av omgivelsenes reaksjon på ulikheten hos individer (Goffman, 2009, s. 20).

Stigmatisering kunne blant annet oppstå i aspekter som majoritet/ minoritet, normalitet/ avvik, frisk, funksjonshemmet, kjønnsroller og makt/ sårbarhet. Erving Goffman beskriver en sosiologisk forståelse av samfunnets måte å dele mennesker inn i kategorier på. I samfunnet finner vi menneskeskapte kategorier, som klassifiserer og inndeler mennesker etter for eksempel fysiske og psykiske, kulturelle og religiøse, frisk og syk, kvinne og mann, eller med andre ord, svart og hvit kategorier. Disse inndelingene er noe Goffman mener at mennesker tar i bruk for å gjenkjenne, sammenligne, og assosiere med de gruppene som er mest lik oss selv. Menneskene i et samfunn blir kulturelt lært opp til å både bevisst og ubevisst oppfatte og fordele mennesker ut i fra kategorier. Disse kategoriene inneholder visse beskrivelser og egenskaper ved gruppens tilhørende individer, som formes ut i fra det Goffman kaller «sosial identitet» (Goffman, 1963). Goffman betraktet menneskelige egenskaper som for eksempel, lojalitet og empati, som betydningsfulle komponenter under mellommenneskelige sosiale interaksjoner.

Goffman mener at kategorisering skaper grupperinger og skiller individene på bakgrunn av deres manglende «normalitet». *«De mennesker, som stigmatiseres, ekskluderes fra en rekke af de udfordelsesmuligheder og den almindelige respekt, som tilkommer normale mennesker i samfundet»* (Goffman, 2009, s. 22). Her forklares det at opplevelsen av stigma i form av menneskelige fordommer og diskriminering kan bidra til at stigmatiserte personer i samfunnet erfarer ekskludering og utenforskap. Goffmans forståelse av begrepet stigma, er med på å gi oss et innblikk på hvordan tildelingen av stigmatiserende roller kan være med på å påvirke identiteten til den stigmatiserte, og deres rolle i samfunnet. Dette er en av grunnene til at denne teorien er relevant til mitt studie.

Goffman (1986) skiller mellom synlig og usynlig stigma. Med synlig stigma menes det egenskaper som er vanskelig å skjule, som for eksempel en deformert kropp. Med usynlig stigma mener han at egenskapen er skjult for omgivelsene. Usynlig stigma er med andre ord noe en ikke lett får øye på, men som kan komme frem om en person med et stigma interagerer med andre personer som ikke vet om hans stigma. Dette kan utløse spenninger og spørsmål (Goffman, 1986). Personen med et usynlig stigma kan oppleve spenninger knyttet til det å bli akseptert av mennesker. Han beskriver videre at begrepet stigma som en form for sosial avvisning, der han ser på et mulig spenningsforhold mellom de stigmatiserte og sosiale omgivelsene rundt individene som erfarer stigma (Goffman, 2009, s. 22). Samspillet mellom de stigmatiserte og det sosiale fellesskapet er preget av to ulike sosiale betegnelser som er med på å forklare hvordan stigmatiseringsprosessen utvikles og som inngår i de to aspektene som omfatter Goffmans stigmatiseringsteori. Den første betegnelsen kaller han diskreditert og den andre potensiell diskreditert (Goffman, 1963). Det første begrepet viser hvordan den stigmatiserte personen opplever stigmatiseringen som rettes mot han av omgivelsene, mens det andre handler om stigmatisering som tilstedeværende, men enda ikke oppdaget (Goffman, 2009). En utfordring som den potensielt diskrediterte kan oppleve er ifølge Goffman en kontinuerlig kamp om å forstå hvordan andre oppfatter dem. «*Den potensielt miskrediterede kan forsøge at tilbageholde og afgive bestemte informationer om sig selv med henblik på at holde sit potensielle stigma skjult for situasjonens øvrige deltagere*» (Goffman, 2009, s. 22-23). Den diskrediterte har et mulighetspotensial for å skjule sine individuelle egenskaper som risikerer å bli stigmatisert i en sosial kontekst. Dette mulighetspotensialet innebærer å kontrollere informasjonen den andre parten i den sosiale interaksjonen observerer. «Kontroll» er et annet sentralt begrep som inngår Goffmans stigmatiseringsteori. Goffman trekker opp kontroll i den forstand av at stigmatiserte forsøker å kontrollere den informasjonen som den andre tar til seg i sosiale interaksjoner (Goffman, 2009). Som mennesker er vi i møte med hverandre, opptatt av å bearbeide informasjon som vi oppfatter som viktig. Informasjonen i denne konteksten er ifølge Goffman, den sosiale identiteten til aktører. Eksempelvis kan det oppleves som stigmatiserende for de som bor i kommunale utleieboliger å si at de leier av kommunen. De velger derfor muligens å la være å gi ut den informasjonen eller ta med seg venner hjem som vil medføre at informasjonen blir synlig. På denne måten kan individer kontrollere informasjonen som en kan oppleve som sensitivt og kan føre med til ytterligere stigma.

Stigmatiseringsprosessen starter i all hovedsak når «den normale» og «avviker» stiller ansikt til ansikt med hverandre. I stigmatiseringsteorien kalles dette et møte for mennesker med blandet sosial identitet. Stigmatiseringsteorien viser til et dobbelt perspektiv på stigmatiseringsbegrepet. Her finner vi opplevelsen av å bli stigmatisert på den ene siden, og håndteringen av opplevelsen på den andre siden (Goffman, 2009). Disse to perspektivene er viktige for forståelsen av stigmatiseringsprosessen. Stigmatiseringsteorien er essensielt viktig i sosiale kontekster der ekskludering og marginalisering tar plass. Aksept av andre, er den største kampen de stigmatiserte gjerne opplever. Teorien om stigmabegrepet setter menneskelig atferd i perspektiv. Goffmans teoretiske tilnærming gir en helhetlig forståelse av hvordan stigma påvirker sosial interaksjon og utvikling av selvforståelse i samhandling med andre mennesker.

3.3.1 Territoriell stigma

Territoriell stigmatisering er et begrep som i utgangspunktet er utviklet av franskmannen Loïc Wacquant. Territoriell stigmatisering er ikke en konstant eller en nøytral prosess, men er en konsekvens av en kollektiv oppfatning av områdets representasjon (Wacquant, Slater & Pereira, 2014). Forskeren Wacquant har gjennom årene publisert mange bøker og artikler. Loïc Wacquant viser i sin bok *Urban Outcast* (2009) en komparativ analyse av marginaliseringsprosesser i spesielt utsatte forsteder i Chicago og Paris. Han utførte en analyse på områder som anses av majoriteten som «ghettoer». Hans motivasjon var å finne ut av hvordan urban marginalisering og ens bosted kan være med på hindre oppnåelsen av andres menneskers eller majoritetens fulle aksept (Wacquant & Slater & Pereira, 2014). Wacquant forsøkte å belyse noe om hvordan beskrivelsene fra både journalister, politikere og byråkrater kunne være med på å skape en kollektiv opplevelse av uverdighet og skam blant beboerne som bor i de områdene som blir negativt omtalt om. Dette negative bildet som disse nabolagene får, er noe som blir regnet som sannheter blant de menneskene i samfunnet som regnes å være del av sosiale og kulturelle eliter. Dette bilde blir også riktignok i visse tilfeller også akseptert av beboere som bor i de nabolagene som blir omtalt om. Media og myndigheters omtalelser og oppfattelser av enkelte nabolag kan føre til at innbyggere i de såkalte stigmatiserte nabolag reagerer kraftig og tyr til vold og opptøyer som fører til ytterligere stigmatisering av nabolagene. I enkelte tilfeller kan innbyggerne

også velge å heller peke ut andre i nabolaget sitt, og sette sin tilskrevet identitet på dem og dermed spre stigmaets effekt rundt seg. Mange kan også velge å gjemme sine adresser, unngå å ta med bekjente hjem og videre trekke seg tilbake i familie-sfæren. Opplevelsen av at nabolaget man bor i ikke blir sett på som attraktivt eller stigmatisert av enten venner, kollegaer eller andre utenfor ens bomiljø kan føre til at man tar i bruk en strategi som unnvikelse hvor man bevisst velger å la være å formidle til andre hvor man bor, og eventuelt velge bort å ta med noen hjem til seg selv (Goffman, 1963; 2009).

En annen konsekvens av territoriell stigmatisering kan være økt migrasjon ressurssterke personer fra stigmatiserte områder. Dette kan i ytterste konsekvens føre til at myndigheter trekker seg ut av områder, og kan ha en effekt på tilegnelsen av menneskelig kapital og sosial kapital i de områdene dette er gjeldene (Putnam, 2000; Wacquant et al., 2014). Wacquant ville undersøke hvordan det fungerer i ulike urbane forhold, og ønsket å belyse noe om hvordan symbolske strukturer og presentasjonen av disse områdene kan være med på å skape større ulikhet og mer avansert marginalisering i et samfunn (Wacquant et al., 2014).

Begrepet stigmatisering og nabolageffekter kan man si har en slags tilknytting. Opplevelsen av stigmatisering kan føre til både positive og negative nabolageffekter. Stigmatisering av områder innebærer en forestilling om at personer som kommer fra eller bor på et bestemt sted, har visse felles egenskaper. Stigmatiseringen kan ha negativ innvirkning på beboernes selvfølelse og stedstilhørighet. Det kan gi grobunn for ulike reaksjonsmønstre eller føre til at de flytter. På en annen side kan dette også føre til at beboerne bosatt i stigmatiserte boområder kan utvikle en motivasjon til å engasjere seg og gjøre motstand mot stigmatiseringen av nabolaget. Hvis institusjonelle aktører, media og byens øvrige befolkning tillegger beboerne visse negative, stereotypiske egenskaper kan det føre til at individer blir forskjellsbehandlet ut fra forestillinger om deres bosted (Brattbakk & Wessel 2017). I de nordiske velferdsstatene kan stigmatisering og negative utslag på levekårsvariabler føre til forsterkning av ressurser til utsatte områder, men det kan også oppstå en skjevfordelt tilgang til ressurser i Oslos bydeler og deres nabolag. Wacquant anvender territoriell stigma i studier fra en annen kontekst enn Norge, men jeg mener at hans teori er likevel relevant for å kunne få en bedre forståelse av sosiale prosesser som oppstår i kommunale boligkomplekser. I Norge er den relativt gode tilgangen på

hjelpetjenester og rause velferdsgoder med på å dempe disse mekanismene slik at nøden ikke blir like stor som i andre land. Det boligsosiale arbeidet skal være med på å forebygge marginalisering og effektene av territoriell stigmatisering. Vi kan likevel se noen av de samme tendensene i enkelte urbane områder utenfor hovedstaden (Brattbakk & Andersen, 2017; Rosten, 2017).

4 Metode

Dette kapittelet vektlegger det å gjøre leseren bedre kjent med hvordan undersøkelsen ble gjennomført i dette studiet. Det startes med å legge frem en beskrivelse for mitt faglige ståsted, en forforståelse som bidro til min interesse til det boligsosiale feltet. Deretter beskrives det for valg av både metode og vitenskapsteoretisk tilnærming. Med tanke på at studiet mitt tar utgangspunkt i datasettet som ble innhentet fra boindeksprosjektet, vil det også fremstilles noe om prosessen rundt både oppbyggingen og gjennomførelsen av pilotprosjektet. Dette er med på å forklare at jeg i flere anledninger vil også referere til ulike ting som ble gjort i boindeksprosjektet. Videre i kapittelet presenteres utvalget og det vises til kjennetegn som ble bemerket blant deltakerne i undersøkelsen. Etter dette redegjøres det for ulike kvalitetskrav ved forskning, hvor det også diskuteres om studiets reliabilitet, validitet, og om etiske vurderinger som måtte tas hensyn til. Metodekapittelet avsluttes med å gjøre rede for hvordan den analytiske tilnærmingen ble gjennomført i dette studiet, hvor det helt tilslutt angis noen avsluttende refleksjoner på valg som ble gjort, og hvilken betydning dette kan ha hatt for studiet endelige resultat.

4.1 Egen forforståelse

I en forskningsprosess er det av betydning at forskeren er bevisst over sin rolle, og hvilken betydning elementer som for eksempel ens faglig ståsted, forforståelse og personlige verdier kan ha. Med dette som baktanke, går man innpå et begrep som kalles for refleksivitet. Refleksivitet er et begrep som legger verdi i hvilken grad forskerens kompetanse, og evne til å sette spørsmåltegn ved egne vurdering og konklusjoner (Malterud, 2001). Refleksivitet er en kompetanse som innebærer at den som er i en forskerrolle har evnen til å se betydningen av sin egen rolle i samhandling med deltakerne, de empiriske dataene, og med andre ord all den forforståelsen som forskeren bringer med seg inn under gjennomførelsen av prosjektet. Dette var noe jeg tok i betraktning, særlig i begynnelsen av dette studiet. Hvor jeg satte av tid til å reflektere rundt hvordan min faglige bakgrunn og ikke minst hvordan egne erfaringer og forforståelse kan ha virket inn på arbeidet med denne oppgaven. Gjennom deltakelsen av boindeksprosjektet bygget min interesse seg innen det boligsosiale feltet. Jeg ble inspirert til å forske videre rundt etniske

minoriteter og deres perspektiv på det kommunale boligmarkedet, noe som var som følge av observasjoner jeg vitnet til under feltarbeidet.

Mine inntrykk var bygget på observasjoner fra å ha besøkt særlig to av de tre utvalgte bygårdene. Jeg opplevde at særlig de to eldre bygårdene virket å være nabolag som kunne oppfattes som belastet, og hadde mye å gå på når det kom til utsende og ulike faktorer i fellesområdene. Byggene hadde en mørk gråfarge, lysforholdene var ikke så gode, det var en stor parkeringsplass utenfor bygget. Det var også veldig lite av grøntarealer eller tilrettelagt oppholdsplass for beboerne i området. Det var lite i de nabolagene som bygget på opplevelsen for meg som besøkende at dette var et innbydende og attraktivt bosted. Gjennom å intervju flere beboere erfarte jeg å bli sittende med en oppfattelse at mange av deltakerne befant seg i en situasjon hvor det var begrenset med valgmuligheter. Noe som jeg tenkte kanskje var med på at flere ble nødt til å gjøre seg tilfreds med deres nåværende bosituasjon. Mine observasjoner, og inntrykk etter analyseringen av datasettet åpnet rom for en del refleksjoner. Jeg reflekterte over hvordan det ville vært for meg å vokse opp i lignende bosituasjon, hvilke effekter ville dette ha hatt for mine livsmuligheter. mer innsikt i hvordan det det var for beboerne å bo i en kommunal bolig. Under hele studiet har jeg forsøkt å reflektere godt over de ulike situasjoner som deltakerne beskrev om sitt bosted, og hvor jeg har vektlagt det å bearbeide og se nærmere inn på min egen tolkningsprosess. Denne prioriteringen var for å fremheve beboernes stemmer og synspunkter på en pålitelig og upåvirket som mulig.

4.2 Metodetilnærming

Ved samfunnsfaglig forskning er det vanlig å skille mellom kvantitativ og kvalitativ forskning. Kvantitativ og kvalitativ forskning er to ulike metodetilnæringer på hvordan man kan anskaffe informasjon og analysere ulike fenomener i samfunnet (Tjora, 2013). Enkelt forklart, kvantitativ metode vektlegger utbredelse og antall, mens kvalitativ metode prioriterer å gå i dybden (Thagaard, 2015; Kvale, 1997). Kvantitative data hjelper deg å se det store bildet av et fenomen, hvorav at kvalitative data gir tilgang på utdypende opplysninger om et fenomen, og kan tilrettelegge en bedre forståelse for ulike kvantitative funn. Eksempler på fenomener som kan være egnet seg til en kvalitativ metodetilnærming

er personlige opplevelser, følelser og sosiale relasjoner. Ved å ta i bruk begge forskningsmetodene i en undersøkelse kan informasjonen man samler inn være med på å utfylle hverandre. Dette ble gjort i boindeksprosjektet, men med vekt på kvantitative spørsmål, for å lage en boindeks med kvantifiserbare funn. I mitt prosjekt har jeg benyttet de kvalitative spørsmålene i boindeksprosjektet til å utforme min problemstilling, og de kvantitative spørsmålene til å analysere funnene i henhold til problemstillingen. Ett eksempel på dette er spørsmål nr. 17 som ber informantene beskrive fellesområdene inne og ute. Dette er et kvalitativt spørsmål, og svarene her var med på å utforme problemstillingen min. Spørsmål nr. 16 ber informantene vurdere standard og vedlikehold på fellesområdene inne og ute på en skala fra svært fornøyd til svært misfornøyd. Analyse av svarene på dette kvantitative spørsmålet tillot meg å gjøre en direkte sammenligning mellom beboerne, og kvantifisere svar som var relevant til min målsetning. Ved å bruke begge metodetilnærmingene, ble jeg i stand til å effektivt undersøke og evaluere problemstillingen min. Dessuten kan dette valget vært med på å åpne for at flere av beboernes stemmer blir hørt.

4.3 Vitenskapelig ståsted

I en forskerrolle er ens vitenskapsteoretiske utgangspunkt det som danner grunnlag for forståelsen av datamaterialet gjennom forskningsprosessen. Vitenskapsteori er en samlebetegnelse for vitenskap som man kan studere ut fra forskjellige perspektiver, som et historisk eller sosiologisk perspektiv (Thomassen, 2016, s. 15). Dalland (2018) viser til at vi i hovedsak har to vitenskapssyn, naturvitenskap og humanvitenskap (Dalland, 2018, s. 39). I naturvitenskap studerer man naturen. Humanvitenskap er studien av mennesket og menneskeskapte fenomener, og det er dette perspektivet jeg har tatt utgangspunkt i denne oppgaven. Man bruker bestemte vitenskapelige metoder for å oppnå bestemt kunnskap. Metoden er det som gir oss fremgangsmåten til å knytte sammen teori med det fenomenet som man studerer (Thomassen, 2016). Hvilken vitenskapsteoretisk tilnærming forskeren velger å benytte seg av, har noe å si for hva man ønsker forske på, og danner også utgangspunkt for hvilken forståelse som blir utviklet underveis i prosessen (Thagaard, 2015).

Thagaard (2015) peker på at kunnskap er noe som produseres gjennom sosialt samspill, med andre ord noe som forgår mellom forsker og informant. Det vil si at kunnskapen dannes gjennom intervjuprosessen, og at det ferdige produktet formes i fellesskap mellom forskeren og informanten. I henhold til denne oppgaven kan kunnskapen som ble opparbeidet gjennom denne prosessen sees på som ett produkt som er skapt mellom meg og informantene. Kunnskapen i denne oppgaven kan man si har i hovedsak en induktiv tilnærming. Induktiv tilnærming vil si at en jobber ut ifra data til begreper eller utvikling av teori. I oppgaven min var det funnene i datamaterialet som dannet grunnlaget for forståelsen som jeg utviklet underveis i forskningsprosessen. Ved induktiv tilnærming tar forskeren utgangspunkt i datamaterialet, og på bakgrunn av dette danner seg tanker og teorier (Thomassen, 2016, s. 49). Deduktiv tilnærming derimot tar utgangspunkt i tidligere forskning og konklusjoner, hvor blant annet problemstillinger eller hypoteser styrer det meste av forskningsprosessen ved valg av metode, datainnsamling og analyse (Thagaard, 2015). Intervjuguiden som tas i bruk i denne undersøkelsen er preget av både medforskerne og forskeres tolkninger om hva som vi oppfattet kunne ha en betydning og være gjeldene for målgruppen i denne undersøkelsen, nemlig kommunale leietagere og deres opplevelser rundt det å bo i en kommunal bolig. Datamaterialet i denne undersøkelsen vil bære preg av våre tolkninger og teorier, og av den grunn kan man ikke utelukke dette kan ha en påvirkning på datamaterialet. Derfor har jeg valgt å begrunne min vitenskapelige tilnærming som en fenomenologisk hermeneutisk tilnærming.

I fenomenologien ønsker man en større forståelse og innsikt av ulike personers verden. Dermed er innholdet informantene kommer med i intervjuet det viktige, og dette skal fortolkes for å få en dypere mening ut fra de erfaringene informantene har (Johannessen, Tuft & Christoffersen, 2016, s. 171). Her er det viktig å passe på at egne oppfatninger ikke er for sterke, slik at de overveier informantenes stemmer. Hermeneutikken i motsetning til den fenomenologiske tilnærmingen forsøker å fortolke menneskers handlinger gjennom å utforske et dypere meningshold enn det som umiddelbart viser seg (Thagaard, 2015). Hermeneutikken vektlegger med andre ord, den innflytelsen forskerens egen tolkning har på å velge ut meningsinnholdet i datamaterialet. Denne tilnærmingen vektlegger å få en forståelse for, og fortolke hva som er meningsinnholdet i en tekst, eller i mitt tilfelle datasettet som ble samlet inn fra pilotprosjektet (Thagaard, 2015). I samsvar med

fenomenologisk og hermeneutisk tilnærming forsøker jeg gjennom hele forskningsprosessen å være så åpen som mulig om alle valg og fremgangsmåter som har blitt benyttet.

Hensikten bak studiet er å få en bedre forståelse for hva informantene utalte seg om, og å utvikle større innsikt i hvordan de som beboere i en kommunal bolig opplevde det. For å få til dette har jeg forsøkt å presentere i denne oppgaven den kunnskapen som deltakerne har formidlet seg om i intervjuene sine. På grunn av min nysgjerrighet om å finne ut om beboerne som deltok i boindeksprosjektet erfarte noe virkning, eller følger i etterkant, valgte jeg å ta kontakt med en av medforskere i prosjektet, som også er en del av mitt datamaterialet. Det jeg fant ut som følge av å møte medforskeren er presentert i avsnitt 7.2.1. Med tanke på at jeg bevisst har satt et søkelys på det å finne mer ut om deltakernes erfaringer og opplevelser, bevegde jeg meg over til en mer fenomenologisk tilnærming. Fenomenologi i motsetning til hermeneutikk fokuserer mer på beskrive informantenes virkelighet og erfaringer, så konkret som mulig uten at forskeren legger til egne fortolkninger på hva som eventuelt kan ligge bak (Thagaard, 2015). Jeg har i denne undersøkelsen forsøkt å få en forståelse for hva det var informantene ønsket å formidle seg om, og satt vekt på å gi en presis beskrivelse av deltakernes perspektiver, opplevelser og forståelse.

4.4 Boindeksprosjektet - oppbygging og gjennomføring

4.4.1 Rekruttering av medforskere

Medforskergruppen i boindeksprosjektet besto av fire masterstudenter fra VID, og syv leietakere fra kommunale boliger, noe som tilsvarte en gruppe med 12 medlemmer. Aldersspennet i denne gruppen lå mellom 25 og 70 år, hvorav 9 av medlemmene var kvinner og kun 3 var menn. Språkmessig dekket gruppen norsk, engelsk, arabisk, somali og flere andre språk. Medforskerne hadde en variert bakgrunn når det gjaldt arbeidserfaring og utdanningsnivå, som varierte fra kun grunnskole til mastergrad. Målet for rekrutteringen til denne gruppen var å oppnå variasjon i forhold som alder, kjønn, etnisitet og livserfaringer (Brattbakk, Woll, Aunan & Aasen, 2019). Tanken bak dette var å åpne for tilgangen til ulike

synspunkter, og så på dette som en fordel som kunne være gunstig å ta bruk under for eksempel utviklingen av intervjuguiden, eller under møte med beboerne ute i feltet. Rekrutteringen av masterstudentene, skjedde gjennom at representanter fra prosjektet kom til skolen og presenterte pilotprosjektet for studentene. Deretter kunne de som var interessert i å delta, ta kontakt. Utefra mitt ståsted kom dette tilbudet i en periode hvor jeg var i tenkeboksen i henhold til hvilken retning jeg skulle gå i forhold til masteroppgaven min. Tilbudet om deltakelse i dette prosjektet, var med på å spake en interesse om å sette meg mer inn i lære mer om det boligsosiale feltet. Rekruttering av medforskere blant de kommunale leietakerne skjedde med bistand fra både leieboerforeningen og Bærum kommune. Disse to samarbeidspartnerne tok i bruk sitt nettverk, og rekrutterte medforskere som hadde egne erfaringer med det å være en kommunal leietaker (Brattbakk et al., 2019).

4.4.2 Rekruttering av informanter

I dette pilotprosjektet var det vektlagt å utvikle og prøve ut en metode for å måle beboeres erfaringer av å bo i kommunal bolig. Målet ved boindeks prosjektet var blant annet det å få frem kommunale beboeres stemme i henhold til deres opplevelser rundt det å bo i en kommunal bolig. Av den grunn ble informantene i denne undersøkelsen valgt, utfra det kriteriet at de var en kommunal leietaker. Det at man avgrenser seg til kommunale leietakere i dette studiet, er på bakgrunn av studiets målsetting, og hva slags kunnskap eller informasjon som var ønsket å få belyst mer om. I denne undersøkelsen det gjort et såkalt strategisk utvalg, som følge av at problemstillingen satt et søkelys på personer som hadde erfaring med å bo i en kommunal bolig (Thagaard, 2015).

For å få rekruttert informanter ble feltarbeidet utført i tre utvalgte kommunale bygårder. Hvilke adresser som ble utvalgt, skjedde i samarbeid med Bærum kommune. For rekrutteringen av informanter, ble dette tatt i bruk en dør til dør metode. Ved å ta i bruk denne metoden av å banke på dører og tilbringe tid på området klarte vi å få rekruttert og intervjuet 48 beboere fordelt på de tre utvalgte kommunale bygårdene i undersøkelsen. Før gjennomgåelsen av feltarbeidet og rekrutteringen av informantene ble det prioritert at beboerne som bodde i de utvalgte bygårdene hadde blitt informert om undersøkelsen i forkant. For å få til dette ble det satt opp informasjonsskriv ved fellesområder, og alle fikk i

tillegg et skriv om prosjektet i deres postkasse. Ideen bak dette var nok det jo flere beboere som var klar over hva formålet med undersøkelsen var og hvordan og når den skulle gjennomføres ville ha en betydning for deres ønske om å delta, og ikke minst på antallet informanter som ville delta. I tillegg til dette ble informantene presentert informasjon om prosjektet i møte med forskerne på døra. I møte med informantene ble det uttrykt vi verdsatte deres synspunkter, og at hensikten bak studiet var å få frem stemmene til kommunale leieboere i samfunnet, og at ved å delta ville de bidra til å heve deres tanker om hva som er positivt eller negativt med den kommunale bygården de bor i.

I denne undersøkelsen så var rekrutterings- og intervjuprosessen gjennomført rett etter hverandre. Ved å banke på døra, og rekruttere beboere som ønsket å delta, ble intervjuet der og da. Noe som førte til at datainnsamlingsfasen ble forkortet (Johannessen et al., 2016). Og dør til dør metoden hadde sine fordeler, og som medforskere opplevde vi å møte på beboere som var nysgjerrige, og stilte spørsmåltegn til hva vi gjorde i området. Flere av medforskerne delte i gruppen at når de erfarte å få rekruttert beboere, ved å svare på spørsmål fra beboere som de for eksempel møte i heisen eller i fellesområdene. på en annen side så blir denne metoden beskrevet som både tids og ressurskrevende, og ikke minst er sjansen for å møte på mange stengte dører større (Johannessen et al., 2016). dette var selvfølgelig noe vi erfarte ute i feltet.

Videre vil det legges frem noe om utforming av intervjuguiden, ettersom dette var noe som ble reflektert en del om, og er en viktig del av forskningsprosessen.

4.4.3 Utvikling av intervjuguide

Pilotprosjektet har hatt en målsetning i å utvikle en bo-indeks som vil systematisk måle boligsituasjonen i kommunale boliger, men også fremme beboerdeltakelse og samarbeid mellom beboere og kommune for å bedre trivselen og bomiljøet. Det å oppnå et godt partnerskap, og at alle aktørene i prosjektet erfarte reel medvirkning var noe som var sterkt vektlagt under hele forskningsprosessen. Dette partnerskapet skulle bygges på gjensidig respekt, og blant annet skulle vi anerkjenne de ulike maktposisjonene og ansvarsfordelingen (Brattbakk et al., 2019). I en medforskerposisjon opplevde jeg at alle sine tanker og meninger ble tatt i betraktning, og at alle aktørene var ble ansett som likeverdige.

Alle medforskerne og samarbeidspartnerne i prosjektet møttes for første gang på OsloMet lokaler, 13. februar 2018. I dette møtet ble det brukt tid på å sørge for en felles forståelse for hva prosjektet gikk utpå, og hva som var målene med prosjektet. Dessuten ble det også vektlagt å bygge relasjoner i gruppen, slik at alle ble kjent med hverandre. Med tanke på utvikling av spørreskjemaet var dette en god bruk av tid, for det hjalp til å skape et positivt samarbeidsmiljø i gruppen hvor alle kunne føle seg tryggere i det å utale seg blant gruppen. På slutten av dagen fikk medforskere utdelt et utkast til spørreskjema, dette ble først og fremst gjort for at vi skulle gjøre oss kjent med, men også for at vi kunne komme med forslag på hva som eventuelt burde tas med eller endres på. Dette åpnet for en dialog hvor medforskerne fikk muligheten til å medvirke utviklingen av intervjuguiden. I denne fasen reflekterte vi plenum om hvilke spørsmål som skulle tas med, hvordan disse spørsmålene burde formuleres, og om hva innholdet i spørreskjemaet skulle være. Denne fasen ble for min del oppfattet som ganske positivt, men samtidig var det et tidspress. Det hadde vært fint å ha satt av mer tid til å både utvikle og gjøre seg mer kjent med den før vi satte i gang prosessen med å faktisk bruke den ute i feltet.

Etter å ha tatt en rekke vurderinger i samarbeid med alle som var involverte i pilotprosjekt, kom vi fram til en intervjuguide som var delt opp i fem hovedtemaer (Brattbakk et al., 2019). De er som følgende (1) forhold knyttet til selve boligen, (2) fellesområdene (fysiske omgivelsene), (3) forholdet til naboene, og det sosiale bomiljøet, (4) forhold knyttet til leieforholdet (husleie, leiekontrakt etc.), (5) Kontakten med og relasjonen til utleier. Fordelt under disse hovedtemaene ble det stilt til sammen 56 spørsmål, inkludert da noen tilleggsspørsmål. Tilleggsspørsmålene omhandlet ting som kjønn, alder, fødeland, utdanning, deltakelse og interessen for å engasjere seg i ulike aktiviteter i nabolaget, samt botid og eventuelle flyttemotiv- og fremtidsplaner. Mange av spørsmålene som ble stilt var åpne spørsmål, og tanken bak dette var å tillatte informantene til å fritt svare på spørsmålene slik de ønsket, i håp om få inn flere synspunkter som ikke hadde blitt avdekket i spørreskjemaet (Brattbakk et al., 2019).

Et aspekt som ble diskutert under utviklingen av intervjuguiden var språket. Det var viktig at språket som ble brukt i intervjuguiden var forståelig for alle som deltok i undersøkelsen. Vi var forberedt på at vi kunne møte på kommunale leieboere med varierende nivå når det kom til norskkunnskaper. Vi hadde ikke tilgang til profesjonelle tolker, i stedet ble relevant

språkkompetanse blant medforskerne benyttet i de tilfellene det var behov for det. Jeg var blant de medforskerne som stilte opp i slike tilfeller. Dette var noe som jeg opplevde fungerte fint i dette prosjektet, allikevel tenker jeg at det å ha tilgang til profesjonelle tolker kan være en forbedringsmulighet under fremtidige utførelse av lignende prosjekter. Å intervju noen med mangelfulle språkferdigheter kan oppleves å være utfordrende på en slik måte at det kan bli vanskeligere å opprettholde en dialog, og samtidig ha en effekt på forståelsen av det som formidles. Tilgang til tolk med relevante språkferdigheter er et viktig verktøy for å avklare de spørsmålene som blir stilt, og mangel på dette kan være hemmende for kvaliteten av dataen man samler inn. Ved utformingen av intervjuguiden ble det lagt vekt på å få dekket de viktigste sidene ved bosituasjonen til informantene. Det var en utfordring å finne en god balanse med å få avdekket så mye som mulig, men også å kutte ned til en mengde med spørsmål som var håndterlig i henhold til tid og innsats fra informantene. Det ble satt av to dager på å øve på medforskernes rolle som intervjuere. Hvor det ble diskutert potensielle dilemmaer man kunne møte på ute i feltet, og vi testet ut intervjuguiden ved å intervju hverandre. På denne måten jeg og de andre medforskerne det å bli bedre kjent med intervjuguiden og eventuelt være med på dele noe om hva som fungerte og ikke fungerte så bra under gjennomgåelsen av intervjuguiden. Det foreslått noen endringer som følge av denne prosessen. De endringene som ble videreført ble bestemt i plenum, og var med på å forbedre intervjuguiden.

4.4.4 Gjennomførelsen av intervjuene

Intervjuene ble gjennomført i mars 2018, og vi endte vi opp med å utføre 48 intervjuer. Intervjuene ble gjennomført i tre kommunale bygårder i Bærum kommune. For å komme oss til de utvalgte bygårdene, benyttet vi oss av en minibuss som ble leid inn. Dette opplevde jeg bidro positivt, siden medforskerne og forskerne fikk muligheten til å bli bedre kjent, og få informasjon som var nyttig å vite før vi satte i gang. Da vi ankom de to første bygårdene, fikk vi tilgang til en barnehage der kunne vi oppholde oss når vi hadde behov for pause. Lokalet benyttet vi oss også av i de tilfellene vi møtte på beboere som enten ønsket eller syntes det ville være enklere å delta i ett intervju hvis den ble utført i lokalet enn hjemme hos seg selv.

I pilotprosjektet var det en målsetting å få fram beboernes egne stemmer. For å få til dette ble det tatt i bruk en metode hvor vi banket på dører, og igangsatte rekruttering av informanter på den måten. Denne metoden ble gjennomført av to medforskere, som tok for seg to forskjellige roller under utførelsen av intervjuene. Vi fordelte oss slik at parene i de fleste intervjusituasjonene besto av en student og en kommunal beboer. Dette valget hadde noe med tryggheten til medforskerne å gjøre, men også at styrkene til de ulike partene ville bidra til å gjennomføre gode intervjuer. I dette feltarbeidet opplevde jeg enkelte beboere som var skeptiske til å åpne dørene, og i noen av de tilfellene kunne man se at noen var hjemme, siden jeg la merke til at for eksempel noen tittet ut vinduet for å se hvem det var. Jeg erfarte å høre da vi sto i svalgangen at noen nevnte at de trodde vi var fra kommunen, ved å si «*jeg tror at det er noen fra kommunen*». Mens vi gikk rundt og banket på dører, noterte jeg meg at ganske få av husholdningene hadde kikkhull på døren. Dette er et trygghetstiltak som, hvis jeg var i beboernes posisjon, hadde satt pris på å ha.

Datainnsamlingen for denne undersøkelsen ble gjennomført via en kombinasjon av intervju og et nettbasert spørreskjema med en blanding av åpne og lukkede svaralternativer. I de tilfellene vi møtte på beboere som ikke ønsket å gjennomføre et personlig intervju, eller vi ikke fikk kontakt når vi banket på, fikk muligheten til å fylle ut nettskjemaet på egenhånd. Dette alternativet var det ingen som benyttet seg av i denne omgangen. For de beboere som takket ja til å bli intervjuet ble informerte om anonymisering av informantene, samt at vi gikk igjennom et samtykkeskjema før vi startet intervjuet. Vi forklarte at intervjuet var frivillig, og at de i hvilket som helst tidspunkt kunne stanse intervjuet. Vi uttrykte alltid at vi verdsetter at beboeren kunne sette av tid til å gi oss et innblikk i deres erfaringer med å bo i en kommunal bolig. Under alle møtene med beboerne var konfidensialitet og anonymitet høyt prioritert, og var noe som ble oppfattet som betydningsfullt med tanke på at beboerne fikk dele deres opplevelser og tanker om å bo i en kommunal bolig uten å være redd for å få konsekvenser av å delta i undersøkelsen.

Som medforsker, besatt jeg som regel i den rollen som hadde ansvar for å notere og plottet inn informantens svar inn på en Ipad. Ansvarfordeling var slik at en var i den rollen jeg var i, mens den andre stilte spørsmålene og var hovedsakelig i dialog med beboerne. En utfordring i denne rollen var at jeg til tider opplevde at enten den andre medforskeren, eller informanten snakket fort, gikk fort i gjennom spørsmålene og enkelte ganger kunne det

være vanskelig å forstå hva som ble sagt. De gangene dette hendte, nevne jeg dette til medforskeren, eller tok del i dialogen og spurte informanten om å enten gjenta, eller utdype seg mer. I spørreskjemaet, var det lagt inn litt plass på de kvalitative spørsmålene, der var det ment at medforskeren kunne notere ned utsagn og meninger som ble sagt, og var som hensikt i å utdype svarene til informantene. Etter å satt meg inn i datamaterialet, bemerket jeg meg at innskrivingen bestå som ofte av stikkord og få fullstendige setninger. Dette var noe jeg til tider opplevde som utfordrende, i og med noen av notatene kunne være vanskelig å forstå.

Noe som kan ha hatt en betydning for studiets troverdighet og gyldigheten av tolkningene som ble gjort, dette vil det gås mer inn på i avsnittet 4.6.1 og 4.6.2. En fordel med at feltarbeidet var fordelt på fem dager, åpnet for at vi kunne avtale andre tidspunkt for de beboerne som uttrykte at det ikke passet helt for den dagen vi var innom. Når det kom til varigheten av intervjuene var de ofte mellom 45 min til litt over en time. I de intervjuene som jeg opplevde tok litt lengre, viste seg å ha noe med språkbarrier eller at informanten rett slett hadde mye å fortelle, og dermed fikk muligheten til å dele sin erfaring til noen som ønsket å lytte til dem.

Kvale (1997) beskriver at informanter ofte opplever det å bli intervjuet og ha noen som lytter til seg over lengre tid som en positiv opplevelse. Det var noe jeg oppfattet i dette prosjektet, og vi opplevde å måtte strekke på noen av intervjuene i forhold til tid. Grunnen til dette var fordi vi møtte på beboere som hadde mye på hjertet, og hadde nå fått en mulighet til å dele dette med personer som ønsket å lytte. Jeg satt igjen med et inntrykk etter disse møtene, at mange av beboerne ikke opplever situasjoner i hverdagen som åpner for dialog med andre beboere. Erfarte at det å benytte seg av metoden som det å oppholde seg i området man undersøker, og faktisk gå dør til dør for å rekruttere informanter til denne undersøkelsen som verdifullt. Vi først og fremst fikk samlet inn en god del med kunnskap, men som medforsker fikk vi selv gå rundt å observere de fysiske tilstandene, og standarden i området. Satt igjen med et inntrykk som, som bygget videre på informantens erfaringer og synspunkt.

4.5 Presentasjon av utvalget

I boindeksprosjektet var det en målsettingen å utvikle en boindeks som målte beboeres opplevelse av å bo i en kommunal bolig. Med dette i bakhodet ble utvalget i denne undersøkelsen sammensatt av kommunale leietakere. I boindeks prosjektet ble det gjort et strategisk utvalg. Noe som betyr at det ble valgt ut en bestemt gruppe, som vil være med på å belyse noe om det fenomenet vi undersøkte (Thagaard, 2015). Som en videreføring på dette tok jeg i min besvarelse utgangspunkt i å sette et søkelys på de informantene i gruppen som hadde en minoritetsbakgrunn. Av de 48 informantene som ble intervjuet i pilotprosjektet var syv av dem født i Norge av norskfødte foreldre. Noe som tilsvarer at hele 41 informanter hadde en utenlandsk opprinnelse. Det var relativt få informanter med etnisk norsk bakgrunn som ble rekruttert i denne omgangen. Mitt fokus var å finne ut av etniske minoriteters erfaringer med det kommunale boligmarkedet. I pilotprosjektet var etniske minoriteter i flertall, og observasjonene rundt dette, bygget på mitt valg på det å forholde meg til den bestemte gruppen, siden de besatt med kunnskap som var relevant i forhold til problemstillingen min. En svakhet som kan oppstå som følge av dette valget er at andre gruppers synspunkter ikke blir synliggjort.

Av de 41 informantene så var det representert mennesker fra ulike land i Afrika, Asia samt Sør-Amerika og Balkan. Det var ingen dominerende landgrupper, men det viste seg at det var litt flere representanter fra land i Afrika og Midtøsten. Informantgruppen var i stor grad sammensatt av beboere med etnisk minoritetsbakgrunn, og barnefamilier med minoritetsbakgrunn. Datasettet viste at de husholdningene som var med i denne undersøkelsen besto av barnefamilier hvor det var 35 barn boende i området. Når det kom til aldersspennet på gruppen lå gjennomsnittet på 36,5 år, hvor alderen på informantene varierte fra 20 - 68 år.

Utvalget ble rekruttert fra tre utvalgte bygårder i Bærum kommune, og hadde som følgende botid i deres nåværende bolig:

- Bygård 1: 15 personer med botid fra 1 til 6 år. 3 år og 4 måneder i gjennomsnitt.
- Bygård 2: 8 personer med botid fra 1 til 7 år. 3 år og 6 måneder i gjennomsnitt.

- Bygård 3: 18 personer med botid fra 1 til 6 mnd. 3.5 måneder i gjennomsnitt.

På den sistnevnte bygården så kan man se hele 18 informanter hadde enn kortere botid enn de to andre bygårdene. Ingen av informantene i den bygården hadde bodd i sin bolig lengre enn noen måneder. Beboeren med lengste botid på den bygården var på seks måneder. En generell bemerkning når det kom til de informantene med kortest botid, var at mange av de følte på at de ikke kunne svare tilstrekkelig på de enkelte spørsmålene som ble stilt under intervjuet. Allikevel tok jeg stilling til deres meninger, og syntes at det elementet at de ikke hadde så lang botid, ville være et interessant synspunkt å vurdere opp mot de informantene som hadde lengre botid.

I denne undersøkelsen så viste det seg at når det kom til utvalget og tilgangen til arbeidsmarkedet, så var det totalt 8 av 41 informanter som var i arbeid i perioden vi gjennomførte intervjuene. 4 av de i arbeid var kvinner, og 3 av disse arbeidstager hadde en skolebakgrunn som inneholdt høyere utdanning. Når det kom til inntektskilden i gruppen så inneholdt store deler av den økonomisk støtte fra offentlige ytelser, inntektsforholdene blant gruppen kunne variere fra arbeidsavklaringspenger (AAP), uføretrygd eller økonomisk sosialhjelp. Vedrørende størrelsen på trygdeytelsene, leiekostnadene og bostøtten varierte dette fra person til person. Informantene ble ikke direkte spurt om inntekten deres i denne undersøkelsen, men vi fikk et innblikk på hva husleien deres lå på. I gjennomsnitt så lå informantenes husleie på 10 300 kroner i måneden, med unntak av noen få som enten betalte litt mer eller litt mindre. Det faktumet at informantene var blitt innvilget en kommunal bolig, og flere som mottok økonomisk bistand gjorde det mer rimelig for meg å konkludere at selv de med fast arbeid hadde relativt lav inntekt.

Utdanningsmessig var det stor spredning i hvor mye utdanning informantene hadde gjennomført i fødelandet eller i Norge. Det varierte fra grunnskole til universitetsutdannelse, og de 7 informantene med høyere utdanning var eller hadde vært i en eller annen form for arbeid. datamaterialet viste at de aller fleste i informantgruppen var utenfor det ordinære arbeidslivet. Noen av informantene var uføretrygdet eller i fødselspermisjon. Hele 18 informanter nevnte at de var studenter, hvor flere påsto at de deltok i introduksjonsprogram eller norsk kurs. Mange drev med en eller annen form for

kvalifisering for arbeidslivet, enten det var å delta i introduksjonsprogram, skole, sysselsettingstiltak, praksisplass eller annet.

Under gjennomførelsen av dette prosjektet var det flere funn, og opplysninger som indikerte på at flere i gruppen var nyankommende med flyktningsstatus, og det befant seg store forskjeller på norskkompetansen i gruppen. Et par av intervjuene ble gjennomført ved bruk av tolk. Medforskerne med relevant språkkompetanse tok i bruk dette under intervjuene. Dette var avgjørende for å bidra til informantenes forståelse av intervjuets innhold. Forutsetningene for å få jobb i det norske arbeidsmarkedet er mange og det stilles høye krav når det kommer til språklig og faglig kompetanse. Disse forutsetningene kan av ulike grunner være vanskelig å tilfredsstille for mange i informantgruppen.

4.6 Kvalitetskrav ved forskningen

Thagaard (2015) anvender begrepene pålitelighet (reliabilitet) og gyldighet (validitet) fordi hun en av flere som mener det er av stor verdi å ta dette i betraktning under ens forskningsprosess, nettopp fordi de er sentrale under vurderingen av kvaliteten på forskningen. Under hele forskningsprosessen har det blitt prioritert å legge fram fremgangsmåten og alle valg som ble tatt underveis. Dette var for å forsikre at visse kvalitetskrav innen forskning ble tatt hensyn til.

4.6.1 Reliabilitet

Reliabilitet er et begrep som knyttes til forskningsprosjektets troverdighet (Thagaard, 2015, s. 202). Reliabiliteten innen forskning vektlegger det være så åpen og tydelig på alle valg og faser man har vært i gjennom hele forskningsprosessen. Reliabilitet sier noe om undersøkelsens pålitelighet, og om man kan stole på hvordan fremgangsmåten i et forskningsprosjekt har blitt utført. Ettersom dette kan være med på å avgjøre om man kan stole på innholdet den bestemte forskningen tilsier. Under utførelsen av denne masteroppgaven har jeg forsøkt å være åpen ved å gjøre rede for og dokumentere de valgene jeg tok under hele forskningsprosessen. Dette har forsøkt å opprettholde ved å fremstille et nøyaktig bilde på alt fra valg av tema, oppgavens teoretiske rammeverk og metode til datainnsamling og analyseprosessen. Dessuten har jeg også prioritert det å stille

meg åpen for tilbakemeldinger og diskusjoner om valg i forskningsprosessen fra både veileder, medstudenter og medforskere som har gitt meg nyttige refleksjoner om valg i prosessen.

I et kvalitativt fokusert prosjekt som dette er reliabilitet sterkt knyttet til metode, siden store deler av resultatene i denne undersøkelsen baserte seg på subjektive opplevelser blant kommunale beboere. For å oppnå høy reliabilitet, er det ønskelig at man ved utførelsen av lignende prosjekt kan reproduseres av en annen forsker ved å bruke de samme metodene. En forklaring på dette kan være at menneskers liv og deres livssituasjoner er noe som stadig endrer seg over tid. En annen ting som kan være med på å hemme oppnåelsen av høy reliabilitet, er det faktumet at forskeres fortolkningsprosesser er ulike, og i visse tilfeller kan dette ha en betydning for det endelige resultatet. På en annen siden så kan forskere derimot argumentere for reliabilitet ved å gi en åpen og detaljert fremstilling av fremgangsmåten under hele forskningsprosessen (Thagaard, 2015).

Reliabilitet ble i dette studiet forsøkt å sikres ved å notere svarene til informantene så eksakt og direkte som mulig. I de tilfellene der svarene måtte tolkes, ble tolkningen gjengitt til informanten for å forsikre om at det var enighet i tolkningen av svaret. I tillegg ble spørsmålene under utformingen av intervjuguiden nøye uttenkt, dette var for å sørge for at spørsmålene ikke ledet svarene til informantene. Hensikten til denne undersøkelsen var å finne ut om hva kommunale leietagere hadde å formidle om deres bosituasjon, av den grunn ble det vektlagt å faktisk gjenspeile det beboerne formidlet om i intervjuene deres, og gjengi beboernes opplevelser fra hvordan de ble beskrevet i datamaterialet så ordrett som mulig.

4.6.2 Validitet

Validitet handler om gyldigheten av tolkningene man kommer frem til i en undersøkelse. Begrepet tar utgangspunkt i å stille spørsmålet om i hvilken grad man ut fra resultatene i et forskningsprosjekt kan trekke gyldige konklusjoner om det man ønsker å undersøke (Thagaard, 2015). Validitet er et begrep som tar for seg forskerens troverdighet, og om de ulike metodene som er benyttet i forskningsprosessen er gode nok. I Boindeksprosjektet var det satt som mål å få mer kunnskap om kommunale beboeres opplevelser rundt deres bosituasjon. I sluttrapporten ble det belyst om en enighet om at man hadde fått tak i unike

data, og at utvalgets stemmer i stor grad har fått komme fram, vi fikk kunnskap om utvalgets bosituasjon og bomiljøet som i liten grad er fremkommet i tidligere forskning (Brattbakk et al., 2019). Denne oppfattelsen mener jeg støtter opp det faktumet at de metodene som ble benyttet viste seg å være egnet for denne type forskning.

Om tolkningen i undersøkelse er overførbare til andre studier er en måte å vurdere validiteten på (Thagaard, 2015). Om en undersøkelse har overførbarhet til andre områder enn det som studeres handler om hvorvidt en lykkes med å etablere beskrivelser, begreper, fortolkninger og forklaringer som er nyttige på andre områder enn det som studeres (Johannessen et al., 2016, s. 233). Studiet mitt tar utgangspunkt i etniske minoriteters erfaringer og oppfattelser i forbindelse med det å bo i en kommunal bolig. Jeg har begrenset forklaringskraft utenom de opplysningene jeg har innhentet fra informantene som deltok i boindeksprosjektet. Det man kan ønske å oppnå i mitt tilfelle er å finne fram til funn som kan påpeke noen fenomener som kan være interessante for videre forskning. På denne måten kan studiet mitt ha en overføringsverdi, fordi den kan være med på å utfylle andre studier tilknyttet temaet etniske minoriteter i det kommunale boligmarkedet. Funnene i min studie kan gi grunnlag for en større studie i framtiden, som undersøker fenomenene jeg foreslår og enten validerer eller av bekrefter gyldigheten til disse. Her er det viktig å ha en høy kvalitet på forskningen i denne studien. For å kunne styrke forskningens validitet kommer begrepet gjennomsiktighet inn som en viktig rolle. For å kunne styrke undersøkelsens gyldighet, ble det under utformingen av intervjuguiden tatt med inspirasjon på både spørsmål og tema fra andre undersøkelser som hadde blitt gjennomført innen samme feltet. Tanken her var å gjøre lettere i etterkant å sammenligne funn med andre undersøkelser som er gjort og kunne se om våre funn sto i relasjon med tidligere funn andre steder. For å kunne styrke validiteten ytterligere ble som nevnt tidligere det å være transparent gjennom forskningsprosessen vektlagt (Thagaard, 2015). Jeg har forsøkt under analyseprosessen å tenke nøye over alle valgene jeg tok underveis, og samtidig redegjøre godt for mine fortolkninger. Jeg har gjennom dette kapitlet forklart valgene jeg har tatt gjennom hele forskningsprosessen, i tillegg har jeg diskutert situasjoner der det innsamlede datamaterialet ikke var optimalt, dette med at jeg har satt en verdi i det å beholde et kritisk blikk gjennom hele forskningsprosessen styrker troverdigheten i mitt prosjekt.

4.6.3 Forskningsetiske hensyn

I undersøkelsen har jeg i samarbeid med andre fra pilotprosjektet tatt for meg et tema hvor informantenes liv og opplevelser er i fokus. Undersøkelsen tema kan være personlig og inneholde mye følelser, av den grunn er det viktig å ta i betraktning etiske perspektiver ved undersøkelsen. I denne undersøkelsen har det blitt tatt hensyn til de forskningsetiske retningslinjene som den nasjonale forskningsetiske komite for samfunnsvitenskap og humaniora (NESH) har vedtatt. Disse retningslinjene er ulike etiske forholds regler som bør tas i betraktning under gjennomføring av alt vitenskapelig arbeid (NESH, 2016).

I denne undersøkelsen ble det særlig tatt hensyn til særlig tre grunnprinsipper. Disse grunnprinsippene tar utgangspunkt i det å informere, frivillig samtykke og konfidensialitet. Det første prinsippet tar for seg at alle deltakerne i hvilket som helt forskningsprosjekt som inkluderer mennesker, kan kun settes i gang etter at de både har blitt informert og frivillig utgitt et samtykke (Thagaard, 2015). Dette bygger på de de etiske forholdsreglene som er vedtatt med hensikt i å bevare informantens rett til autonomi og selvbestemmelse. Den i forskerrolle har et ansvar her til å respektere informantens privatliv, og ta hensyn til dette med å unngå å påføre skade eller krenkelse (Johannessen et al., 2016). Dette har blitt vektlagt i denne undersøkelsen, hvor alle informantene ble informert om deltakelsen var frivillig og at de når som helst kunne trekke og trekke seg uten å måtte oppgi årsak. Denne informasjonen ble gitt først skriftlig gjennom informasjonsskrivet som de mottok i forkant, men også under rekrutteringen av informantene og innledningsvis i selve intervjuet. Det ble nevnt flere ganger, fordi vi ønsket å understreke at deltakelsen var frivillig og at de hadde muligheten til å trekke seg når som helt i prosessen. I tillegg til dette ble alle informantene før intervjuet presentert en samtykkeerklæring, som ble skrevet under for å bekrefte at deres deltakelse var frivillig.

Konfidensialitet var et annet prinsipp som spilte en viktig rolle i denne undersøkelsen. Det er en etisk forholdsregel som beskytter informantene fra at forskeren offentliggjør personlig informasjon. Før vi kunne sette i gang med prosjektet så ble prosjektforslaget meldt til Norsk Samfunnsvitenskapelig Datatjeneste (NSD), hvor de stilte krav til dette med anonymisering. Konfidensialitet ble tatt hensyn til ved denne undersøkelsen, ved at datasettet ble beskyttet, og ikke offentliggjort før personlig informasjon, som kunne gjøre

det mulig å gjenkjenne informantene eller bostedet ble anonymisert. I undersøkelsen har det kun blitt gjengitt, hvilken kommune feltarbeidet ble utført i, og litt informasjon om informantene som alder, botid, lands bakgrunn og utdannings nivå. I avsnitt 7.1.2 blir det tatt i bruk et fiktivt navn i den forbindelse jeg referer til en medforsker som også er en beboer bosatt i et av adressene feltarbeidet ble utført. Dette ble gjort for å bevare denne personens anonymitet. Under gjennomførelsen av feltarbeidet ble medforskerne fortalt at det var viktig å informere og betrygge informantene med at de det valgte å dele med oss ville bli anonymisert, og ikke ville føre til noen konsekvenser som ville komme av å ha deltatt i prosjektet. Som forsker har man særlig ved dette prinsippet ett ansvar å sikre at de som utforskes ikke utsettes for skade eller alvorlige belastninger (Thagaard, 2015). Av den grunn har jeg vært opptatt av å ta hensyn til de ulike forskningsetiske retningslinjene som er satt, og bør tas i betraktning innen forskning.

4.7 Analytisk tilnærming

I denne studien har jeg benyttet tematisk analyse som et forskningsverktøy for å få mer innsikt i et komplekst datamateriale. Tematisk analyse er en kvalitativ metode og innebærer å kunne identifisere, analysere og rapportere ulike mønstre, temaer og kategorier i datamaterialet (Braun & Clarke, 2006, gjengitt i Johannessen, Rafoss & Rasmussen, 2018). Gjennom bruken av tematisk analyse, organiseres og beskrives datasettet på en effektiv måte, og det åpner opp muligheter for å kunne tolke ulike aspekter ved forskningstemaet man interesserer seg for. Derfor er dette en analytisk tilnærming som egner seg godt til å analysere datasett som denne oppgaven tar utgangspunkt i. I en tematisk analyse går vi gjennom 4 steg.

I min analytiske prosess har jeg valgt å støtte meg til en forenklet versjon av Braun og Clarke's (2006) tematiske analyse. Denne versjonen ble gjengitt i boken «hvordan bruke teori?» (Johannessen, Rafoss & Rasmussen, 2018). Denne analytiske prosessen består av fire faser, med titlene forberedelser, koding, kategorisering og rapportering. Opplevde denne tilnærmingen som fleksibilitet og som følge av den stegvise systematikken, ble det en nyttig metode å ta i bruk ettersom jeg er en for forsker med mindre erfaring. En annen fordel er at denne tilnærmingen kan være med på å synliggjøre ulikheter og likheter på tvers av

datasettet og dermed bidra til økt innsikt. På en annen side kan det at tematisk analyse er fleksibel, være med på å gjøre det vanskeligere for forskeren å plukke ut hva som skal fokuseres på (Johannessen et al., 2018). Videre vil jeg stegvis beskrive hvordan analyseprosessen for denne undersøkelsen ble gjennomført.

4.7.1 Forberedelser

I det første steget i analyseprosessen var målet å få mer kjennskap til datamaterialet. Dette var en kontinuerlig prosess som gikk utpå å gå igjennom datamaterialet, bygge både kjennskap og få en oversikt av datamaterialet. For å oppnå dette startet jeg med å summere svarene på de ulike kvantitative spørsmålene i intervjuguiden, og deretter lese igjennom de ulike kvalitative forklaringene. Dette steget var viktig for min del, siden det var under dette arbeidet jeg utviklet en bedre forståelse om hva hovedessensen av hva hver informant uttrykte seg om i deres intervju. Dette arbeidet var med på å bygge videre på den tematiske analysen.

4.7.2 Koding

Etter å ha blitt kjent med datamaterialet, startet kodingen av informasjonen som befant seg i datasettet. I denne prosessen gikk jeg igjennom de ulike intervjuene, og forsøkte å se etter temaer som gjentok seg i datamaterialet, eller kunne knyttes opp mot min problemstilling. Ved å ta utgangspunkt i de fem hovedtemaene i intervjuguiden, analyserte jeg alle intervjuene ved å se på både de kvantitative spørsmålene, for så å se inn på de kvalitative spørsmålene og utsagnene som ble nevnt innen de ulike temaene. Hensikten ved dette steget av analyseprosessen, var å trekke ut meningsinnholdet i informasjonen som befant seg i datamaterialet (Johannessen et al., 2018). Under gjennomgåelsen av datamaterialet markerte jeg for eksempel ulike utsagn, og informasjon fra datasettet ved å markere dem med fargene lilla, grønn, gul, rød og blå. Disse fargene representerte hvert sitt hovedtema. Fargene var rangert utefra temaene fellesområder - fysiske omgivelsene (Lilla), forholdet til naboene og det sosiale bomiljøet (Grønn), forhold knyttet til selve boligen (Gul), forhold knyttet til leieforholdet (Rød) og kontakten med og relasjonen til utleier (Blå).

Ved å bemerke meg sitater som for eksempel omhandlet lekeplasser for barn eller møteplasser for voksne, en lilla fargekode, noe som symboliserte at de utsagnene var knyttet til hovedtemaet fellesområder (fysiske omgivelser). Dette gjorde det lettere for meg å reflektere og få en oversikt på hvilke temaer informantene uttrykte seg mer om. Utefra dette arbeidet ble det fremvist særlig to hovedtemaer som utpekte seg. Med tanke på problemstillingen min, tok jeg den beslutningen om å hovedsakelig forholde meg til funn som knyttet seg opp mot temaene fellesområder, forholdet til naboene og det sosiale bomiljøet, og i tillegg hentet noen funn fra temaene som omhandlet forhold knyttet til selve boligen og leieforholdet. Jeg valgte å se bort fra den informasjonen vi fikk om kontakten med utleier i forhold til avgrensingen nevnt i punkt 1.2. Ved dette steget besto arbeid om det å bearbeide temaene slik at alt jeg fikk en oversikt på meninger som kunne beskrive informantenes erfaringer på en god måte, både det som var unikt, men også var felles blant gruppen. Det å utføre dette arbeidet var tidkrevende, men var en nødvendig del av prosessen.

4.7.3 Kategorisering

I denne delen av analyseprosessen skal det ifølge Johannessen et al. (2018) settes av tid til å sortere resultatene som ble utarbeidet under gjennomføringen av kodingen, inn i mer overordnede kategorier. Denne kategoriseringen utførte jeg ved å sette meg inn alle informantenes utfylte spørreskjemaer, dette var noe jeg utførte for å kartlegge deltakernes svar. Under denne kartleggingen skrev jeg ned en beskrivelse som inkluderte personens alder, kjønn, utdanningsnivå, botid. Denne kartleggingen resulterte i en oppsummering som forsøkte å fange hovedessensen i hva enhver informant formidlet om i intervjuene deres. Denne fremgangsmåten erfarte jeg som en gunstig måte å skape bedre innsikt i hvem disse informantene var, men også for å oppsummere hovedessensen i det de formidlet. Denne formen for bearbeiding gjorde det mulig for meg å kunne sammenligne hva alle intervjuobjektene formidlet om de bestemte temaene, men også få et innblikk i beboernes meninger og tanker rundt de temaene. Under denne fasen av den tematiske analysen fokuserte jeg på å identifisere temaer som ble tatt opp av flere informanter, og om det lå noen fellestrekk blant de informantene som uttrykte seg likt om bestemte temaer. For på denne måten kunne jeg nå målet i studiet mitt som prioriteter det å få frem beboernes

perspektiv. I dette punktet, måtte disse hovedkategoriene spisses inn, og jeg måtte velge meg ut ulike undertemaer som ville være med på å representere meningsinnholdet i datamaterialet, samt være med på å besvare problemstillingen. Disse undertemaene vil det bli belyst mer om i kapittel 5.0. Under kategoriseringen av datamaterialet opplevde jeg at enkelte funn kunne høre hjemme under flere kategorier, og funnene innenfor de ulike kategoriene både supplerte men også overlappet hverandre.

4.7.4 Rapportering

Etter å ha gjennomført alle stegene i den tematiske analysen satte jeg igjen med kategorisert materiale, som var relevant i henhold til problemstillingen min, og funn som kunne både tolkes og drøftes opp mot de ulike teoretiske perspektivene som ble lagt vekt på i oppgaven. Ved å ha gjennomført de tre ulike fasene, sto jeg igjen med en bedre forståelse på at deltakerne var særlig opptatt av de temaene som handlet om både de fysiske og sosiale aspektene rundt bomiljøet deres, men også de forholdene som kunne knyttes opp mot boligens standard og tryggheten rundt leieforholdet deres. Som resultat av analysearbeidet, vil det i drøftingen bli diskutert ulike funn som vil være med på å gi svar på hvordan deltakerne i undersøkelsen opplever sin bosituasjon. Denne drøftingen vil bli delt inn under titlene «*Hvilke individuelle kostnader er det ved å bo å bo her?*», «*Hvorfor er det så mange som er fornøyde?*», og sist «*Kan en møteplass utgjøre en forskjell?*». En mer utfyllende rapportering av resultatene i undersøkelsen og drøfting som vil bli knyttet opp mot teori vil bli presentert i kapittel 5 og 6.

4.8 Oppsummering

Gjennom metodekapittelet har jeg synliggjort mine fremgangsmåter slik at leseren kan ta stilling til forskningens kvalitet. Under hele forskingsprosessen har gjennomsiktighet blitt vektlagt, og for å bevare dette ble det i dette kapitlet fremstilt et oversiktlig bilde av mine fremgangsmåter. Som følge av min deltakelse i boindeksprosjektet, og det at min studie tar utgangspunkt i prosjektets datamateriale, legges det også frem i dette kapittelet beskrivelser om selve oppbyggingen og gjennomføringen av boindeksprosjektet. I metodekapittelet startet jeg med å beskrive noe om mitt faglige ståsted, og forforståelse for så å gå inn på

hvordan dette bidro til det å øke min interesse til forske på et fenomen som har en forbindelse med det boligsosiale feltet. Videre så gjør jeg redefor valg av metode og oppgavens vitenskapelige ståsted. Det blir også forklart hvordan rekrutteringen av både medforskerne og utvalget for undersøkelsen pågikk, hvor det blant annet ble tatt i bruk en dør til dør metode. Alle vurderingene og valgene som ble tatt underveis, ble tatt i henhold til å sikre at oppgavens problemstilling ble besvart. Selve utformingen av intervjuguiden blir nevnt, hvorav det blant annet formidles at spørreskjemaet som ble utviklet inneholdt både kvantitative og kvalitative spørsmål. I analyse arbeidet har jeg tatt i betraktning både kvantitative og kvalitative funn i datasettet for å kunne besvare problemstillingen min. Foruten om dette ble belyst noe om ulike forskningsetiske retningslinjer som ble tatt hensyn til i denne undersøkelsen, og avslutningsvis gjør jeg redefor den analytiske tilnærmingen for dette studiet. Utarbeidelsen av denne analyseprosessen, og resultatene som kom fram som følge av dette arbeidet var noe som ble benyttet for gi et bedre innblikk på hva informantenes synspunkter var og blir fremstilt i kapitlene 5 og 6.

5 Presentasjon av resultater

I dette kapittelet vil jeg presentere de empiriske funnene i denne undersøkelsen.

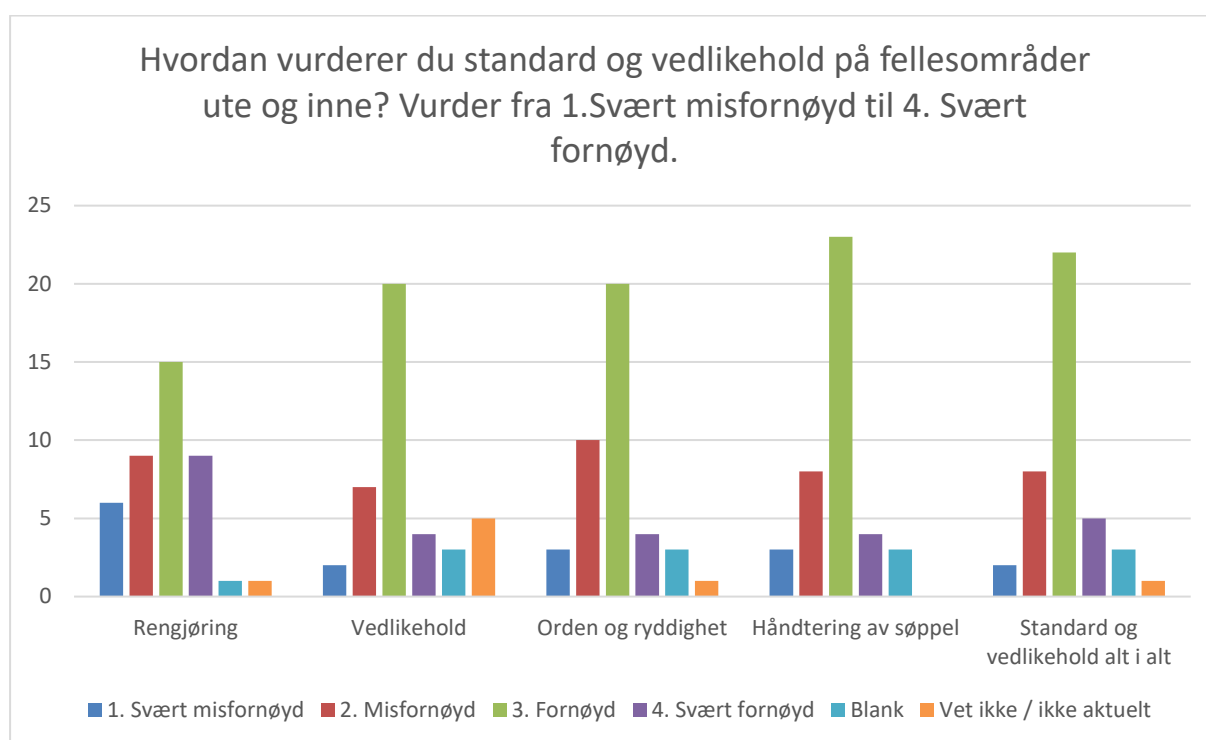
Informantene ble spurt om forhold som var knyttet opp mot fem hovedtemaer. Beboerne tok stilling til spørsmål som hadde som hensikt å finne mer ut om følgende:

- forhold knyttet til selve boligen
- fellesområdene (fysiske omgivelser)
- forholdet til naboene og det sosiale bomiljøet
- forhold knyttet til leieforholdet
- kontakten med utleier

Gjennom min tematiske analysen og bearbeidelsen av funnene, valgte jeg å fokusere på temaene fellesområder (fysiske omgivelser), og forholdet til naboene og det sosiale aspektet. Tematisk analyse innebærer at man ser etter temaer i dataene sine. Ved hjelp av denne metoden kom fram temaene beboerne viste størst interesse og uttrykte seg mest om. Særlig de to temaene, fellesområdene og de fysiske omgivelsene i nabolagene, og forholdet til naboene og det sosiale bomiljøet kom fram. Ut ifra beboernes perspektiv var dette prioriterte temaer i deres bomiljø. Denne delen av oppgaven vil derfor legge frem ulike aspekter knyttet opp mot fysiske og sosiale elementer i de utvalgte bygårdene, som analysen tyder på kan ha en betydning for beboernes bosituasjon. Dette gjøres ved å legge frem direkte sitater og hendelser som ble formidlet av informantene. Deretter vil det bli fremstilt ulike underpunkter knyttet til sitatene som fordyper seg om enten utfordringer i fellesområdene, eller det sosiale bomiljøet.

5.1 utfordringer i fellesområdene

Problemene lå ikke inne i leiligheten, men utenfor. Flertallet av informantene, særlig ved to av de tre bygårdene, uttrykte misnøye og utfordringer med de fysiske omgivelsene, og samtlige ønsket forbedringer når det kom til forhold som var relatert til dette temaet. På spørsmål nr 16 i intervjuguiden ble beboerne spurt om å vurdere standarden og vedlikeholdet på fellesområder ute og inne, på en skala fra 1 (Svært misfornøyd) til 4 (Svært fornøyd). Resultatene vises i Figur 5.1. Fellesområdene i denne studien inkluderer trappeopp ganger, korridorer, kjeller, loft, garasjeanlegg, møteplasser, lekeplasser, grøntarealer og andre uteområder. Figuren viser at mange av beboerne delte det å være fornøyd med både standarden og vedlikehold på fellesområder. Samtidig var det også en del beboere som uttrykte seg om deres misnøye. Etter å ha analysert datamaterialet antydde funnene til at tilfredsheten med fellesområdene var betydelig lavere enn med boligene. Fortløpende vil det bli fremlagt ulike underpunkter som viser til beboerens synspunkter rundt hovedtemaet fellesområder, og det fysiske aspektet ved deres bomiljø.

Figur 5.1 - Resultater fra spørsmål 16 angående standard og vedlikehold på fellesområder. Tallene viser til antall beboere som svarte (N=0-25)

5.1.1 Sjøppelhåndtering

Sjøppelhåndtering, vedlikehold og renhold i fellesområdene var faktorer som alle ble spurt om. Her formidlet mange å erfare problemer, og det virket som om de fysiske omgivelser i bygårdene hadde en betydning for beboerens trivsel. Fra spørsmål 16.4 og som det illustreres i søylen ovenfor (håndtering av søppel), kom det fram at 11 informanter opplyste å være misfornøyd eller svært misfornøyd med både standarden og vedlikeholdet av fellesområdene i sin kommunale bygård. Disse informantene var jevnt fordelt på to av tre bygårdene, hvorav det kun var en kun en beboer som uttrykte å være misfornøyd på dette området. Poenget jeg vil få fram her er at andelen av misfornøyde beboere er høyere hvis jeg tar inn to av tre adresser som grunnlag.

Sjøppelhåndteringen i nabolagene oppfattet jeg både under gjennomføringen av intervjuene, og analyseringen av datamaterielt var et område som flere av informantene ønsket sterkt endring på. Mange nevnte at det ikke var uvanlig at både søppel, gjenstander og møbler som burde ha blitt kastet ikke ble fraktet til søppelrommet, men ble heller etterlat ute på fellesområdene. Ofte ble dette stående der relativt lenge før noen fra kommunen ble nødt til å fjerne det. Det var informanter som uttrykte at til tross for at det var noen som tok på seg ansvar til at det så greit ut i uteområdene, var det fortsatt store utfordringer med at mange av beboerne ikke var gode nok når det kom til søppelhåndtering. Ved å vise til et sitat fra en av informantens intervju, hvor det ble formidlet at «*Det stinker, og ofte tar det lang tid å få reparert ting som blir ødelagt*». Denne beskrivelsen var i tråd med mange av de andre informantenes uttalelser. Flere av informantene formidlet at søppel ofte ble kastet fra balkonger, og etterlat i fellesområder, svalgangen og under trapper. Andre fortalte og så at det ikke bare var naboer som gjør dette, men at også andre som ikke bodde i området kom kjørende med søppel og etterlot dette i deres bomiljø. Dette resulterte i dårlig lukt, og hadde en innvirkning på områdets omdømme. Opplevelsen av at søppelhåndteringen ikke var god nok, eller at renholdet i fellesområdene ikke var regelmessig nok hadde også effekt på beboernes sosiale relasjoner. Flere fortalte at å ha mottatt negative kommentarer på nabolagets utseende av bekjente som kom på besøk. En annen ting å ta i betraktning var at utfordringene ved dette forholdet virket som å ha en sammenheng med at relativt mange følte seg utrygge i søppelrommet, og mislikte å gå inn der, særlig på kveldstid.

5.1.2 Heisen

Heisene i bygårdene var et tema som svært mange ville snakke om. Datamaterialet viste at mye av dette handlet om fysiske feil som resulterte i at heisene ofte ikke fungerte.

Informantene fortalte at heisen ofte var i ustand, urinert i, og det ble gjort hærverk som knusing av speil og spraying av graffiti i heisen. Et punkt som bidro til utfordringene med heisene var at informantene opplevde at reparasjoner og vedlikehold i heisene og andre fellesområder ofte tok lang tid på å bli utbedret. I to av de kommunale bygårdene var blokkene relativt høye, og dette gjorde at det var viktig for mange av beboerne at heisen fungerte. Det opplevdes som tungt å gå opp trapper i flere etasjer, særlig for små barn, eldre og andre med funksjonsvansker.

En annen faktor som var særlig knyttet opp mot heisene var utrygghet. Flere fortalte om en generell uro for å ta heisen fordi man kunne møte på noen med både ubehagelig og truende atferd. Et eksempel som belyste dette var en hendelse hvor en av informantene fortalte å ha møtt på en jente i heisen en gang, på omtrent 10 - 11 år. Hun bar på en stor kniv, og holdt denne foran seg. Informanten sa at det virket som om hun var redd for å ta heisen alene, og hadde med kniven for å beskytte seg. Denne hendelsen var med på å øke forståelsen for hvorfor så mange av beboere fortalte i intervjuene sine om deres bekymringer for barna som vokste opp i bomiljøet.

5.1.3 Trafikk

Dette funnet er rettet mot to av de tre utvalgte bygårdene. Mange av informantene derfra fortalte om deres tanker og utfordringer med biltrafikken og planløsningen for den. På et av bygårdene så var utgangsdøren til bygget plassert rett ved inngangen til inn og utkjørselen til garasjen. Løsningen for bilene ble påpekt av over halvparten av beboerne som lite gunstig i forhold til at det bodde så mange barn i området. Veien inn til gårdene manglet fortau og gangfelt, noe som utgjorde en fare for både voksne og barn. veien var også bratt og svingete og mange rapporterer om at utfordringene var særlig store i vintersesongen. Feltarbeidet for denne undersøkelsen ble gjennomført i mars. Som medforsker observerte jeg disse utfordringene og jeg ble også bekymret for barn og unge som vokste opp i området, dette da særlig med tanke på at inngangspartiet og inn og utkjørselen var plassert rett ved

hverandre. I henhold til dette var det en informant som var småbarnsfar som delte en historie om hans datter som var på vei til skolen, og opplevde å nesten bli påkjørt av bil som var på vei ut av garasjen. Denne følelsen av engstelighet for barnas sikkerhet var også flere beboere som delte, og mange i bygårdene ønsket en omgjøring av den nåværende planløsningen for trafikken.

5.1.4 Utebelysning

Flere opplyste at de kunne føle seg «*utrygg i uteområdene etter å ha jobbet sent ut på kvelden*». En informant uttrykte ett ønske om bedre belysning ute, og at «*gatelysene ble slukket for tidlig*». Informanten delte også en bekymring i henhold til datteren, siden vedkommende syntes at det «*ble fort ganske mørkt å gå ute for datter på kvelden*».

Disse beskrivelsene tyder på at det ikke var optimale lysforhold i fellesområdene. De dårlige lysforholdene i for eksempel garasjen eller søppelrommet var områder som ble særlig utpekt av beboerne. Lysforholdene i nabolaget var et forhold flere av informantene mente kunne bli bedre, siden dette medførte til at både voksne og barn opplevde det som utrygt å oppholde seg i fellesområdene når det ble mørkt på kvelden. Dette er et forhold som kan ha vært med på å forsterke opplevelsen av utrygghet i bomiljøene.

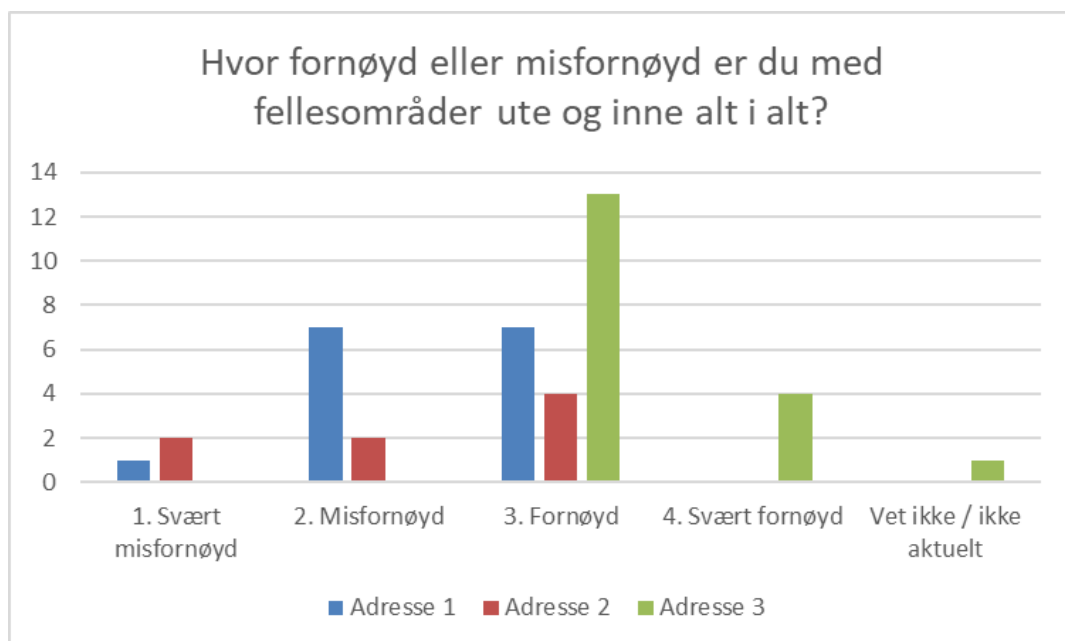
5.1.5 Mangel på møteplasser

Mangel på møteplasser var et temaområde som gjentok seg i intervjuene. Her fanges det opp et fysisk aspekt som kan ha hatt en betydning for det sosiale aspektet i nabolagene. I følge informantgruppen var det ingen lekeplasser, og det var begrenset med felles oppholdsplasser i uteområdene, hvor flere pekte på et behov for møteplasser som alle beboerne kunne benytte seg av. Disse uttalelsene opplevde jeg å stemme med mine observasjoner under gjennomføringen av feltarbeidet. Under intervjuguiden på spørsmål nr 28 ble beboerne spurt om å ta stilling til ulike påstander om mulige endringer i nabolaget deres. På disse påstandene skulle de utdype om de var helt enig, litt enig, litt uenig eller helt uenig. På påstanden om nabolaget hadde fått flere møtesteder hvor man kunne treffe på andre beboere, svarte hele 16 beboere å være helt uenig eller litt uenig med denne påstanden, hvor av at kun 6 i informantgruppen mente det motsatte. Resten av gruppen

svarte vet ikke eller blankt på dette. På en annen påstand hvor beboerne ble spurt om de brukte de nære uteområdene mer aktivt enn før, kom det her også frem at 16 beboere var enten helt uenig eller litt uenig. Informasjonen som ble samlet inn ved dette spørsmålet indikerte at det var mangel på møteplasser i nabolagene som både barn og voksne kunne benytte. Vi fant også ut at beboerne ønsket forbedringer i grøntarealene i fellesområdene, og at de ble tilrettelagt slik at barna fikk mer plass til å leke. Under gjennomførelsen av intervjuene kom det tydelig frem at flere av informantene påsto at det var mangel på møteplasser for både voksne og barna som bodde i de tre utvalgte bygårdene. Basert på mine egne observasjoner og informantenes uttalelser så var det ingen lekeplass, og det var ganske begrenset med felles uteområder som beboerne kunne ta i bruk. Det at det var mangel på møtesteder var et fysisk forhold som kan igjen kan ha en stor betydning for det sosiale aspektet i ens bomiljø.

5.1.6 Fellesområdene – alt i alt

Når det kom til informantenes synspunkter om fellesområdene alt i alt ble dette tatt stilling til i spørsmål 21, hvor informantene svarte på om hvor fornøyd eller misfornøyd de var med fellesområdene ute og inne. Resultatene på deres svar rundt dette illustreres i figur 5.2.

Figur 5.2 - Presenterer beboernes tilbakemeldinger på hvor fornøyde eller misfornøyde de var med fellesområdene alt i alt. (N=0-14)

I denne grafen skilles det mellom svarene til informantene basert på hvilken av de tre adressene de var fra. Søylene viser at informantene fra adresse 1 og 2 uttrykte mest å være enten misfornøyd eller svært misfornøyd. Ved å slå sammen disse to svarsalternativene var det 8 informanter som var misfornøyd. Adresse 3 skilte seg positivt ut fordi langt flere var fornøyde. Grafen illustrer ganske tydelig at det var flere i adresse 1 og 2 som uttrykte misnøye, men samtidig var det også en del beboere fra de adressene som også delte det å være fornøyde. Fra adresse 1 var det 8 informanter som delte å være fornøyd mens andre 8 informanter var misfornøyd, mens på adresse 2 var det bare 7 informanter som var fornøyde og 5 misfornøyd med fellesområdene alt i alt.

Figuren illustrerer at det var forskjeller mellom beboernes synspunkter. En faktor som kan hatt en betydning for hvordan informantene uttrykte seg på spørsmål 21, men også mange av de andre spørsmålene i intervjuguiden kan være relaterte til den kunnskapen som ble fanget opp og nevnt i avsnittet 4.5 om at mange av beboerne i den sistnevnte adressen ikke hadde en lang botid. I tillegg til botid kan en annen forklaring også ha noe med boområdet å gjøre. Adresse 3 befinner seg i et annet boområdet, og er et nyere bygg bosatt av beboere med kortere botid en de andre adressen. Med utgangspunkt i informasjonen om utvalget i denne undersøkelsen hadde det seg slik at informantene fra adresse 3 hadde en botid fra 1 til 6 mnd., som tilsvarte en gjennomsnittlig botid på 3.5 måneder. Botiden til de på adresse 3 var lavere hvis man sammenlignet dette med botiden blant informantene fra de to andre bygårdene. Botiden i den tredje bygården kan ha vært en faktor som kan ha vært med på å utgjøre en forskjell, og hatt enn betydning for hvordan informantene klarte å svare på de ulike spørsmålene man ble stilt i intervjuene.

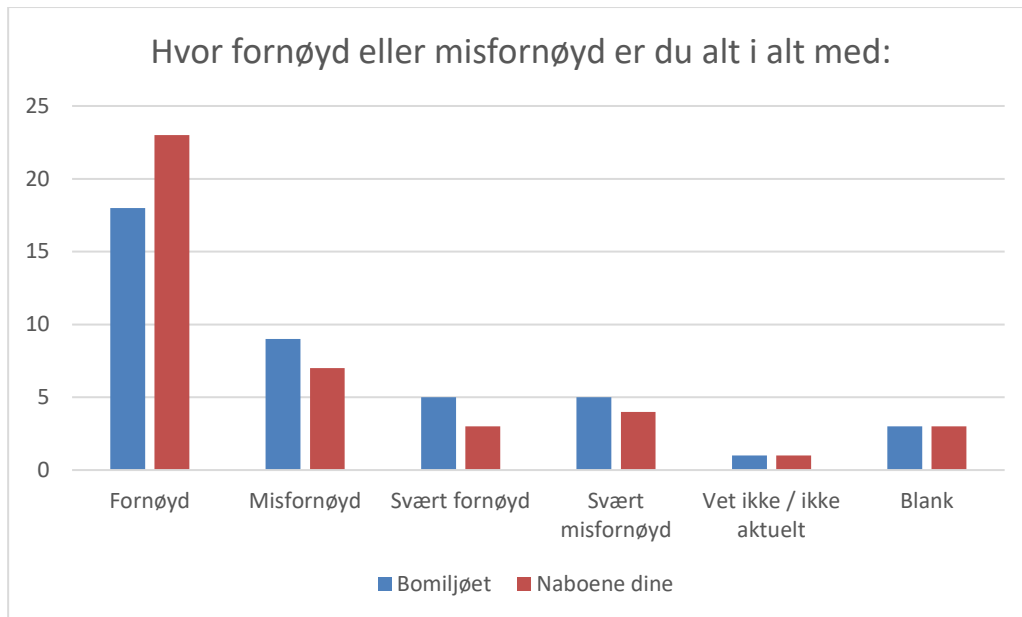
I avsnitt 5.1 ble det fremstilt flere underpunkter som trakk opp ulike utfordringer informantene formidlet i sine intervjuer om fellesområdene i sin bygård. I neste avsnitt vil det i stedet settes et søkelys mot informantenes synspunkter rundt neste hovedtema nemlig det sosiale bomiljøet.

5.2 Det sosiale bomiljøet

I denne delen vil det bli presentert funn som handler om forholdet til naboene og det sosiale bomiljøet i nabolagene. Informantenes fortellinger om tanker rundt samholdet og kontakten blant beboerne vil bli illustrert her.

5.2.1 Varierende kontakt mellom naboer

Etter gjennomførelsen av den tematiske analysen ble jeg sittende igjen med en forståelse at de fleste beboerne alt i alt trivdes godt i nabolaget sitt. Samtidig så det ut til at de fleste hadde få naboer som de var i kontakt med og oppfattet som venner. Kontakten blant beboerne i de tre kommunale bygårdene varierte veldig, og kan ha hatt en sammenheng med forskjellen på botiden til beboerne i de ulike bygårdene. Noen oppga at de hadde lite kontakt med naboer, mens andre virket å være del av et lokalt nettverk. Når det kom til relasjonen og samholdet blant beboere, utrykte mange et ønske om å få bedre kjennskap til sine naboer, og få styrket samholdet dem imellom. Under intervjuene så tok informantene blant annet stilling til å svare på om hvor fornøyde eller misfornøyde de var alt i alt med både bomiljøet og naboene sine. Figur 5.3 illustrerer de kvantitative dataene som ble samlet inn ved dette spørsmålet og viser at mange i informantgruppen var fornøyde med både relasjonen til naboene og bomiljøet sitt. Til tross for dette viser grafen også at en betydelig del av gruppen delte det å være enten misfornøyd eller svært misfornøyd med både bomiljøet og relasjonen blant beboerne i nabolagene.

Figur 5.3 - Presenterer beboernes tilbakemeldinger på hvor fornøyd eller misfornøyd de var med både bomiljøet og naboene. (N=0-25)

Videre under dette temaet om relasjonen blant beboere viste funnene at omtrent halvparten av informantene kjente i det minste en nabo eller flere i boområdet sitt. Samtidig betyr dette også at det var flere i gruppen som ikke hadde kjennskap eller noe form for relasjon med naboene sine. Det viste seg også at veldig få hadde familiemedlemmer som bodde i nærheten.

Når det kom til kontakten mellom de etnisk norske og de andre beboere virket det som det ikke var like god kontakt, og i noen av intervjuene var det utsagn som «*greit med utlendingene, ikke nordmennene*» som kom fram. Dette viste seg ikke å være gjeldene for alle, men oppfattet under analyseringen av datamaterialet at muligens beboere med lignende bakgrunn opplevde som enklere utvikle en relasjon mellom seg. Et annet element som kan kobles opp mot dette var at de beboerne med barn, hadde også en tendens til å ha det lettere å få kontakt med andre barnefamilier. Flere i informantgruppen som fortalte at de hadde noen få gode naboer, hvor de voksne vekslet med å ta ansvar for både henting eller levering av barna til enten skolen eller barnehagen. Denne kunnskapen tydet på at beboerne med enten samme bakgrunn, språkkunnskaper eller i lignende livsfaser i større grad utviklet en form for relasjon.

På de kvalitative spørsmålene fra intervjuguiden var blant annet spørsmål 22 og 23 (Vedlegg A) relevante siden de ble utviklet for å finne ut om hva beboerne syntes om sitt eget

nabolag, men også for få en bedre forståelse på hva deltakerne likte og ikke likte med bomiljøet og deres naboer. Under disse spørsmålene kom det ulike tilbakemeldinger som for eksempel:

«Mange forskjellige mennesker boende her. Har ikke oppsøkt eller skaffet meg venner her, men har blitt kjent med andre familier som også er veldig positive. Noen vi kjenner litt men ikke venner».

«Får ikke svar når man hilser» virket som at han savnet at flere av naboene gjorde mer innsats i å bli bedre kjent. «Greit med utlendingene, men ikke med nordmennene».

«Naboene er snille, men kjenner ikke til så mange». Vedkommende uttrykte også at det var synd å ha mistet en god nabo på grunn av flytting.

«Jeg skjønner ikke naboene mine, kjenner de ikke, og det er vanskelig å bli kjent».

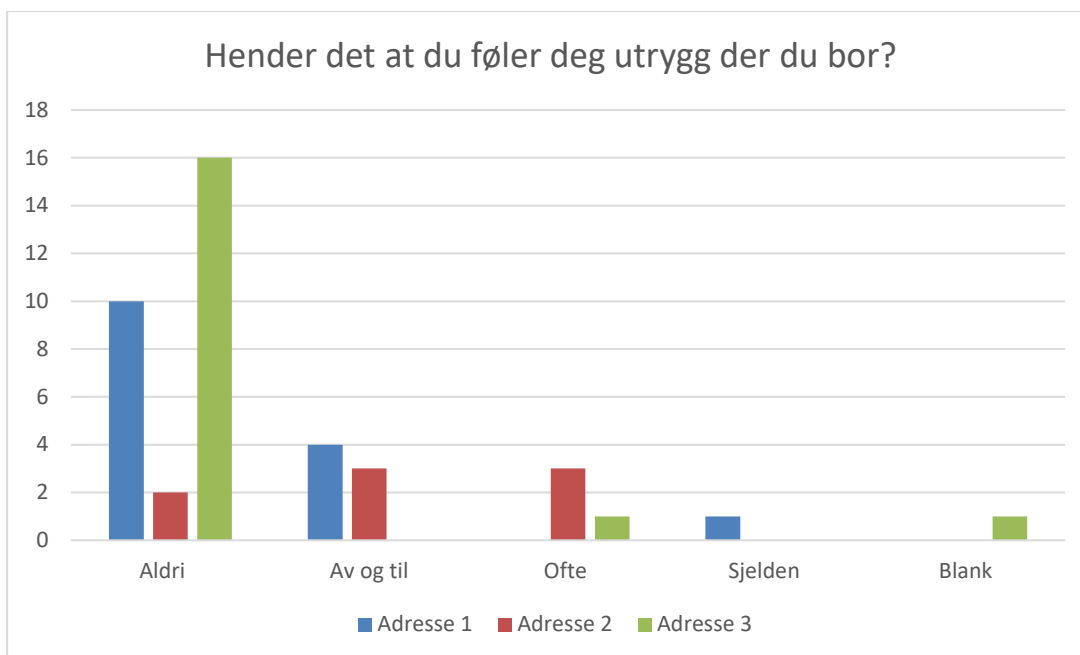
Disse tilbakemeldingene gjentok seg en del i mange av intervjuene, og det ga et innblikk på det kunne være utfordrende for mange å få god kontakt med sine naboer, til tross for at de ønsket en endring på dette. På de tre utvalgte bygårdene var det et mangfoldig beboersammensetning, med andre ord besto de av forskjellige mennesker med ulike styrker og svakheter. Gjennomførelsen av denne undersøkelsen tydet på at det var ulike forhold som hadde en betydning for beboerens bo opplevelse, hvorav nabolagets sosiale bomiljø i stor grad hadde en påvirkning. Et forhold som kan potensielt ha en positiv ringvirkning på nabolaget, er den utnyttede viljen som befant seg blant beboerne når det kom til å delta eller eventuelt bidra under arrangementen av ulike aktiviteter som både barn og voksne kan dra nytte av. Felles aktiviteter og arrangement i nabolaget kan være med på å styrke samholdet blant beboerne, men også forbedre tilknytningen til nabolaget eller lokalområdet. I denne undersøkelsen var det slik at hele nitti prosent av de spurte beboerne uttalte at de kunne tenke seg å delta på dugnad og bidra på oppnåelsen av dette i deres nabolag. Dette funnet er noe som kan være med på å åpne for muligheten til å utvikle relasjoner til flere i nabolaget, men også øke beboernes botrivsel. Slike aktiviteter kan være en gyllen mulighet for beboerne med ønske om å for eksempel praktisere det norske språket mer.

5.2.2 Språkbarrierer

I de tre kommunale bygårdene fremheves det i intervjuene at flere opplevde vansker med å finne muligheter til å praktisere det norske språket, mens andre ønsket å forbedre språkferdighetene deres ved å anvende det i dialog med mennesker i nabolaget deres. «*får ikke praktisere norsk - vanskelig å få kontakt med folk*» eller «*Kan ikke språket - vanskelig å snakke med naboene*» var utsagn som beskrev noe om det samme fenomenet, men fra to ulike perspektiv. Disse to perspektivene var det flere i gruppen som støttet seg opp under. Datasettet belyste at det var språkbarriere i de utvalgte bygårdene, og dette kan ha vært et forhold som hadde en innflytelse på relasjonene som ble bygd, men også hatt betydning for hvem man utviklet et forhold med i nabolaget. Det var tydelig at var det en del ulikheter når det kom til både språklige og kulturelle forhold i denne beboersammensetningen. En oppfatning jeg ble sittende igjen med etter å gått i gjennom datasettet var at de beboerne som uttrykte i intervjuene sine om å ha lavere norskkunnskaper i bygårdene delte at det kunne være lettere å bygge nettverk med personer som snakket samme språk som dem selv. Språkutfordringene blant beboere kan være et forhold som kan være med på å hemme for deres muligheter til å dra nytte av nabolaget som en arena hvor man kan dannes seg gode relasjoner og bygge ut ens nettverk. Språket er en kunnskap som faller inn under menneskers kulturelle kapital, og kan være en ressurs som kan benyttes under situasjoner hvor beboerne ønsker å bli bedre kjent med naboene sine.

5.2.3 Uro og utrygghet

Deltakerne i undersøkelsen tok stilling til mange forskjellige spørsmål, hvor hensikten var å få kunnskap om kommunale beboeres boopplevelse. Under spørsmål 25 i intervjuguiden ble informantene spurt om de hadde erfart utrygghet i bomiljøet sitt. Svarene til deltakerne er framstilt i følgende graf.

Figur 5.4 - Framstilling av hvor mange beboere som erfarte utrygghet i bomiljøet sitt. (N=0-18)

Grafen i figur 5.4 viser at på samme måte som på temaområdet fellesområder, var det også stor variasjon mellom de tre bygårdene på dette punktet. Grafen illustrerte at relativt få i adresse 3 uttrykte å ha opplevd utrygghet, uro eller utfordringer med bomiljøet sitt. Av den grunn vil funnene som presenteres i dette området, ta mer hensyn til de andre to bygårdene. En positiv vinkling denne grafen fremstiller var at opp mot 30 intervjuede oppga at de aldri følte seg utrygge der de bodde. Samtidig betyr dette også at nesten en fjerdedel i gruppen følte på det å enten av og til eller ofte være utrygge ved deres bosted. Selv om det var en større andel av deltakerne som ikke hadde erfart utrygghet i sitt bomiljø, betraktet jeg allikevel at dette representerte en forholdsvis stor del av informantgruppen. Som følge av både oppfølgingsspørsmål og andre funn i undersøkelsen viste det seg at beboernes opplevelser med utrygghet og uro hadde en forbindelse med fysiske forhold i bomiljøet, men også med at enkelte beboere i nabolaget påviste utagerende atferd.

Mange av informantene som oppga å være utrygge i sin bosituasjon forklarte at det skyldes at de var omgitt av personer som de ikke kunne stole på, opplevde som ustabile, og i enkelte tilfeller følte seg direkte truet av. Dataene påpekte at denne delen av informantgruppen oppfattet det slik at de beboerne med enten rus eller psykiske utfordringer brakte med seg en del bråk og støy, og dette var noe som var særlig gjeldene om nettene. Hvorav utsagn som «Hvorfor flyttet jeg hit - det er politibil her - mye roligere der jeg bodde før - folk som

skriker - finnes virkelig dette i Norge» ga meg et innblikk på at det befant seg både uro og utfordringer i bomiljøet særlig da i to av de tre bygårdene. Selv om det var mange i gruppen påsto at en del utfordringer med noen av naboer, og mange i denne gruppen hadde svært lite kontakt med naboene sine, viste undersøkelsen også at det var noen av beboerne som tok på seg ansvar, og gjorde en innsats i å utvikle relasjoner med de naboene som sleit med enten rus eller andre utfordringer. De beboerne dette gjaldt uttrykte både omsorg og bekymring ovenfor naboene sine, de etterlyste også bedre oppfølging fra det offentlige og mente at naboene ikke fikk den hjelpen de burde få. Selv om det var beboere som prioriterte å bygge relasjoner med alle naboene sine, uttrykte allikevel de fleste i gruppen ulike utfordringer, og det virket som ikke mange var klar over hvordan dette skulle håndteres. En annen faktor som funnene belyste i henhold til dette temaet var at politiet var en aktør som ofte var innom for å håndtere ulike situasjoner i særlig to av de tre bygårdene. Her var det delte meninger blant gruppen. Politiets tilstedeværelse var et tema som ble nevnt gjentatte ganger, hvor det blant annet ble delt at flere opplevde at politiets regelmessige besøk i området var med på å forsterke inntrykket av utrygghet. Samtidig var det enkelte som mente at politiets tilstedeværelse var betryggende, oppfattet flere at politiets tilstedeværelse var med på øke beboernes inntrykk om at nabolaget de bodde i var utrygt og belastet. I informantgruppen så var det en far som delte sine bekymringer, hvor han påsto at barna hans hadde forstått at det ikke var så positivt at politiet ofte befant seg i nabolaget deres. Et funn som kan knyttes opp mot dette var funnet som viste at det var 15 beboere, som ikke kunne kjenne seg igjen med påstanden om å ha blitt stoltere av å bo i nabolaget sitt nå enn før. Kan politiets tilstedeværelse, og opplevelsen av å være bosatt i et sosialt belastet miljø hatt en virkning på beboernes botrivsel og lokaltilknytting.

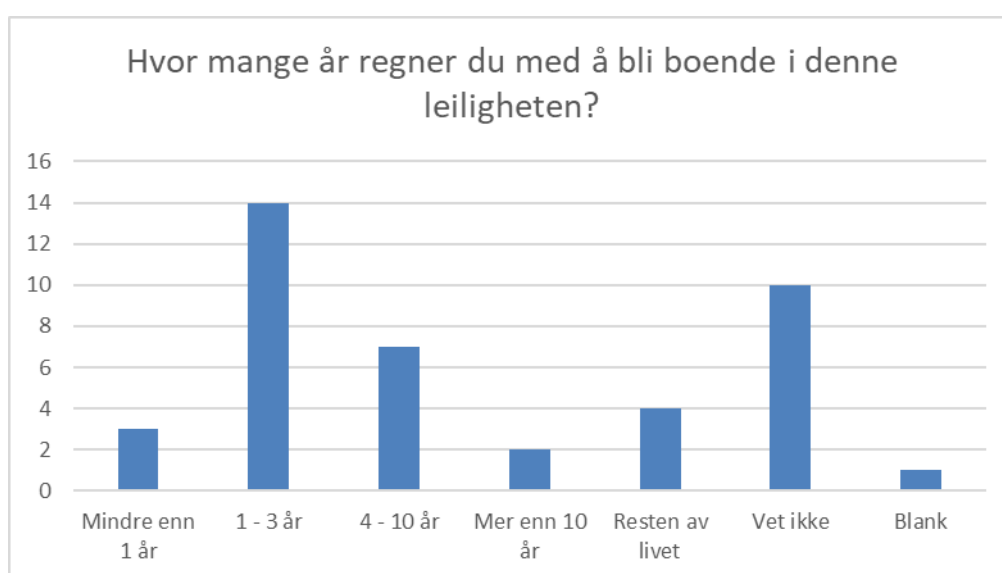
5.2.4 Er bomiljøet uegnet for barn?

I avsnittet 5.1.2 ble det fortalt om en historie hvor en ung jente bar på en kniv, fordi hun var redd for å ta heisen alene, og hadde med seg kniven for å beskytte seg i det tilfellet hun skulle møte på noen i heisen som hun opplevde som truende. Denne hendelsen var et av de mest alvorlige historiene som ble fortalt, men den var særlig med på å støtte opp det funnene om at de aller fleste i informantgruppen delte å være helt uenig i påstanden om at nabolaget deres er egnet for barn. I følge funnene så viste særlig medlemmer fra

barnefamiliene i området det å si være engstelige for barna som vokste opp i området, og dette var en følelse som også beboere uten barn delte. Tilbakemeldinger som gjentok seg en del i flere av intervjuene var at beboere mente at nabolaget deres «*ikke egnet for barn å bo her - mangler lekeplasser, og uteplassene er ikke tilrettelagt for barn - mange beboere er beruset og det er dårlig for barna - det er ikke trygt for barn å bo her*». Mange av beboere i denne undersøkelsen opplevde at bomiljøet de var en del av ikke var egnet for barna i området. Flere av informantene delte ulike historier som omhandlet barn som ble utsatt uheldige episoder i sitt eget nabolag. En informant påsto å oppleve at barna ikke trivdes, og at flere følte på det å være for redde for det å komme hjem alene. Som småbarnsfar var han selv ikke trygg med det å la barna hans oppholde seg alene ute i fellesområdene, og de gangene dem benyttet seg av de begrenset lekemulighetene som fantes i nabolaget var det alltid en voksen med. Under intervjuet fortalte han også om en hendelse hvor barna hans nesten ble påkjørt en dag de var på vei til skolen. Denne utfordringen ble ansett som forsterket, i og flere mente at det var mangel på tilrettelagte og trygge lekeplasser for barn og unge. I de to bygårdene så var det ganske begrenset med uteområder som var egnet. I nærheten av blokkene befant det seg en barnehage med gjerde rundt, og noen av barnefamiliene oppga at de benyttet seg av lekeplassen der på kveldstid og helger når barnehagen var stengt. Dette var den eneste tilpasset og nære oppholdsstedet for barn i området. For både unge og voksne i området var det et behov for oppholdsplasser som de kunne ta i bruk. Flere av informantene formidlet at de var bekymret for barna som vokste opp i området. Denne bekymringen knyttet seg i stor grad til de beboerne mange opplevde tiltrakk seg både bråk og uro, og kunne påvise til ubehagelig atferd. Mange av informantene oppfattet deres beboersammensetningen som problematisk, da særlig med tanke på at det bodde en stor andel av barn og unge i området. Resultatene i denne undersøkelsen viste til stor engstelighet over hvilken effekt det å vokse opp i et bomiljø som ble erfart som belastende kunne ha for barna som vokste opp i området.

5.3 De fleste er fornøyde med boligen

Et positivt aspekt som funnene viste til ved beboerens boopplevelse, var at deltakerne i denne undersøkelsen var stort sett fornøyde med leiligheten deres. Ved å se på figurene i vedlegg D, signaliseres det at beboernes tilfredshet med deres kommunale bolig er stor. Beboerne er fornøyde med selve boligen, standarden og vedlikeholdet i leilighetene. Relativt få i informantgruppen formidlet om utfordringer med f.eks. fukt, lysforhold, ventilasjon/ inneklime og temperatur. Beboerne trivdes også med boligområdets sentrale beliggenhet. Til tross for at tilfredsheten på dette området var stor dukket det opp allikevel i noen av intervjuene noen forhold som informantene ønsket å endre på når det kom til leiligheten deres. Disse forholdene varierte men handlet for det meste om størrelse, vedlikehold eller planløsningen til leiligheten.

Figur 5.5 - Illustrerer beboernes oppfattelse om hvor lenge de regner å bli boende. (N=0-16)

Under intervjuene ble informantene forhørt om ulike spørsmål som blant annet belyste deres ønsker om å bli boende, og eventuelt deres tanker om hvor mange år de regnet med å bli boende i deres kommunale bolig. I figur 5.5 viste det seg at de fleste regnet med å bli boende i en periode fra 1- 3 år, eller så var de usikre. Funnene rundt dette kan ha en sammenheng med at de aller fleste leiekontraktene for de utvalgte kommunale bygårdene i dette studiet var treårige. Funnene i denne undersøkelsen viste at beboerne ønsket å bli boende i deres nåværende bosituasjon, og at mange i gruppen vurderte deres sjanser til å bli værende og få fornyet leiekontrakt som relativt stor. På en annen side var det også 10

informanter som følte seg usikre på hvor lenge de kunne bli boende, og denne usikkerheten kan ha kommet av ulike grunner. Ved de tilfelle kommunale beboeres leiekontrakter nærmer seg utløpsdato og de ønsker å bli boende, må de sende inn en ny søknad. Deretter foretar Bærum kommune en ny vurdering på lik linje med første gangen. Denne vurderingen vil også basere seg på de kriteriene som ble fremvist i avsnittet 1.3.2. Hvis søkerens situasjon har endret seg slik at de ikke lenger kvalifiserer til å bli utdelt en kommunal bolig, kan man risikere å ikke få fornyet ens leiekontrakt.

En informants tilbakemelding relatert til dette var at beboeren følte seg trygg på å bli boende, men hvis det i fremtiden åpnet seg en mulighet hvor vedkommende kunne få tilgang til et bedre tilbud ville de ha gått for det. Denne informantens uttalelser viser til at enkelte kommunale beboere i visse tilfeller ikke har noe annet valg enn å bli boende. Dette kan være reelt for flere beboere som befinner seg i det kommunale boligmarkedet. Det å ha tilgang til et fast bosted er et grunnleggende behov for oss alle, og vi vet at målgruppen i dette studiet omhandler mennesker som av ulike årsaker er i en posisjon hvor de har hatt utfordringer med å skaffe seg et sted å bo, og få tilgang til en tilfredsstillende bosituasjon. Alle deltakerne som denne undersøkelsen tar utgangspunkt i har alle blitt tildelt en kommunal bolig, fordi de selv ikke har lyktes med å anskaffe seg et fast bosted på egenhånd. Denne kunnskapen kan kanskje være med på å påvirke på hva beboere boende i kommunale bygårder er villig til å akseptere. Det at man er vanskeligstilt på boligmarkedet kan være med på å gjøre det lettere å akseptere den boligsituasjonen man befinner seg i, selv om den oppleves som mangelfull. Funnene, som påpekte at de aller fleste i informantgruppen ønsket å bli boende og få fornyet leiekontrakt, fikk meg til lure på hvorfor dette ønsket var så høyt, med tanke på at en fjerdedel av informantgruppen formidlet å ha opplevd utrygghet innad deres boområde.

5.4 Beboernes forslag til forbedringer på de ulike områdene

«Bra å bo her, men ikke alt er bra» var et utsagn som reflekterte mine oppfatninger etter gjennomgåelsen av datasettet i denne undersøkelsen. Mesteparten av beboerne ønsket å bli boende, men allikevel delte sine synspunkter om ulike utfordringer i deres bomiljø. I intervjuveguiden ble det lagt opp til at informantene i intervjuene sine fikk komme med ulike forslag som de mente kunne ha en positiv effekt for bomiljøet i deres nabolag. Under et av intervjuene var det en beboer som delte sine meninger om at lå det et felles ansvar blant beboere i nabolaget om å holde orden på fellesområdene i deres egen bygård. Beboeren mente en slik forståelse blant beboerne kunne bidra til en positiv endring både for bomiljøet, og ikke minst beboernes trivsel. Funnene indikerte at det var ulik forståelse på hva som var forventet av ens naboskap. Funnene tydet på at utfordringene i de tre bygårdene var relatert til fellesområdene og fysiske aspekter ved bomiljøet. Det ble uttrykt ønsker om forbedringer som «at det bygges lekeplass, bedre bomiljø», «Bedre sikkerheten. Bedre dører til kjellerne. Kamera til kjelleren» og «mer lys ute». Flere av disse ønskene om forbedringer er ikke nødvendigvis noe som beboerne har ressurser til å gjøre noe med selv. Flere av informantene så på igangsettelse av tiltak hvor beboere i nabolaget fikk en møteplass, hvor man sammen kunne komme opp med tiltak og løsninger som et forslag som ville bidra positivt til bomiljøet deres. Dette tiltaket var også noe som informantene mente ville åpne for muligheten til å møte sine naboer, bygge et lokalt nettverk, og gi anledning til beboere som har et ønske om å praktisere det norske språket. Dette tiltaket kan være et verdifullt verktøy å ta i betraktning i fremtiden, særlig med tanke på at flere av beboerne viste stor interesse for dette. Dette tiltaket er ikke nødvendigvis løsningen på alle utfordringene beboere møter på i nabolaget sitt, men kan være med på å endre levestandarden, og øke både samfunnsdeltakelse og bo trivselen blant beboerne.

6 Hvordan opplever beboerne sin egen bosituasjon

I dette kapitlet vil funnene som ble fanget opp i denne undersøkelsen bli drøftet i lys av det teoretiske rammeverket som ble presentert i kapittel 3. Formålet for dette studiet er å sette søkelys på etniske minoriteters erfaringer med å bo i kommunal bolig. Kapitlet er inndelt i tre temaområder, «*hvilke individuelle kostnader er det ved å bo her*», «*hvorfor er det så mange som er fornøyde*» og «*kan en møteplass utgjøre en forskjell*». Jeg har valgt denne inndelingen fordi disse temaområdene er med på å gi et bedre innblikk på ulike aspekter som ut fra beboerens synspunkter viste seg å ha hatt en innvirkning på deres boopplevelse.

6.1 Hvilke individuelle kostnader er det ved å bo her?

Et nabolag kan betraktes som både en ressurs og en utfordring. Nabolaget man befinner seg i representerer et mulighetsrom hvor man kan utvikle ulike former for kapitaltyper som blant annet sosial, kulturell og økonomisk kapital (Brattbakk & Andersen, 2017). Nabolaget ditt er en sosial arena hvor den i tråd med andre sosiale arenaer åpner for muligheten til læring og kommunikasjon, og det er et sted hvor man kan bygge nettverk og sosiale relasjoner. De ulike opplevelsene man erfarer over tid i ens bomiljø er med på å forme oss som mennesker. Dette betyr ikke at bostedet har større betydning enn andre sosiale kontekster som familie, eller skole og venner nettverk utenfor nærmiljøet, men man ser at bostedet i likhet med andre sosiale arenaer spiller en viktig rolle for menneskers mulighetsrom og livssjanser (Brattbakk & Andersen, 2017; Brattbakk & Wessel, 2017). Hvilken bekostning kan bomiljøet man bor i påvirke dens beboere? Kan opplevelsen av stigmatiseringen innad et nabolag være en faktor som opprettholder eller fremme segregasjon? Eller være et av flere elementer som bidrar til reproduksjon av sosial ulikhet i samfunnet (Brattbakk & Andersen, 2017; Søholt, 2010; Blom, 2001). Å besvare disse spørsmålene kan være en svært utfordrende og omfattende oppgave. En ting som er sikkert er at nabolaget man er bosatt i anses som en viktig arena hvor man kan utvikle og danne

ferdigheter og kunnskap som kan ha en betydning for ens livssjanser og fremtidsmuligheter (Kelaher, Warr, Feldman & Tacticos, 2010; Søholt et al., 2003).

Funnene i undersøkelsen i henhold til søppelhåndtering, vedlikehold og renhold i fellesområdene, var et av mange funn hvor flere av informantene påpekte og delte om sine erfaringer med at søppel ble etterlatt i fellesområdene, og dette resulterte i både lukt og dårlige utseende. Denne opplevelsen med søppelhåndteringen eller at renholdet og vedlikeholdet i fellesområdene ikke var regelmessig eller hyppig nok oppfattet jeg å ha en effekt på beboernes trivsel, og nabolagets såkalte attraktivitet eller omdømme. I undersøkelsen fant jeg at informantene ble konfrontert med negative tilbakemeldinger på nabolagets utseende under de situasjonene de fikk hjemmebesøk. Denne opplevelsen kan være med på å bygge opp følelser som fortvilelse og skamfullhet, og i enkelte tilfeller føre til unnvikelse blant beboerne. Unnvikelse kan oppstå her i form av at man velger å ikke ta med seg noen hjem. Sett i lys av stigma-teori og teori om territoriell stigmatisering kan unnvikelse ha negative konsekvenser på mange samfunnsnivå og kan påvirke beboernes livskvalitet negativt (Goffman, 1963; Wacquant et al., 2014). Opplevelsen av at nabolaget man bor i ikke blir sett på som attraktivt av enten venner, kollegaer eller andre i ens nettverk kan ha mye å si for beboernes ønske om å formidle til andre hvor de bor, og eventuelt og da velge bort å ta med noen hjem til seg selv. I denne undersøkelsen så ble det fanget opp at noen beboere delte at *«ingen tenker noe positivt når de hører om dette stedet»* eller omtalte det som *«et skittent sted»*. Det at informantene fra de utvalgte bygårdene uttrykte seg slik indikerte at det var tilstede en følelse av skam blant flere av beboerne og denne følelsen var knyttet opp mot deres bosted. Goffman (1963) beskriver unnvikelse eller det å trekke seg unna som en strategi. Personer som opplever stigmatisering kan ta i bruk denne strategien for å unngå eller forhindre opplevelsen av skam eller situasjoner som kan påføre en stigma. Denne teorien kan hjelpe en til å forstå at kommunale leieboere kan som følge av det stigmaet som er assosiert med nabolaget deres, handler på en slik måte at de unngår å informere om hvor de bor, eller i enkelte tilfeller lar være å ta med seg noen hjem. På et individnivå kan dette ha en negativ innvirkning, siden dette kan være med på å svekke beboernes vilje til å bygge og opprettholde sosiale nettverk. Dette kan ses i sammenheng med at de aller fleste deltakerne i denne undersøkelsen hadde et ønske om å bygge relasjoner med sine naboer, hvorav flere delte

det å oppleve utfordringer på denne fronten. Beboernes opplevelser rundt det å bo i et område som enten ble ansett eller opplevd som problematisk kan ha hatt en betydning for beboernes tilknytting til lokalmiljøet og deres mulighet til å både danne og opprettholde god relasjon blant beboere i dette studiet. For å knytte dette til studiet mitt vil jeg vise til utsagnet «*Hvordan kan man bli integrert når man er plassert i en ghetto*». Dette var et utsagn som illustrerte oppfatningen til en informant som følte at sammensettingen av beboerne og de ulike sosiale og fysiske utfordringene som befant seg i nabolaget var med på å hemme hans integreringsprosess. Dette utsagnet utløste en del undring og tanker for min del, siden det indikerte at muligens flere beboere følte at deres nåværende bosituasjon kanskje ikke var det mest optimale for dem og deres næres integrering.

Nabolaget kan opptre som en arena hvor enkeltindividet kan oppnå høy sosial kapital, og et større nettverk, som igjen vil være med på å åpne for tilgang til kunnskap og muligheter som man ellers ikke ville fått (Putnam, 2000; Schiefloe, 2015). Med tanke på dette vil prioritering av å bygge sosiale relasjoner, men også å ta vare på de relasjonene man har utviklet over tid være viktige døråpnere for få tilgang til flere arenaer i samfunnet. Utfordringene rundt de ulike fysiske forholdene i nabolaget, og at flere av informantene opplevde fellesområdene i sine nabolag som lite innbydende kan ha vært med på at beboerne som bodde i området i mindre grad valgte å oppholde seg i fellesområdene. Det kan også ha bidratt til at mange av beboerne bygger relasjoner og nettverk i andre bomiljøer. Noe som ikke nødvendigvis er en negativ ting, men har allikevel en effekt for kontakten mellom beboerne. Et nabolag eller oppvekststed er noe som er langt mer enn et geografisk avgrenset område med boliger og annen fysisk infrastruktur som lekeplasser og gater. Her er å viktig å presisere at når man hovedsakelig snakker om nabolageffekter, vektlegges betydning av både fysiske, sosiale og kulturelle nærmiljøet har på beboerne som er bosatt og vokser opp i boområdet.

Opplevelsen av stabilitet innad ens bosituasjon er essensielt fordi det gir hverdagslivet form og struktur, og det er via daglige rutiner man etablerer sosiale bånd og forståelsesrammer som kan ha en stor betydning for ens fremtidsplaner (Brattbakk & Andersen, 2017). Bonding kan være viktig for naboskapet i nabolag da det å kjenne en viss konformitet og fellesskap er med å påvirke beboerne og deres endringsvilje og påvirkningskraft (Putnam, 2000). Bonding og bridging er begge sosiale kapitaltyper som er viktige forutsetninger for at nettverk er både sammenbindende og brobyggende. Både i privatlivet og arbeidslivet kan begge typene

være gjensidig nyttig å ta i bruk, på denne måten kan både tillit og relasjonsbygging på tvers oppstå. Det er muligens slik at bostabilitet i kommunale utleieboliger ikke nødvendigvis er ønskelig sett i lys av at bondingsmekanismene i nabolag muligens kan forårsake en sårbarhet for at barna som bor i kommunale utleieboliger skal bli negativt påvirket av naboer. Negative rollemodeller kan ha en betydning for barnas valg senere i livet (Brattbakk & Andersen, 2017). Nabolaget kan ha effekt på barn og unges livssjanser. Hvilket nabolag du vokser opp i påvirker deres utdanningsnivå og økonomisk forutsetning som voksne. Det kan se ut til at barn og unge som opplever utrygghet, kriminalitet og stigma knyttet til deres bosituasjon oftere havner på kant med loven enn barn og unge som vokser opp i områder med høyere sosioøkonomisk status (Brattbakk & Andersen, 2017; Rosten, 2017).

Kommunale boligsektoren har som sagt i stadig økende grad blitt rettet mot de mest vanskeligstilte i samfunnet (Sørvoll, 2011). Vanskelige og ustabile bosituasjoner, men også opphopning av levekårsproblemer i boligmiljøer kan lede til marginalisering, ekskludering og segregering (Vassenden, Bergsgård & Lie, 2012). Opphopningen av vanskeligstilte på ett og samme sted kan muligens være en bidragsyter til at kommunale beboere ikke klarer å bygge nettverk eller utvikle sin sosiale kapital, hverken gjennom bonding- eller bridging-mekanismer. På en annen side kan mange kommunale leieboere også foretrekke nabolag der de møter andre i lik situasjon som seg selv da det oppleves mindre stigmatiserende (Carnegie, Norris & Byrne, 2018).

Nabolaget og bomiljøet man er bosatt i anses som en arena som har en betydning for menneskene i det området, og er en arena hvor man kan bli introdusert og utvikle ulike sosiale dimensjoner som trygghet, identitet, tilhørighet, vennenettverk og sosial deltagelse. Nabolageffekter og territoriell stigmatisering er to teoretiske perspektiver som opererer på samme felt. Territoriell stigma er et omfattende fenomen som kan ha en rekke varierende virkninger på beboerne som befinner seg i et nabolag hvor dette er reelt. Perspektivet nabolageffekter fokuserer på hvilke effekter som oppstår i nabolag hvor det blant annet eksisterer stigmatiseringsprosesser. Et negativt utfall av å erfare ulike stigmatiseringsprosesser over tid er blant annet virkningen på ens selvbildet. Goffman (1963) påstår dette ettersom menneskers selvbilde delvis påvirkes av hvordan man selv oppfatter at andre betrakter en. Ved å koble dette opp mot studiet kan beboernes opplevelse av stigma resultere i å endre beboernes selvbilde enten positivt eller negativt, og

kanskje også på sikt ha en betydning for beboernes lokale tilknytning. Goffman valgte å se på dette fra en annen vinkel, han trakk opp at mennesker som enten oppfattes eller opplever å være stigmatisert, til tross for de fordømmene og belastende forutsetningene de står ovenfor, ikke alltid erfarer en negativ påvirkning (Goffman, 1963). Han mente at opplevelsen av stigma også kan være med på å styrke individer, og skape en indre motivasjon til å motbevise forestillingene utenforstående har om dem eller deres bosted.

6.2 Hvorfor er det så mange som er fornøyde?

I kapittel 2 ble det fremstilt kunnskap om det norske boligmarkedet. Der ble det diskutert hvordan bolig er en forutsetning for velferden vår og hvordan det boligssosiale arbeidet fungerer i praksis. Det ble også illustrert boligpolitikkenes fokus mot vanskeligstilte i samfunnet. Det ble belyst at Norge i dag opptrer som en velferdsstat som systematisk er bygget opp med hensikt i å sikre at alle borgere får tilgang til grunnleggende goder og likeverdig levevilkår. Tilgangen til et fast bosted er et av flere grunnleggende behov, hvor boligpolitikken har sentral rolle, siden den er et viktig verktøy som legger til rette for at boligmarkedet fungerer slik at den er gunstig for alle (Sørvoll & Aarset, 2015; Departementene, 2014). Her kommer tildelingen av kommunale boliger inn, siden dette er et hjelpetiltak som skal være med på å bidra og støtte individer som av ulike grunner ikke er i stand til å skaffe seg et fast bosted på egenhånd. I boligpolitikken betraktes en trygg og god bolig som en forutsetning for integrering og deltakelse i samfunnet. Hva som oppleves som en god og trygg bosituasjon vil variere med livsfase og livssituasjon. Allikevel vil denne følelsen være forbundet med forutsigbarhet, hvorav elementer som bokostnader, kontraktsforhold, og forholdet til både naboer og bomiljøet også ha en betydning.

Boligpolitikkenes mandat er å arbeide på en slik måte at de virkemidlene som iverksettes skal være med på å bistå de mest vanskeligstilte, og muliggjøre tilgangen til en boligsituasjon som er til å leve med. På en annen side har det blitt dokumentert at boligpolitikken opererer til tider på en slik måte at den er med på å bidra til geografisk segregering av etniske minoriteter eller vanskeligstilte fra den øvrige befolkningen (Sørvoll & Aarset, 2015). I henhold til dette beskriver Sjøholt (2010) at det å bli værende i leiemarkedet over lang tid kan være med på å legge til rette for marginalisering, ettersom etniske minoriteter ofte kan

møte på utfordringer i boligmarkedet som fører til at man i større grad tilpasser seg med dårlige boforhold og dårlige leievilkår. Ut ifra Søholts synspunkt, setter marginalisering et søkelys på hvordan minoritetsbefolkningen eller vanskeligstilte i boligmarkedet befinner seg på ytterkantene av boligmarkedet, og de prosessene som bidrar til at folk havner i den posisjonen (Søholt, 2010, gjengitt i Sørvoll & Aarset, 2015, s. 11). En konsekvens av marginalisering i boligmarkedet, er at individer som erfarer dette «*har ingen innflytelse over vesentlige sider ved ens boligsituasjon*» (Søholt, 2010, s. 9). Ved å ta utgangspunkt i dette vil marginaliseringsprosesser som for eksempel diskriminering på leiemarkedet, og beboernes opplevelse av avmakt bidra til at hushold blir svakt integrert og opplever liten kontroll over sin egen boligsituasjon og boligkarriere (Sørvoll & Aarset, 2015). Etniske minoriteter på boligmarkedet kan oppleve vanskeligheter med å komme inn på boligmarkedet, og å beholde boligen videre. Dette har sammenheng med målgruppens egne ressurser og med den generelle politikken. Etniske minoriteter kan erfare diskriminering i de situasjonene bolig skal anskaffes. Dette er noe som særlig er utbredt på det private leiemarkedet. Slik boligmarkedet fremstår i dag er det i liten grad evne til å fordele boliger på en god måte til økonomisk vanskeligstilte med etnisk minoritetsbakgrunn. Dette kan resultere i at etniske minoriteter opplever en belastning som følge av dårlige og ustabile boforhold, noe som kan være belastende for både den enkelte hushold, for nettverkene som yter bistand, for bomiljøene de er innom og for hjelpeapparatet (Søholt et al., 2003).

Hvilke effekter kan prosessen av det å bli kategorisert som vanskeligstilt, bli tilbudt en kommunal bolig og i noen tilfeller bli nødt til å gjøre seg tilfreds med en bolig eller boområde som oppfattes som belastende eller ugunstig ha på mennesker? Opplevelsen av ulike former for stigma anses å ha en effekt på den enkelte, men i hvilken grad og hvordan man påvirkes er noe som varierer fra person til person. I dette studiet ble det synliggjort at enkelte av informantene kjente på at «*ingen tenker noe positivt når de hører om dette stedet*» eller at andre oppfattet deres boområde som «*et skittent sted*». Stigmatisering av enkelte områder er noe som kan forekomme i de fleste byer og kan resultere i ulike virkninger på både nabolag og beboere som bor der (Wacquant et al., 2014). Hvordan et område blir fremstilt i media har en sentral rolle når det kommer til et områdes omdømme, siden dette gir et inntrykk i hvordan ting er i et bestemt område. En konsekvens for nabolag som blir fremvist i media som lite attraktive eller problematiske, kan være med på å

resultere at personer som er bedre stilt i boligmarkedet ikke ønsker å bosette seg der, og i enkelte tilfeller nok grunnlag for at man velger å flytte. Tidligere forskning tyder på at konsentrasjon av vanskeligstilte i begrensede, geografiske områder ses på som problematisk, der mange er bekymret for hvilke nabolagseffekter dette kan medføre. Sett i lys av teorien stigma og territoriell stigma var utsagnet «*hvordan kan man bli integrert når man bor i en ghetto*» med på å synliggjøre for meg hvordan opplevelsen av territoriell stigma over tid kan prege hvordan en person enten ser eller oppfatter sitt nabolag. Dette utsagnet fikk meg til å lure på hvorfor informanten valgte å omtale sitt eget bosted som en ghetto. En mulig forklaring kan være at det å bli eksponert for negativ omtale om ens bosted over tid, kan i enkelte tilfeller føre til man selv velger å ta til seg dette som en sannhet. Wacquant et al. (2014) forklarer i sin teori at dette er en konsekvens av opplevelsen territoriell stigma kan forårsake. Dette ser vi blant annet i funnene da flere beboere snakket om enkelte «naboer» som bråkte og påsto at de ofte sto bak mye av uroheten og utryggheten de opplevde i bomiljøet sitt. Det var flere funn som viste til at nabolaget hadde utviklet mekanismer der beboere spredde stigmaet rundt seg ved å negativt omtale seg om både andre beboere og boområdet generelt. Sett i lys av mekanismene i stigmatisering og territoriell stigmatisering var det flere funn i datamaterialet som tydet på at stigmatisering forekom i nabolagene dette studiet tok utgangspunkt i. Stigmatisering av nabolag kan være en faktor som opprettholder og øker segregasjonen, men det kan også være en av flere elementer som bidrar til reproduksjon av sosial ulikhet i samfunnet (Brattbakk & Andersen, 2017; Sørholt 2010; Blom, 2001).

Et funn som denne undersøkelsen synliggjorde var at majoriteten av deltakerne i studiet ønsket å bli boende til tross for at flere samtidig også hadde opplevd ubehagelige situasjoner og en følelse av utrygghet i bomiljøet. Undersøkelsen avklarte et spenn knyttet til beboernes boligsituasjon, hvor de på den ene siden var takknemlige og fornøyde med leilighetene sine, mens det var også dokumentert beboere som opplevde utfordringer knyttet til både fysiske og sosiale aspekt ved bomiljøet deres. Som følge av denne undersøkelsen så ble det også opplyst at opp mot en fjerdedel av gruppen formidlet det å ha opplevd utrygghet ved deres bomiljø. Dette var et av flere funn i denne undersøkelsen som indikerte på at flere informanter kan ha følt at deres bosituasjon ikke var optimale. Sørholt's beskriver at individer som blir værende i det kommunale boligmarkedet kan oppleve å bli

marginalisert, og erfare å ha liten innflytelse eller kontroll over sin egen boligsituasjon og boligkarriere (Søholt, 2010; Sørvoll & Aarset, 2015). Mange kan som følge av dette bli nødt til å gjøre seg tilfreds med det å være bosatt i et område hvor det er tendenser av både ustabile og dårlige boforhold. I analysen av funnene i denne undersøkelsen så jeg at beboere valgte å akseptere, og var mer tilfreds med det mange ville erfare som problematisk. Utsagn som «*opplevde mye forstyrrelser i starten, men nå blitt vant til bråket og trives*», eller «*rusmisbruk dessverre, men det har blitt bedre*» tyder på dette. Jeg ble sittende igjen med et inntrykk at informantene opplevde utfordringer med sin bosituasjon, men over tid klarte å utvikle enten større aksept eller toleranse for de ulike utfordringene de erfarte i bomiljøet sitt. Kan dette kombinert med uttalelser som tydet på avmakt, for eksempel «*har ikke noe annet valg enn å bli boende*», være med på å forklare hvorfor så mange ønsket å være boende? En mulighet kan være at de beboerne som opplevde å «*føle seg fanget*» i sin bosituasjon på grunn av faktorer som diskriminering, mangel på både ressurser og valgmuligheter, var enklere for å opparbeide seg en påtvunget toleranse av ugunstige boforhold. En annen mulighet som kan være med på å gi innsikt i hvorfor så mange ønsket å bli boende, kan ha vært at deres nåværende boforhold opplevdes som en del bedre enn det man tidligere hadde tilgang til. Det å ha tilgang til et godt og fast sted å bo er noe som anses som et grunnleggende behov, og er verdsatt hos alle mennesker (Sørvoll, 2011; Departementene, 2014). Det er grunn til å tro at «vanskeligstilte» i deres situasjon rundt det å skaffe seg et fast bosted kan ha en virkning på deres tilfredshet ved tilgangen til en bolig. Boligpolitikken skal fungere som et verktøy som legger til rette, og bistår slik at mennesker i samfunnet får tilgang til likeverdige muligheter og goder, siden det å ha tilgang til en god og stabil bosituasjon kan ha en vesentlig rolle i å utjevne sosial ulikhet. Politikken legger opp til at barn og unge som vokser opp i lavinntektsfamilier ikke blir hindret på grunn av sosial arv, og kan lykkes senere i livet. Boligpolitikken har som mandat til å iverksette betydelige ressurser og tiltak for å bedre situasjonen til de mest utsatte i samfunnet, og for å sikre at alle barn og unge har mest mulig like livssjanser (Grødem, 2011). I hvilken grad sosial ulikhet reproduseres mellom generasjoner, vil være sterkt avhengig av ulike faktorer som samfunnet man vokser opp i, hvor store de sosiale forskjellene er, tilgangen til utdanning for barn med ulik bakgrunn, graden av sosioøkonomisk atskilthet i nabolag og fritidsaktiviteter. Når man sammenligner Norge med andre land, så står vi sterkt som et egalitært samfunn, og har sterke ambisjoner om å gi like muligheter til alle barn, uavhengig

av foreldrenes økonomiske kapital og andre trekk fra deres sosiale bakgrunn. Allikevel har det blitt vist i flere studier at det oppstår tendenser av reproduksjon av sosial ulikhet i Norge også (Grødem, 2011). I NIBR-rapporten «*Etterkommere av innvandrere - bolig og bostedsmønstre*» ble det formidlet at etterkommerne fra innvandrerfamilier fulgte på mange måter i foreldrenes fotspor, når det kom til bosettingsmønstre. En kan da spørre hva dette skyldes. På en side kan det handle om vaner og tradisjoner og opplevde muligheter, eller kan det dreie seg om preferanser for å bo i lignende bomiljø man kjenner til fra før, eller kanskje sosiale forventninger. I rapporten ble det påpekt at presset fra forskjellige sosiale forventninger kan opprettholdes, ved at mange prioriterer geografisk nærhet til foreldrene, eller bosetter seg i bestemte nabolag på grunn av at det bor mange andre med lignende bakgrunn der (Søholt & Astrup, 2009). I studiet mitt ble det fanget opp at flere av informantene opplevde deres bosituasjon som problematisk. Det var ulike faktorer som spilte inn, hvor flere følte på det å stå fast, og på grunn av omstendighetene ble nødt til å gjøre seg tilfreds med bosituasjoner som ikke nødvendigvis var deres førstevalg. Undersøkelsen viste til at det var informanter som ble nødt til å bli boende til tross for det å oppleve misnøye og utrygghet. Dette kan føre med seg ulike negative ringvirkninger særlig med tanke på barn og unge som vokser opp i området. Botid kan opptre som et element som kan ha en betydelig rolle for etniske minoriteters boligkarriere. En forklaring på dette kan være at et lengre bo opphold kan danne bedre anledning til å tilegne seg kunnskap, spesifikke fremgangsmåter og økonomiske kapital til å kunne navigere seg bedre i det norske boligmarkedet (Søholt et al., 2003). I følge Søholt (2010) vil boligsituasjonen blant etniske minoriteter bli bedre over tid og samtidig bli likere boforholdene til majoritetsbefolkningen. Her trekker Søholt opp betydningen av tid og hvilke fordeler dette kan føre med seg. Boliganskaffelse blant etniske minoriteter i Norge til tross for det å ha tilegnet seg kunnskap, erfaring og økt ressurser har blitt dokumentert å fortsatt oppleve diskriminering i prosessen å leie eller ved boligkjøp. Dette kan være med på å forklare hvorfor så mange i dette studiet befant seg i en posisjon hvor de var nødt til å være tilfreds med sin bosituasjon selv ved andre ønsker.

6.3 Kan en møteplass utgjøre en forskjell?

I undersøkelsen var det flere beboere som belyste at de syntes beboersammensetningen var utfordrende, og det ble påpekt at det bodde «*mange forskjellige mennesker her*». Funnene viste også at flere av beboerne ønsket å utvide og bygge sitt nettverk i bomiljøet. Beboerne fikk i intervjuene sine muligheten til å dele deres tanker om forslag som kunne være med på å forbedre de fysiske og sosiale utfordringene beboerne opplevde i bomiljøet deres. Flere foreslo et ønske om å få tilgang til en felles møteplass. Informantene så på dette som et gunstig tiltak, hvor beboere kunne ta opp og snakke om de ulike utfordringer som befant seg i bomiljøet, og samtidig også fremme sosial kontakt og åpne for beboernes muligheter til å bli kjent med hverandre. Mangel på møteplasser var et temaområde som gjentok seg i intervjuene i denne undersøkelsen, og jeg ble sittende med en oppfatning at dette ble ansett som et fysisk aspekt i bomiljøet som ble forstått å ha en betydning for det sosiale aspektet i de utvalgte bygårdene. I dette kapittelet skal jeg drøfte betydninger en slik møteplass kan ha med utgangspunkt i teori om sosial kapital og bonding og bridging.

Fordelene rundt det å ha tilgang til et sted hvor man kan bygge nettverk og ens lokale tilknytning har blitt belyst i ulike studier. Tilgangen til møteplasser åpner for at det oppleves flere uforpliktende møter mellom beboerne, og være med på å hjelpe til å bygge ned skepsis, styrke lokal tillit, og redusere den sosiale avstanden i nabolag (Brattbakk & Andersen, 2017; Sørholt, 2010). Beboerne som deltok i denne undersøkelsen delte å ha utfordringer med å danne god kontakt med naboene sine. Dette var noe som ble synliggjort ved at flere av beboerne påpekte at de savnet at naboene hilste og enda flere etterlyste tilgang til møteplasser for å bli kjent. Disse ønskene som beboerne uttrykte seg om er noe som kan knyttes opp til de ulike nettverksperspektivene som ble presentert i avsnitt 3.2. Der ble det beskrevet blant annet at bonding er et begrep som belyser noe om de følelsene og mekanismene mennesker utvikler innenfor eget nettverk eller lokalmiljø, og er en nettverksform som representerer en viss homogenitet og følelse av fellesskap og tillit. Hvorav bridging gir tilgang til å utvikle sosial kapital i andre sosiale arenaer utenfor ens nabolag. Begge disse nettverkstypene kan ha en verdifull rolle for naboskapet i nabolaget. Bonding er en nettverkstype som ikke bare handler om geografisk nærhet, men om at mennesker med fellestrekk bygger bånd mellom seg. Bridging derimot handler om

mennesker som er ulike som bygger nettverk. Informantene i dette studiet kan sies å ha enkelte fellestrekk, der ikke alle var like. Dermed kunne beboere bosatt i de utvalgte bygårdene, som følge av deres beboersammensetning faktisk oppleve det å utvikle begge nettverkstypene. Tilgangen til en møteplass kan åpne for muligheten for å utvikle begge disse nettverksformene, og for mennesker som opplever å ikke ha noe nettverk, kan tilgangen til en slik arena være et første steg for å kunne tilrettelegge mulighetene til å bygge nettverk. Dette kan blant åpne for mulighet hvor beboerne kan utvikle kontakt på tvers av etniske grupper. Informantene i denne undersøkelsen er fra mange ulike land med svært ulike kulturer. Samtidig har de mye til felles. De er alle innvandrere i til Norge, og må lære seg norsk og klare å integrere seg i det norske samfunnet. I tillegg har de lignende utgangspunkt, og alle befinner seg i det kommunale boligmarkedet. Enkelt forklart så har informantene ulike bakgrunner, men de står ovenfor de samme utfordringene. En møteplass kan derfor tilrettelegge for både bridging og bonding. Beboerne kan bruke møteplassen til å forme bånd med mennesker med annen bakgrunn enn seg selv, men også bruke møteplassen til å knytte bånd med beboere med lignende bakgrunn. Det at flere i et nabolag utvikler bånd, og føler at de er del av et felleskap, kan være med på å påvirke beboernes endringsvilje og påvirkningskraft (Putnam, 2000). Med andre ord kan opplevelsen av felleskap føre til empowerment hos beboerne som gir dem styrke og muligheter til å gjennomføre endringer i bomiljøet deres og deres liv. Som mennesker besitter vi alle et behov om å bli sett, og føle det å være del av et felleskap. Mangel på følelsen av felleskap kan ha negativ virkning for beboernes opplevelse av relasjon med hverandre (Goffman, 2009; Putnam, 2000). Denne tanken kan være med på å gi en bedre forståelse for hvorfor flere av beboerne ønsket å bygge relasjoner med naboene deres, men også hvilken betydning det å ha tilgang til en møteplass kan ha for naboskapet i et nabolag.

Det er « *greit med utlendingene, men ikke med nordmennene*» var en uttalelse som kan tyde på at beboere med samme eller lignende bakgrunn har en tendens til søke seg sammen på. Dette var også tilfellet for noen av småbarnsfamiliene, hvor familiemedlemmer som deltok delte det å ha utviklet gode relasjoner med naboer som også hadde barn i enten lignende alder, eller gikk på samme skole eller barnehage. Studiet fant at enkelte beboere demonstrerte bondingsmekanismer, hvor de bygget sosiale relasjoner på grunnlag av deres fellestrekk (Putnam, 2000; Schifloe, 2015). Lav sosial kapital kan gjenkjennes med faktorer

som lite nettverk, lav deltakelse i samfunnet og kan være noe som er knyttet opp mot menneskers sosioøkonomiske status (Putnam, 2000). Ut ifra den informasjonen som ble presentert i avsnittet 4.5 om kjennetegnene til utvalget i dette studiet, kunne flere i gruppen kjenne seg igjen i det å ikke være i arbeid, ha lav inntekt, lav utdanning, og ha språkbarrierer. Denne informasjonen, i tråd med andre funn i dette studiet tydet på at mange hadde relativt begrensede nettverk i boområdet, og var noe som ytterligere indikerte at beboerne ikke fikk utnyttet seg av de positive gevinstene bonding-mekanismer kan tilføye til deres sosiale kapital, og nabolaget i et nabolag. Med dette er det grunn til å tro at mennesker som er «*vanskeligstilte på boligmarkedet*» eller befinner seg i nabolag hvor beboersammensetningen består av en stor andel av beboere med lav sosial kapital kan ha utfordringer med å utvikle og ta seg nytte av en eller begge nettverkstypene «bonding» og «bridging». Tilgang til en møteplass kan åpne for at beboerne får en plattform til å ta opp de ulike utfordringene de opplever, men også initiere forslag og tiltak som for eksempel går inn på å gjøre noe med de ulike utfordringene gruppen opplever rundt de fysiske og sosiale forholdene i bomiljøet deres. Selv om mangelen på møteplasser i et nabolag kan gjøre det vanskeligere å få til gode interaksjoner blant beboere, er ikke en møteplass en forutsetning for oppnå sosial kontakt i et bomiljø. I noen tilfeller kan økt sosial kontakt til og med lede til negative konsekvenser. For eksempel i ugunstige bomiljø kan det i enkelte tilfeller åpne veien for negativ innflytelse for beboerne bosatt i de boområdene (Sørvoll & Aarset, 2015).

«*Det er for mange forskjellige mennesker som bor her*». Var et utsagn som indikerte at beboersammensetning i de utvalgte bygårdene besto av mennesker med etniske, kulturelle og sosiale forskjeller. Det viste seg at i flere av intervjuene opplevde deltakerne utfordringer med å bygge bånd med naboene sine, og at det manglet en felles forståelse på hvordan ting skulle håndteres i bygårdene. Det å finne en felles forståelse på normer og verdier er en viktig betingelse for å kunne bygge opp et sterkt felleskap (Goffman, 2009). Tilgangen til en møteplass kan være med på å utgjøre en forskjell, siden tilgangen til en arena hvor beboerne kan sammen utarbeide og utvikle en felles forståelse om ting kan være med på å styrke felleskapet i et nabolag. I følge den franske forskeren Wacquant kunne nabolag med mangfoldige beboersammensetningen bidra til utvikling av mangelfull kulturell sammensmelting, samt ha en betydning for at det ikke dannes en felles kultur i de nabolagene (Ganapathy & Søholt, 2000; Wacquant et al., 2014). Ifølge han var opplevelsen

av en viss tilhørighet til ens bosted er av betydning og er spesielt viktig i multietniske nabolag. I undersøkelser utført i multietniske nabolag i Oslo, var det også en gjennomgående observasjon at nabolaget som sted ikke alltid hadde historie og manglet en felles kultur (Søholt, 2010).

Det betydde at de som flyttet til området ikke flyttet til en lokal kultur som de kunne ta del i. Dessuten viste det seg at stigmaet menneskene kan oppleve ikke var med på å gjøre det noe enklere å klare å utvikle og styrke den lokale tilhørigheten (Hansen & Brattbakk, 2004). I et annet studie også utarbeidet av Søholt (2001), så hun nærmere på hva slags møtesteder som ble brukt, av hvem og hva slags konsekvenser kontakt og deltakelse hadde for den enkelte i to ulike multietniske nabolag. Resultatene fra studiet støttet opp det at tilgangen til varierte møtesteder i et bomiljø medvirket til at personer med forskjellige ståsteder og bakgrunner fikk muligheten til å bygge bånd med beboere på tvers av ulike grupper i bomiljøet. Hvorav mangelen på møtesteder i et nabolag kan være med på å svekke beboernes identitet, og tilhørighet til lokalsamfunnet (Søholt, 2001; Ganapathy & Søholt 2000). Tilgangen på møteplasser i et nabolag ble ansett som en nødvendighet, siden det var med på styrke samholdet og beboernes tilhørighet, men også åpne for det å ta i bruk den flerkulturelle erfaringen beboerne satt med. Å nyttiggjøre seg av dette kunne være med på å fjerne grensene mellom beboerne med ulike kulturelle-, religiøse og etniske bakgrunner. Mangfoldigheten innad beboersammensetningen ble sett på som en styrke, og beboerne i felleskap kunne sammen utgjøre en positiv endring i nabolaget deres (Ganapathy & Søholt, 2000). Funnene i min undersøkelse viste at informantene hadde et ønske om at flere av beboerne skulle engasjere seg og være med på å forbedre utfordringene som berørte deres nabolag. Det var også funn som viste at flere ønsket å delta i ulike arrangement som kunne bidra positivt for nabolaget. Dette kan bety at det er et potensiale for at beboerne oppnår et bedre samhold, og at beboerne i felleskap kan mobilisere egne krefter og innsats for å styrke deres bomiljø. Gjennom deltakelse på møtestedene opparbeider beboerne tilhørighet og oversikt over hvilke andre som bor i strøket, noe som er viktig både i forhold til egen trivsel og i forhold til interesse for å ta vare på området (Ganapathy & Søholt, 2000, s. 12). Opplevelsen av en viss tilhørighet kan fungere som lim i små lokalsamfunn og er spesielt viktig i multietniske nabolag ifølge Søholt (2010).

I dette kapitlet ble det belyst at beboersammensetningen i de utvalgte bygårdene var bosatt av beboere med etniske og kulturelle forskjeller. Studiet fant ut at mange av beboerne ønsket å utvide og bygge sitt nettverk i bomiljøet. Som forslag på å endre dette, ble det forslått tiltak om å få tilgang til en møteplass i deres nabolag. Dette var noe mesteparten av beboerne følte kunne være med på styrke samholdet blant beboerne og forbedre bomiljøet. Tilgangen til møteplasser åpner for at det oppleves flere uforpliktende møter mellom beboerne, og være med på å hjelpe til å bygge ned skepsis, styrke lokal tillit, og redusere den sosiale avstanden i nabolag (Brattbakk & Andersen, 2017; Søholt, 2010). For å utvikle begge disse nettverksformene, og for mennesker som opplever å ikke ha noe nettverk, kan tilgangen til en slik arena være et første steg for å kunne tilrettelegge mulighetene til å bygge nettverk. Tilgangen til en møteplass kan åpne for kjennskap og nettverk mellom beboere med samme etnisk bakgrunn, beboere med andre etniske og kulturelle bakgrunner, men også med beboere som er etnisk norske. Det at flere i et nabolag utvikler bånd og føler seg en del av et felleskap, kan være med på å påvirke beboernes endringsvilje og påvirkningskraft. Dette er noe som kan ha en positiv betydning på både et individnivå og et samfunnsnivå.

7 Avsluttende kommentarer og veien videre

7.1 Sammendrag

Formålet med denne oppgaven har vært å undersøke og frembringe kunnskap om etniske minoriteters tanker og opplevelser ved å bo i en kommunal bolig. I undersøkelsen har det blitt lagt vekt på å løfte fram beboernes egne stemmer, og gi et bedre innblikk og en utvidet forståelse for hvordan kommunale beboere ut fra egne fremstillinger og tolkninger oppfatter sin egen bosituasjon. Dette anser jeg som det mest verdifulle bidraget med min studie, og noe som kan videreføre og støtte opp boindeksprosjektets mål om å utvikle en boindeks som kan måle boligsituasjonen til beboere i kommunale boliger. Denne masteroppgaven er knyttet til boindeksprosjektet. Resultatene som ble innhentet som følge av boindeksprosjektet var med på å utforme et kunnskapsgrunnlag som både denne masteroppgaven kunne ta utgangspunkt i, og forhåpentligvis var med på å bidra og påvirke det boligssosiale arbeidet i Bærum kommune. Jeg håper at den innhentede informasjonen fremmer beboerdeltakelse og samarbeid mellom beboere og kommuner for å bedre trivselen og bomiljøet i kommunale bygårder.

Som følge av den temabaserte analysen ble det avdekket sentrale funn som ble presentert i kapittel 5. Der ble det fremlagt ulike funn som var med på indikere at en betydelig del av utfordringene beboerne erfarte i nabolagene kunne knyttes opp mot enten fysiske eller sosiale forhold i bomiljøet deres. Drøftingskapittelet i denne oppgaven ble delt inn i tre deler, hvor det ble diskutert ulike temaer som gikk inn på trekke opp sentrale funn fra undersøkelsen som ble gjennomført. Temaene som ble diskutert var «*Hvilke individuelle kostnader er det ved å bo her?*», «*Hvorfor er det så mange som er fornøyde?*» og «*Kan en møteplass utgjøre en forskjell?*». Hensikten var å gi et innblikk i hvordan informantene erfarte deres bosituasjon. Ved å ta utgangspunkt i informantenes opplevelser rundt fysiske og sosiale forhold i bomiljøet deres, fikk jeg gjort refleksjoner på ulike faktorer som ikke bare hadde en virkning på deres trivsel, men også livsmuligheter. I dette arbeidet var det tydelig for meg hvor nyttig teoretiske perspektiver kan være for å få en bedre forståelse for

ulike sosiale fenomener i samfunnet. Resultatene av analysen ble drøftet i lys av teorier om stigma, nabolagseffekter og sosial kapital. Min innfallsvinkel i denne oppgaven var å videreformidle beboerens synspunkter og fremstille deres opplevelser rundt det å befinne seg i det kommunale boligmarkedet, og deretter analysere resultatene i lys av teori og relevante studier innenfor fagfeltet. Videre, så var det viktig for meg å være veldig nøye på at språket og måten jeg skrev oppgaven ikke var med på å tilføre ytterligere stigma. Gjennom hele prosessen i dette studiet har jeg prøvd å bruke en omfattende tilnærming, men samtidig holde fokus på det som var viktig for beboerne å få fram.

7.2 Boindeksprosjektet og veien videre

Erfarte beboerne at deltakelsen i boindeksprosjektet hadde en virkning, og hvilke følger oppsto for beboerne i de utvalgte bygårdene i ettertid? Dette var spørsmål som jeg ble sittende igjen med etter å ha jobbet med oppgaven min. Fra mitt ståsted som medforsker i boindeksprosjektet og min egen masteroppgave opplever jeg at jeg har bidratt til å utvikle og teste ut en metode som kan være av nytte for det boligssosiale arbeidet fremover. Bruken av boindeksen vil bidra til å øke kunnskap om kommunale beboeres oppfatning av deres egen bosituasjon, samt gi et bedre grunnlag for å sette inn målrettede tiltak som kan utgjøre en forskjell i de områdene beboerne formidlet var utfordrende. I henhold til dette vil jeg understreke at under samarbeidet med Bærum kommune, ble det kommunisert planer om å gjennomføre og sette i gang tiltak i de områdene vi undersøkte (Brattbakk et al., 2019).

I avsnitt 4.3 utdyper jeg meg om at som følge av min nysgjerrighet over hvilke tiltak og forbedringer som hadde hendt siden feltarbeidet høsten 2018, valgte jeg å ta kontakt med en av medforskerne i prosjektet. Denne medforskeren er også del av mitt datamateriale. Kadra er et fiktivt navn for å referere til denne medforskeren. Etter en samtale med Kadra avtalte vi en dag hvor vi kunne møtes for å snakke om de ulike endringene som hadde oppstått. I forkant av dette møtet forberedte jeg noen spørsmål, og dro tilbake for å se på hvilke fysiske endringer som hadde oppstått. Som følge av mine observasjoner og informasjonen som ble formidlet må jeg innrømme å ha blitt rimelig imponert over hvor mye som hadde endret seg i området. Jeg vil først og fremst takke Kadra for å ha tatt seg tid

til å dele hennes tanker rundt de ulike endringene og tiltakene som var iverksatt i nabolaget hennes. Kadra forklarte at muligheten til å delta i boindeksprosjektet i rollen som medforsker var med på å åpne øynene hennes. Det ga henne et bedre innblikk og kunnskap om nabolaget hennes. Deltakelsen i prosjektet inspirerte Kadra til å jobbe videre for å gjøre en forskjell for nabolaget sitt, og resulterte i at hun valgte å ta del i nabolagets nye gårdstyre som ble dannet høsten 2019. Dette styret besto av beboere og representanter fra (Lbf), og var et samarbeid som pågikk i ca. 1.5 år. Representantene fra (Lbf) bidro med å dele kompetanse om å drifte og opprettholde et gårdstyre. Hensikten bak dette gårdsstyret var å tilby beboerne en plattform, hvor nye tiltak og ulike utfordringer som oppsto i nabolaget kunne diskuteres og eventuelt hankses. Et av de første stegene som ble gjort av styret var å ta kontakt med Bærum kommune om å få tilgang til en møteplass. I avsnitt 5.1.5 ble det fremstilt at mangelen på møteplasser var et gjennomgående tema som ble fremhevet i mange av intervjuene. Basert på egne observasjoner og informantenes uttalelser så var det ingen lekeplass, og det var ganske begrenset med felles utearealer som beboerne kunne ta i bruk. Det at det var mangel på møtesteder var et fysisk forhold som virket som hadde en stor betydning for det sosiale aspektet i bomiljøene i de utvalgte bygårdene. Har tilgangen til en møteplass vært med på å skape en positiv endring i nabolaget?

I den forbindelse ble barnehagen i området brukt som en base hvor beboerne kunne treffes og gårdstyret kunne ha et sted å for å holde møter. Kadra fortalte at det ble satt i gang ulike aktiviteter og tiltak som ville være med på å utgjøre en positiv endring for bomiljøet. Med Røde kors som samarbeidspartner, ble styret rådet til å ta kontakt med Barnehjelpen om få hjelp til å starte å tilby leksehjelp for skolebarna i området. Det kommer nå frivillige fra Barnehjelpen og beboere for å tilby leksehjelp i barnehagen hver tirsdag kl. 17.30 - 19.00. Opp mot 15 - 20 barn benytter seg av dette tilbudet. Dette tiltaket ble startet i april 2019, og mange av foreldrene til barna som benytter seg av tilbudet har selv tilbudt å stille opp som frivillige. Kadra delte at hun og de andre medlemmene fra styret opplevde utfordringer med å rekruttere barn i begynnelsen, men etter hvert ble færre skeptiske. Dette kan ha hatt en sammenheng med at beboerne observerte de ulike positive endringene som hendte i nabolaget. Dette kan kobles opp mot drøftingen i avsnitt 6.3 hvor det ble diskutert at tilgangen til møteplasser kan opptre som en bidragsyter, hvor beboerne får muligheten til å oppleve flere uforpliktende møter mellom beboerne i deres bomiljø. Dette kan igjen være

med på å hjelpe til å bygge ned skepsis, styrke lokal tillit, og redusere den sosiale avstanden i nabolag (Brattbakk & Andersen, 2017; Søholt, 2010).

Gjennom støtten fra utleier (Bærum kommune) ble basen i barnehagen flyttet til en leilighet i området. Det ble gitt midler for å gjøre i stand leiligheten til bruk. Leiligheten blir benyttet på samme måte som barnehagen, men også til andre formål slik som å holde barnebursdager. Det var gratis å leie for beboerne. Dette tilbudet har vist seg å bli satt pris på, og flere av de voksne beboerne har uttrykt et ønske til styret om å få muligheten til å bruke leiligheten til litt fred og ro til å lese på en dag som søndag hvor de fleste bibliotek er stengt. Denne etterspørselen resulterte i at beboerne nå har muligheten til å ta kontakt med gårdstyret for tilgang til leiligheten, og fremover vil det bli satt opp en nøkkelboks for å gjøre dette enklere. Et fremtidig fokus som gårdstyret ønsker å prioritere vil være å finne gode løsninger på hvordan man kan mobilisere de voksne beboerne, og eventuelt sette i gang tiltak som er mer rettet mot den målgruppen.

Når det kom til andre former for møteplasser i området observerte jeg etter mitt besøk at det også hadde blitt bygd en ny lekeplass for barna i området. Mange av informantene i prosjektet uttrykte i intervjuene en mangel på møteplasser i nabolaget sitt. Kadra informerte at fellesområdene og de nære uteområdene ble nå brukt mer aktivt enn før. Noen av grepene gjort i uteområdene var nye sitte områder, blomsterpotter og en bålplass. Som følge av de fysiske endringene på fellesområdene ble de nye uteområdene brukt til å arrangere ulike aktiviteter som kan være med på å styrke det fysiske og sosiale aspektet i bomiljøet. Eksempler på slike aktiviteter var blant annet den første sommerfesten i fjor. Dette var et arrangement som gjorde det mulig for mange av beboerne å bli bedre kjent, og styrke deres lokaltilknytting. Et fysisk aspekt som flere av deltakerne i prosjektet var opptatt av var søppelhåndteringen. Dette var fortsatt et område hvor det lå et forbedringspotensial ifølge Kadra, men det hadde blitt gjennomført tiltak som det å arrangere ryddeaksjon, hvor særlig barna i området ble motivert til å hjelpe til å rydde boområdet. Kadra fortalte at hun opplevde at de ulike tiltakene, samt det å få tilgang til flere møteplasser har hatt en positiv virkning på nabolaget hennes. Hun opplevde at dynamikken i nabolaget hadde endret seg, ved å gå fra å være et ganske lukket lokalsamfunn til et mer åpent lokalsamfunn som kan bidra til noe positivt for dens beboere. Endringene i området hadde bidratt til at flere fikk utviklet kjennskap og relasjon til personer i nabolaget, og de åpnet for gode

integreringsmuligheter for beboerne. Ut fra Kadras refleksjoner virket det som det at den nye tilgangen til møteplasser var med på å utgjøre en forskjell på beboernes bosituasjon, og samholdet mellom beboerne. Møteplassen i dette nabolaget åpnet for at beboerne fikk muligheten til å utvikle nettverk i sitt lokalmiljø, oppnå sosial kontakt, og møte mennesker med ulike etniske og kulturelle bakgrunner. Dette er med på å øke ens sosiale kapital, og kan være en viktig døråpner for både arbeidslivet, men også på andre samfunnsarenaer.

Det kan fortsatt være mange utfordringer i bomiljøet som bør gjøres noe med. Samtidig opplevde Kadra at endringene som var iverksatt i samarbeid med utleier og andre samarbeidspartnere var med på å indikere til beboere at nabolaget i mye større grad er prioritert enn tidligere. Dette fikk meg til å lure om det at beboerne følte seg sett, hørt og vist tillit til var med på å endre dynamikken i nabolaget. At beboerne opplevde at deres stemmer ble hørt, og at enkelte ønsker de hadde ble oppfylt utgjorde en forskjell til den grad at folk ikke lenger var like skeptiske, og at flere ble interessert i å bidra og videreføre det gode arbeidet som hadde startet. Beboerne brukte møteplassen til å forme bånd med mennesker med annen bakgrunn enn seg selv, men også bruke møteplassen til å knytte med bånd med beboere med lignende bakgrunn. Det at flere i et nabolag utvikler bånd, og føler at de er del av et felleskap, kan være med på å påvirke beboernes endringsvilje og påvirkningskraft (Putnam, 2000). Dette kan være med på å forklare at tilgangen i et nabolag kan være med på å legge til rette for utviklingen av både bridging og bondingmekanismer.

Etter min mening hadde gjennomførelsen av boindeksprosjektet i de utvalgte bygårdene vært med på konkretisere ulike utfordringer i bomiljøet. Kadra mente at utleieren og de andre samarbeidspartnerne i stor grad kunne hjelpe til med utfordringene rundt de fysiske utfordringene i fellesområdene, men ikke like mye når det kom til det sosiale aspektet. Kadra betraktet det sosiale aspektet i nabolaget som noe det var opptil beboere i området å gjøre noe med. I henhold til dette ble det blant annet tatt opp dette med håndteringen av konfliktene som oppsto i nabolaget. I tidligere situasjoner hvor beboere erfarte å havne i konflikt med en nabo på grunn av f.eks. uro og bråk på kvelden, pleide flere å ta kontakt med utleier, for så å bli bedt om å ringe politiet. Denne form for håndtering hender fortsatt, hvor flere opplevde at konflikten eskalerte eller ikke endret seg. En ny mulighet for beboere som opplever lignende utfordringer kan være å ta kontakt med gårdstyret for hjelp med håndteringen av konfliktene i nabolaget. Som medlem av styret delte Kadra at det å opptre

som nøytral og gå til den aktuelle naboen sammen med den andre beboeren som hadde klagd for å snakke om situasjonen utgjorde en stor forskjell. Hun erfarte etter disse situasjonene at det ikke nødvendigvis lønner seg å ta kontakt med utleier, eller politiet i første omgang. Derfor råder styret for det meste til beboere om å forsøke å ta kontakt med naboen klagen gjelder, og at de gjerne stiller opp for å gjennomføre dette. Khadras refleksjoner mener jeg har vært med på å støtte opp både beboernes forslag om at tilgangen til en møteplass var med på å utgjøre en forskjell for deres bomiljø. Utefra mitt ståsted var dette et sentralt funn studiet mitt var med på å fremheve. Det teoretiske rammeverket denne oppgaven tok utgangspunkt i var med på å gi meg en bedre forståelse for hvordan dette funnet var et tilfelle. Fremskrittene og den positive utviklingen som har hendt i området, har vært med på å spake stor interesse fra politikere i Bærum kommune.

7.3 Avslutning

Avslutningsvis vil jeg nevne at dette studiet alene ikke gir noen løsninger på de utfordringene som ligger i boligpolitikken rettet mot vanskeligstilte på boligmarkedet, men kan være med på å øke kunnskapen om utfordringene og hvordan de kan løses. Dette er et komplisert felt med mange hensyn og med store individuelle forskjeller i preferanser og perspektiver. Oppgaven min har belyst hvordan personer med etnisk minoritetsbakgrunn opplever sin bosituasjon i det kommunale boligmarkedet. Gjennomførelsen av boindeksprosjektet var med på å synliggjøre hvordan beboerne i de utvalgte bygårdene hadde det, og dermed bidra til å gjøre det enklere å sette i gang ulike tiltak som la til rette for de ulike behovene som befant seg i området. Noen av disse endringene har blitt presentert, og jeg kan se for meg at mange flere gode tiltak vil bli satt i gang i ettertid. Hvilke politiske tiltak som vil best ramme vanskeligstilte på boligmarkedet slik at de opplever mestring, likeverdige muligheter på boligmarkedet og trygghet i eget bomiljø er det vanskelig å gi noe fasitsvar på. Hvis man skal se dette i forening med mitt fokus på fremme kommunale beboeres stemme, tenker jeg at det kanskje ikke er en dårlig ide å søke svaret hos menneskene som faktisk befinner seg i det kommunale boligmarkedet.

Litteraturliste

Aakvaag, G.C. (2008). *Moderne sosiologisk teori*. Oslo: Abstrakt Forlag A/S.

Annaniassen, E. (2006). En skandinavisk boligmodell: historien om et sosialdemokratisk eierland og et sosialdemokratisk leieboerland. In NOVA temahefte (online), Vol. 1/2006.

Bærum kommune. (2015, 13.nov). Kommunale boliger. Hentet fra:
<https://www.baerum.kommune.no/tjenester/sosiale-tjenester-og-barnevern/kommunale-boliger/>

Barstad, A. (2017). *Innvandring, innvandrere og livskvalitet*. Rapportnr 3:2017. Statistisk sentralbyrå. Hentet fra: https://www.ssb.no/befolkning/artikler-og-publikasjoner/_attachment/299825?_ts=15ac6da9838

Berg, B. & Ask, T. A. (2011). *Minoritetsperspektiver i sosialt arbeid*. Oslo: Universitetsforlaget.

Blom, S. (2001). *Økt bokonsentrasjon blant innvandrere i Oslo – er toppen snart nådd?* Samfunnsspeilet 2/2001. Statistisk sentralbyrå. Hentet fra: https://www.ssb.no/bygg-bolig-og-eiendom/artikler-og-publikasjoner/_attachment/70625?_ts=137eb2be318

Bø, I. & Schiefloe, P. M. (2007). *Sosiale landskap og sosial kapital – innføring i nettverkstenkning*. Oslo: Universitetsforlaget.

Bourdieu, P. (1986). *The Forms of Capital*. Richardson, John G. (1986): *Handbook of Theory and Research for the Sociology of Education*. New York. Greenwood Press. Hentet av:
<http://www.socialcapitalgateway.org/sites/socialcapitalgateway.org/files/data/paper/2016/10/18/rbasicsbourdieu1986-theformsofcapital.pdf>

Brattbakk, I. & Hansen T. (2004). *Post-war large housing estates in Norway – Well-kept residential areas still stigmatised?*. In *Journal of Housing and the Built Environment* Vol. 19, No. 3, pp. 311-332. Hentet fra: <https://link.springer-com.ezproxy.uio.no/content/pdf/10.1007/s10901-004-0697-9.pdf>

Brattbakk, I. & Wessel, T. (2017). *Nabolagets effekt: hva er problematisk med geografisk ulikhet*. I Ljunggren, J (Red.), *Oslo - ulikhetenes by*. s. 359-376. Oslo: Cappelen Damm Akademisk.

Brattbakk, I. & Andersen, B. (2017). *Oppvekststedets betydning for barn og unge: nabolaget som ressurs og utfordring*. In AFIs rapportserie (online), Vol. 07/2017.

Brattbakk, I., Woll, K. M., Anan, S., & Aasen, L. (2019). *Utvikling av "boindeks" for leieboliger Beboeropplevelse av bolig, bomiljø, kontraktsforhold og utleier*. Hentet fra <https://fagarkivet.oslomet.no/en/>.

Carnegie, A., Norris, M., & Byrne, M. (2018). Tenure mixing to combat public housing stigmatization: External benefits, internal challenges and contextual influences in three Dublin neighborhoods. *Cities*, 79, 12-17. doi:10.1016/j.cities.2018.02.017

Dalland, O. (2018). *Metode og oppgaveskriving*. (6. Utg. 3. Oppl.). Oslo: Gyldendal Akademisk.

Departementene (2014). *Bolig for velferd. Nasjonal strategi for boligsosialt arbeid 2014–2020*. Oslo: Kommunal- og moderniseringsdepartementet. Hentet fra: http://www.regjeringen.no/upload/KMD/BOBY/Nasjonal_Strategi_Boligsosialt_arbeid.pdf

Det kongelige Kommunal-og regionaldepartement. (2003-2004). *Om boligpolitikken* (Meld.St.23 (2003-2004)). Hentet fra: <https://www.regjeringen.no/contentassets/8961045559354fa5ac91f93b8f3b3c3b/no/pdfs/stm200320040023000dddpdfs.pdf>

Fyrand, L. (2016). *Sosialt Nettverk: Teori Og Praksis*. 3. Utg. Oslo: Universitetsforl.

Ganapathy, J. Søholt, S. (2000). *Store møter – små steder: møter og møtesteders betydning i flerkulturelle bomiljø*. (rapportnr 286). Norges byggforskningsinstitutt. Hentet fra <https://sintef.brage.unit.no/sintef-xmlui/bitstream/handle/11250/2417123/Prosjektrapport286.pdf?sequence=1&isAllowed=y>

Goffman, E. (1963). *Stigma: Notes on the management of spoiled identity*. Englewood Cliffs, N.J: Prentice- Hall.

Goffman, E. (1986). *Stigma -notes on the management of spoiled identity* (2. ed.). New York: Simon Schuster Inc.

Goffman, E. (2009). *Stigma: Om afvigerens sociale identitet*. (2.utg.). Frederiksberg:

Samfundslitteratur. ro, J. (2010). *Hva er funksjonshemming?* Oslo: Universitetsforlaget.

Grødem, A. S. & Sandbæk, M. L. (2013). *Helt bakerst i køen. Barnefamilier med ustabile boforhold*. (Fafo rapport 45:2013) Hentet fra

<https://www.fafo.no/images/pub/2013/20335.pdf>

Grødem, A.S. (2011). *Innvandrerbarn og bolig. Hva betyr boligen og bomiljøet for inkludering*. (Fafo rapport 32:2011). Hentet fra

<https://www.imdi.no/contentassets/3a8676f1586f485a95fc5d6c4b4e81/innvandrerbarn-og-bolig>

Helse og omsorgstjensteloven. (2011) *Lov om kommunale helse- og omsorgstjenester* (LOV-2011-06-24-30). Hentet fra: <https://lovdata.no/dokument/NL/lov/2011-06-24-30>

Husbanken. (2017). *Historie*. Hentet 12. april 2019 fra

<https://www.husbanken.no/omhusbanken/historikk/>

Johannessen, A., Tufte, P. A., Christoffersen, L. (2016) *Introduksjon til samfunnsvitenskapelig metode*. (5.utg). Oslo, Abstrakt Forlag.

Johannessen, L. E. F., Rafoss, T. W., & Rasmussen, E. B. (2018). *Hvordan bruke teori? Nyttige verktøy i kvalitativ analyse*. Oslo: Universitetsforlaget.

Kelagher M., Warr D. J., Feldman P., Tacticos T. (2009). *Living in 'Birdsville': Exploring the impact of neighbourhood stigma on health*. *Health & Place* 16 (2010) 381–388. Hentet fra:

https://www.academia.edu/19949993/Living_in_Birdsville_Exploring_the_impact_of_neighbourhood_stigma_on_health

Kommunal- og moderniseringsdepartementet. (2012-2013). *Byggje – bu – leve*. (Meld. St. 17 2012–2013). Hentet fra:

<https://www.regjeringen.no/contentassets/6d2180c992804d719a287e02b1e04a2f/nn-no/pdfs/stm201220130017000dddpdfs.pdf>

Kunnskapsdepartementet. (2017). *Regjeringens mål for integrering*. Hentet fra:
<https://www.regjeringen.no/no/tema/innvandring/kd/mal-for-integrering/id2343467/>

Kvale, S. (1997). *Det kvalitative forskningsintervju*. Ad Notam Gyldendal.

Malterud, K. (2001). Qualitative research: standards, challenges, and guidelines. *The Lancet* 358.

Menneskerettsloven. (1999). Lov om styrking av menneskerettighetenes stilling i norsk rett (menneskerettsloven). (LOV-1999-05-21-30). Hentet fra
<https://lovdata.no/dokument/NL/lov/1999-05-21-30>

NESH. (2016). *Forskningsetiske retningslinjer for samfunnsvitenskap, humaniora, juss og teologi*. Hentet fra
<https://www.etikkom.no/forskningsetiskeretningslinjer/Samfunnsvitenskap-jus-oghumaniora/>

Putnam, R. (1993). *The prosperous community: social capital and public life*. *The american prospect*, 13(Spring), Vol. 4. Available online: <http://www.prospect.org/print/vol/13> (accessed 7 April 2003).

Putnam, R. D. (2000). *Bowling alone: the collapse and revival of American community*. New York: Simon & Schuster

Rosten, M. G. (2017). *Territoriell stigmatisering og gutter som "leker getto" i Groruddalen*. *Norsk sosiologisk tidsskrift [elektronisk ressurs]*, 1(1), 53-70.

Ruud, M. E., Nørve, S. , Karvel, E. (2012). *Boligens betydning for unge i en sårbar livssituasjon*. (NIBR-rapport 27:2012). Kommunal- og regionaldepartementet. Hentet fra:
<https://www.regjeringen.no/no/dokumenter/boligens-betydning-for-unge-i-en-sarbar-/id714250/>

Schiefloe, P. M. (2015). *Sosiale Landskap og sosial kapital - nettverk Og nettverksforskning* (2.utg). Oslo: Universitetsforlaget.

Simson, K. V. & Umblijs, J. (2019). *Boforhold og velferd*. (Rapport 2:2019) Kommunal- og moderniseringsdepartementet. Hentet fra:
<https://www.regjeringen.no/contentassets/145a82e2cfc24937861e94b5a66954f4/institutt-for-samfunnsforskning---boforhold-og-velferd---rapport-2-2019.pdf>

Søholt, S. & Astrup, K. (2009). *Etniske minoriteter og forskjellsbehandling i leiemarkedet*. (NIBIR-rapport 2:2009). Husbanken. Hentet fra:
http://biblioteket.husbanken.no/arkiv/dok/3432/etniske_minoriteter.pdf

Søholt, S., Ruud, M. E., Holm, A. (2003). *Offentlige strategier for boligetablering blant etniske minoriteter*. Prosjektrapport 254. Oslo: Norges byggforskningsinstitutt.

Søholt, S. (2001): *Etniske minoriteter og strategier på boligmarkedet i Oslo*. Prosjektrapport 297, Norges byggforskningsinstitutt, Oslo.

Søholt, S. (2010). *Etniske minoriteter og boligmarkedet: integrert, marginalisert, segregert*. Norges forskningsråd. Hentet fra:
[file:///C:/Users/01099/AppData/Local/Packages/Microsoft.MicrosoftEdge_8wekyb3d8bbwe/TempState/Downloads/9788212028029%20\(2\).pdf](file:///C:/Users/01099/AppData/Local/Packages/Microsoft.MicrosoftEdge_8wekyb3d8bbwe/TempState/Downloads/9788212028029%20(2).pdf)

Sørvoll, J. & Aarset, M. F. (2015). *Vanskeligstilte på det norske boligmarkedet – En kunnskapsoversikt* (NOVA-rapport 13:15). Hentet fra: <http://www.hioa.no/Om-OsloMet/Senter-for-velferds-og-arbeidslivsforskning/NOVA/Publikasjoner/Rapporter/2015/Vanskeligstilte-paa-det-norske-boligmarkedet>.

Sørvoll, J. (2011). *Norsk boligpolitikk i forandring 1970–2010*. (NOVA Rapport 16:2011). Hentet fra:
<http://biblioteket.husbanken.no/arkiv/dok/Komp/Norsk%20boligpolitikk%20i%20forandring.pdf>

SSB. (2019, 19.juni). *Kommunale boliger*. Hentet fra: https://www.ssb.no/bygg-bolig-og-eiendom/statistikker/kombolig_kostraaar

SSB. (2019, 7.mai). *Boforhold, registertbasert*. Hentet fra: <https://www.ssb.no/boforhold>

SSB. (2020, 9.mars). *Innvandrere og norskfødte med innvandrereforeldre*. Hentet fra: <https://www.ssb.no/befolkning/statistikker/innvbef>

Thagaard, T. (2015). *Systematikk og innlevelse. En innføring i kvalitativ metode*. (5.utg). Oslo: Fagbokforlaget.

Thomassen, M. (2016). *Vitenskap, kunnskap og praksis. Innføring i vitenskapsfilosofi for helse- og sosialfag*. (1. Utg. 7. Oppl.). Oslo: Gyldendal Akademisk

Thorsen, L. R. (2017). *Vanskeligstilte på boligmarkedet. Hvordan måle og hvem er utsatt på boligmarkedet*. (SSB rapport 2017/06). Hentet fra: https://www.ssb.no/bygg-bolig-og-eiendom/artikler-og-publikasjoner/_attachment/302752?_ts=15b3883f218

Tjora, A. (2013) *Kvalitative forskningsmetoder i praksis*. Oslo, Gyldendal Akademisk. Universitetsforlag, 2011. Print.

Utne, H. & Andersen, E. (2018). *Innvandrerhusholdninger. Husholdningssammensetning og boforhold*. Prosjektrapport Rapporter 37:2018, Statistisk Sentralbyrå. Hentet fra: https://www.ssb.no/befolkning/artikler-og-publikasjoner/_attachment/368168?_ts=16706aaa550

Vassenden, A., Bergsgård, N. A., Lie, T. (2012). *Ryktet forteller hvor du bor. Botetthet og integrering blant rusavhengige kommunale leietakere*.

Wacquant, L., Slater, T., Pereira, V. B. (2014). *Territorial stigmatization in action*. *Environment and Planning A*, 46(6), 1270-1280.

Vedlegg A - spørreskjema / intervjuguide

• **Hvordan trives du der du bor? (1)**

Hvordan trives du i leiligheten din og i nabolaget ditt? Spørreundersøkelse til beboere i kommunale boliger i Bærum
Survey to tenants in social housing in Bærum

Are you a non-Norwegian speaker and want to participate? Please find our contact information below. Snakker du lite norsk eller kjenner du noen som ikke snakker norsk, og vil delta? Ta gjerne kontakt, du finner kontaktinformasjon nedenfor.

Hvordan trives du i boligen din? Hva er positivt og negativt? Hva kan bli bedre? Vi ønsker å vite hva du som beboer er opptatt av og hvordan du og de du eventuelt bor sammen med synes det er å bo der du bor. Vi som stiller deg spørsmålene er selv beboere i kommunale boliger andre steder og masterstudenter i sosialt arbeid. Svarene dine er viktige for oss. Deltar du i denne undersøkelsen kan du bidra til å påvirke hvordan de som har ansvaret for kommunale boliger i Bærum kommune jobber framover. Svarer du på undersøkelsen kan du delta i trekningen av ett gavekort på 500 kr og få ett års medlemskap i Leieboerforeningen (Lbf) (valgfritt) ved å skrive navn, adresse, mail og telefonnummer.

Det tar ca 30 min å besvare spørsmålene. Alle data blir behandlet anonymt. Du kan når som helst trekke deg fra undersøkelsen (se også informasjonsskrivet).

Dersom du har spørsmål knyttet til denne spørreundersøkelsen kan du kontakte Ingar Brattbakk (ingar.brattbakk@afi.hioa.no mob 91601129)
Katrine M. Woll (katrine.mauseth.woll@vid.no mob 41652785)

Takk for hjelpen!

Hilsen forskere, studenter og ansatte ved Høgskolen i Oslo og

Akershus, VID Vitenskapelige høyskole og Leieboerforeningen og
beboere i kommunale boliger andre steder

1) Hvor lenge har du bodd i denne leiligheten? ("Antall måneder" benyttes kun hvis man har bodd kortere enn 1 år eller at du ønsker å oppgi botid i hele år + måneder)

1. Antall år:
2. Antall måneder:

2) Hvor mange bor i boligen din? (sett ett kryss)

- Jeg bor alene
- 2
- 3
- 4
- 5
- 6
- 7
- 8
- 9
- 10 eller flere

3) Hvem bor du sammen med? (flere kryss mulig)

- Jeg bor sammen med partner (gift/samboer)
- Jeg bor sammen med barn
- Ønsker ikke å svare
- Jeg bor sammen med andre, spesifiser:

Kun til dem som bor sammen med barn:

4) Hvilken alder har barnet / barna? (flere valg mulig - start med det yngste barnet)

- 3. Barn 1
- 4. Barn 2
- 5. Barn 3
- 6. Barn 4
- 7. Barn 5
- 8. Barn 6
- 9. Barn 7
- 10. Barn 8
- 11. Barn 9
- 12. Barn 10

5) Hva liker du mest med å bo i?

- 13. Denne leiligheten?
- 14. Dette bomiljøet?
- 15. Dette området?

6) Hva liker du minst med å bo i?

- 16. Denne leiligheten?
- 17. Dette bomiljøet?
- 18. Dette området?

7) Ønsker du å bli boende i denne leiligheten?

- Ja

- Nei
- Vet ikke

8) Ønsker du å bli boende i dette området?

- Ja
- Nei
- Vet ikke

9) Hvor mange år regner du med å bli boende i denne leiligheten?

- Mindre enn 1 år
- 1 - 3 år
- 4 - 10 år
- Mer enn 10 år
- Resten av livet
- Vet ikke

Kun hvis du IKKE ønsker eller IKKE VET om du ønsker å bli boende i leiligheten eller området:

10) Hvorfor vurderer du å flytte fra leiligheten eller området?

11) Hvor vil du helst bo?

Vi vil nå stille noen spørsmål om selve **leiligheten din**. Standard og vedlikehold og andre tekniske sider ved leiligheten.

12) Hvor stor er boligen din?

19. Antall rom (oppgi alle rom utenom kjøkken og bad):

20. Antall kvadratmeter:

13) Hvordan synes du at størrelsen på boligen passer for deg/dere?

- For liten
- Passe stor
- For stor

14) Hvordan vurderer du standard og vedlikehold på leiligheten? Ta stilling til følgende forhold ved leiligheten din og vurder fra 1. Svært misfornøyd til 4. Svært fornøyd.

	1. Svært misfornøyd	2, Misfornøyd	3, Fornøyd	4, Svært fornøyd	Vet ikke / akutelt
Planløsning	☐	☐	☐	☐	☐
Vedlikehold	☐	☐	☐	☐	☐
Fuktproblemer	☐	☐	☐	☐	☐
Lysforhold	☐	☐	☐	☐	☐
Lyd- / støyforhold	☐	☐	☐	☐	☐
Ventilasjon / luftkvalitet / inneklima	☐	☐	☐	☐	☐
Temperatur (trekk, varme og kulde)	☐	☐	☐	☐	☐
Standard og vedlikehold alt i alt	☐	☐	☐	☐	☐

Hvis du har mer å fortelle om leiligheten. Skriv kort om det under.
 Bruk gjerne stikkord.

15) Skriv om leilighetens standard:

16) Hvordan vurderer du standard og vedlikehold på fellesområder ute og inne? Vi tenker på trappeoppganger, korridorer, kjeller, loft, garasjeanlegg og uteområder. Vurder fra 1.Svært misfornøyd til 4. Svært fornøyd.

	1. Svært misfornøyd	2. Misfornøyd	3. Fornøyd	4. Svært fornøyd	Vet ikke / ikke aktuelt
Rengjøring	☐	☐	☐	☐	☐
Vedlikehold	☐	☐	☐	☐	☐
Orden og ryddighet (søppel, møbler og annet som blir satt igjen)	☐	☐	☐	☐	☐
Håndtering av søppel	☐	☐	☐	☐	☐
Standard og vedlikehold alt i alt	☐	☐	☐	☐	☐

Hvis du har mer å fortelle om fellesområder ute eller inne. Skriv kort om det under. Bruk gjerne stikkord.

17) Skriv om fellesområder ute og inne:

18) Har du (eller noen av dem du bor sammen med) varig nedsatt funksjonsevne i form av:

	Ja	Nei	Ønsker ikke å svare
Bevegelsesvansker	☐	☐	☐
Synsvansker	☐	☐	☐
Hørselsproblemer	☐	☐	☐
Astma	☐	☐	☐
Allergi	☐	☐	☐
Andre ting som begrenser daglige aktiviteter?	☐	☐	☐

Kun hvis man har svart ja – har varig nedsatt funksjonsevne – på noen av alternativene i spm 18:

19) Er boligen tilrettelagt i forhold til dette?

Ja

Nei

Utdyp hvis du ønsker:

20) Hvor fornøyd eller misfornøyd er du med leiligheten alt i alt?

1. Svært misfornøyd 2. Misfornøyd 3. Fornøyd 4. Svært fornøyd Vet ikke / ikke aktuelt

21) Hvor fornøyd eller misfornøyd er du med fellesområder ute og inne alt i alt?

1. Svært misfornøyd 2. Misfornøyd 3. Fornøyd 4. Svært fornøyd Vet ikke / ikke aktuelt

Vi vil nå stille noen spørsmål om **bomiljøet og naboene dine**.

22) Når du tenker på nabolaget ditt, hva er det første du tenker på?

23) Hva liker du / liker du ikke ved å bomiljøet og naboene der du bor?

21. Jeg liker:

22. Jeg liker ikke:

24) Kjenner du noen eller tilbringer du tid med noen i nabolaget ditt? (flere valg mulig)

- Nei, ingen
- Naboer
- Venner som bor i området
- Familie som bor i området
- Medlemmer i foreninger og lag
- Arbeidskolleger
- Andre:
- Ønsker ikke svare

25) Hender det at du føler deg utrygg der du bor?

- Ofte
- Av og til
- Sjelden
- Aldri

Kun hvis du har svart OFTE, AV OG TIL eller SJELDEN i spørsmål 25:

26) Hvor hender det at du føler deg utrygg? Kryss av ved aktuelle svar. Flere valg mulig.

- Hjemme (når jeg er inne i boligen min)
- I oppgangen
- I heisen
- Kjeller/ loft/ fellesarealer i gården/blokka der jeg bor
- Uteområder der jeg bor
- Andre steder, spesifiser:

Kun hvis du har svart OFTE, AV OG TIL eller SJELDEN i spørsmål 25:

27) Hvorfor føler du deg noen ganger utrygg der du bor? Kryss av ved aktuelle svar. Flere valg mulig.

- Dårlig belysning på uteområder
- Ubehagelig atferd fra andre
- Sosialt belastende miljø blant andre beboere
- Mobbing
- Vold
- Ønsker ikke å svare
- Andre årsaker, spesifiser:

28) I hvilken grad synes du at nabolaget ditt har endret seg de siste årene? Ta stilling til følgende påstander om mulige endringer i nabolaget ditt.

	Helt uenig	Litt uenig	Litt enig	Helt enig	Vet ikke
Nabolaget mitt har fått flere møtesteder hvor jeg treffer andre beboere	☐	☐	☐	☐	☐
Flere beboere engasjerer seg og deltar i aktiviteter	☐	☐	☐	☐	☐
Jeg bruker de nære uteområdene mer aktivt enn før (grøntområder, lekeplasser, osv)	☐	☐	☐	☐	☐
Bomiljøet er blitt bedre tilrettelagt for barn	☐	☐	☐	☐	☐
Det har blitt tryggere for barn å vokse opp her	☐	☐	☐	☐	☐
Jeg trives dårligere i nabolaget mitt nå enn før	☐	☐	☐	☐	☐
Ryktet til nabolaget mitt har blitt dårligere blant dem som ikke bor her	☐	☐	☐	☐	☐
Jeg er blitt stoltere av å bo i nabolaget mitt enn før	☐	☐	☐	☐	☐
Jeg føler meg mer utrygg enn før	☐	☐	☐	☐	☐

Kun til dem som bor sammen med barn:

29) Hvordan tror du at barna dine trives med å bo her?

Spørsmål til alle:

30) Hvordan synes du boligene og bomiljøet her er egnet for barn? Vurder ut fra egne og andres barn.

31) Har du konkrete forslag til hva som kunne vært gjort for å gjøre nabolaget mer egnet for barn? (åpent)

32) Hvor fornøyd eller misfornøyd er du alt i alt med:

	Svært misfornøyd	Misfornøyd	Fornøyd	Svært fornøyd	Vet ikke / ikke aktuelt
Bomiljøet?	☐	☐	☐	☐	☐
Naboene dine?	☐	☐	☐	☐	☐

Vi vil nå stille noen spørsmål rundt **leiekontrakt og husleie**.

33) Har du / dere en skriftlig leiekontrakt eller leieavtale?

- Ja
- Nei
- Vet ikke / ikke aktuelt

34) Hvor lang periode gjelder nåværende kontrakt for, og når utløper den?

23. Hvor lang periode totalt:

24. Når utløper den:

35) Når kontrakten går ut – tror du at du/dere ønsker å fornye den da?

- Ja
- Nei
- Vet ikke

Kun hvis du ønsker å fornye kontrakten (ja i spørsmål 35):

36) Hvis du ønsker å fornye kontrakten: hvordan vurderer du sjansene for å fornye den?

1. Svært liten 2. Liten 3. Stor 4. Svært stor Vet ikke / ikke aktuelt

37) Hvor mye betaler du i husleie i måneden?

25. Husleie i måneden i kroner:

26. Jeg vet ikke / ønsker ikke å svare:

38) I hvilken grad føler du deg trygg på at du kan bli boende i denne boligen så lenge du ønsker det?

1. Svært utrygg 2. Utrygg 3. Trygg 4. Svært trygg Vet ikke / ikke aktuelt

39) Vil du utdype svaret?:

Vi vil nå stille noen spørsmål om **kontakten din med Bærum kommune som boligutleier**

40) På hvilken måte har du hatt kontakt med Bærum kommune om forhold som har med leiligheten din eller bomiljøet ditt å gjøre de siste 12 månedene? (Flere kryss mulig)

- Ikke hatt kontakt
- Vært i ekspedisjonen
- Ringt på telefon
- Sendt eller mottatt e-post
- Mottatt informasjonsmateriale
- Vært inne på nettsidene til Bærum kommune
- Møte med saksbehandler
- Hatt hjemmebesøk
- Annet (skriv)

Kun hvis man har hatt en eller annen form for kontakt (i spørsmål 40):

41) Dersom du har hatt kontakt med Bærum kommune som utleier de siste 12 månedene, hvorfor? (Flere kryss mulig)

- Visning og kontrakt
- Kontraktsfornyelse
- Feil/mangler på fellesområde
- Feil/mangler i boligen
- Naboklage (krangel, støy, etc)
- For å få informasjon eller råd
- Husleie og betaling
- Annet (skriv:)

42) Hvor fornøyd eller misfornøyd er du med kontakten med Bærum kommune som utleier?

1. Svært misfornøyd 2. Misfornøyd 3. Fornøyd 4. Svært fornøyd Vet ikke / ikke aktuelt

43) Hvilke(n) andre instans(er) i Bærum kommune har du hatt kontakt med de siste 12 månedene?

- Ikke hatt kontakt
- Oppgi hvilke(n):

Kun hvis man har hatt en eller annen form for kontakt (i spørsmål 43):

44) På hvilken måte har du hatt kontakt med andre instanser i Bærum kommune de siste 12 månedene? (Flere kryss mulig)

- Ikke hatt kontakt
- Vært i ekspedisjon / deres lokaler
- Ringt på telefon
- Sendt eller mottatt e-post
- Mottatt informasjonsmateriale
- Vært inne på kommunens nettsider
- Møte med saksbehandler
- Hatt hjemmebesøk
- Annet (skriv):

45) Hvor fornøyd eller misfornøyd er du med den kontakten?

1. Svært misfornøyd 2. Misfornøyd 3. Fornøyd 4. Svært fornøyd
- Vet ikke / ikke aktuelt

46) Har du noen gang deltatt på et informasjonsmøte i regi av Bærum kommune?

Nei

Ja, hva slags arrangement var det?

47) Tror du at det er behov for at Bærum kommune arrangerer felles beboermøter for sine leietakere?

Nei

Ja. Har du forslag til temaer som det er viktig å ta opp?

Vet ikke

48) Kunne du tenke deg å delta på noen av de følgende aktivitetene dersom de ble arrangert i ditt nabolag? (flere kryss mulig)

Informasjonsmøte fra Bærum kommune

Dugnad

Beboerfest for alle beboerne

Informasjonsmøter regi av andre (f.eks. Leieboerforeningen)

Sitte i et beboerstyre

Aktivitetsdag for barn og unge

Annet, skriv:

49) Kunne du selv tenkt deg å være med på å arrangere/ ta initiativ til noe av dette?

Ja

Nei

Vet ikke

Vi vil nå stille noen spørsmål om deg.

50) Hva er din alder? (velg antall år fra listen) Personen må være 18 år eller eldre for å delta i undersøkelsen.

18 år eller eldre

51) Kjønn (kan fylles ut uten å spørre)

Kvinne Mann Annet

52) Er du født i Norge?

- Ja
 Ønsker ikke å svare
 Nei, oppgi fødeland:

53) Er dine foreldre født i Norge?

- Ja
 Ønsker ikke å svare
 Nei, oppgi foreldres fødeland:

54) Hvilken av følgende beskrivelser passer best for deg?

- Student
 I jobb
 Langtidssykemeldt
 Hjemmeværende
 Arbeidsledig
 Trygdet eller pensjonert
 Barsels- / fødselspermisjon
 Ønsker ikke å svare
 Annet (skriv)

55) Hva er din høyeste fullførte utdanning?

- Grunnskole/ Barneskole/ Folkeskole (inntil 8 års skolegang)
- Ungdomsskole / Realskole (til sammen 9-10 års skolegang)
- Videregående skole / Gymnasnivå (til sammen 11-13 års skolegang)
- Universitet/ Mastergrad/ Ph.D/ (Mer enn 15 års skolegang tilsammen)
- Ønsker ikke å svare

56) Har du noe å fortelle om boligen eller bomiljøet som vi ikke har spurt om?

57) Har du kommentarer til selv undersøkelsen og/eller enkelte spørsmål?

TUSEN TAKK FOR AT DU VILLE DELTA !!

Vedlegg B – informasjonsskriv plassert i borettslagene

Revidert informasjonsskriv, prosjektnr. 58875 og 59273

Forespørsel om deltakelse i forskningsprosjektet

” Bo-indeks for kommunale boliger”

Bakgrunn og formål

«Bo-indeks i kommunale boliger» er finansiert av Husbanken og er et samarbeidsprosjekt mellom Leieboerforeningen (Lbf), Arbeidsforskningsinstituttet (AFI) ved Høgskolen i Oslo og Akershus (HiOA) og VID vitenskapelige høyskole.

Vi vil undersøke hvordan kommunale beboere i to utvalgte kommunale boligeiendommer i Bærum opplever sin bosituasjon. Forskere, masterstudenter og kommunale beboere gjennomfører intervjuene.

Hva innebærer deltakelse i studien?

Vi ønsker å gjennomføre et intervju som varer i om lag en halv time. Vi stiller deg en rekke spørsmål om bosituasjonen din og er opptatt standard på boligen, bomiljø, kontraktsforhold, husleie og hvordan du opplever kontakten med utleier. Svarene dine vil registreres i en nettbasert spørreundersøkelse og noteres ned av de to som intervjuer deg. I tillegg til informasjonen som framkommer i intervjuene med beboere vil vi i denne undersøkelsen også observere fysiske forhold i uteområder, oppganger og den fysiske standarden i leiligheter hvor beboerne deltar.

Hva skjer med informasjonen om deg?

Alle personopplysninger vil bli behandlet konfidensielt. Det er kun forskerne og masterstudentene som vil ha tilgang til personopplysningene som vil lagres på en forsvarlig måte for å ivareta din konfidensialitet. I forskningsrapporter og masteroppgaver vil du sikres anonymitet og det vil ikke være mulig å gjenkjenne deg eller din familie.

Prosjektet skal etter planen avsluttes i juni 2019 og dine opplysninger vil da anonymiseres.

Frivillig deltakelse

Det er frivillig å delta i studien, og du kan når som helst trekke ditt samtykke uten å oppgi noen grunn. Dersom du trekker deg, vil alle opplysninger om deg bli slettet. Dersom du ønsker å delta eller har spørsmål til studien, ta kontakt med forsker Ingar Brattbakk ved Arbeidsforskningsinstituttet (AFI)/HiOA på telefon 91601129 eller høyskolelektor ved VID vitenskapelig høyskole Katrine Mauseth Woll på telefon 41652785

Studien er meldt til Personvernombudet for forskning, NSD - Norsk senter for forskningsdata AS.

Samtykke til deltakelse i studien

Jeg har mottatt informasjon om studien, og er villig til å delta

(Signert av prosjektdeltaker, dato)

Vedlegg C – Tilrådning fra Norsk senter for forskningsdata (NSD)

Katrine Mauseth Woll

0370 OSLO

Vår dato: 23.02.2018

Vår ref: 59273 / 3 / STM

Deres dato:

Deres ref:

Tilrådning fra NSD Personvernombudet for forskning § 7-27

Personvernombudet for forskning viser til meldeskjema mottatt 20.02.2018 for prosjektet:

59273

Bo-indeks for kommunale boliger

*Behandlingsansvarlig
Daglig ansvarlig*

*VID vitenskapelig høgskole, ved institusjonens øverste leder
Katrine Mauseth Woll*

Vurdering

Etter gjennomgang av opplysningene i meldeskjemaet og øvrig dokumentasjon finner vi at prosjektet er unntatt konsesjonsplikt og at personopplysningene som blir samlet inn i dette prosjektet er regulert av § 7-27 i personopplysningsforskriften. På den neste siden er vår vurdering av prosjektopplegget slik det er meldt til oss. Du kan nå gå i gang med å behandle personopplysninger.

Vilkår for vår anbefaling

Vår anbefaling forutsetter at du gjennomfører prosjektet i tråd med:

- opplysningene gitt i meldeskjemaet og øvrig dokumentasjon
- vår prosjektvurdering, se side 2
- eventuell korrespondanse med oss

Meld fra hvis du gjør vesentlige endringer i prosjektet

Dersom prosjektet endrer seg, kan det være nødvendig å sende inn endringsmelding. På våre nettsider finner du svar på hvilke [endringer](#) du må melde, samt endringsskjema.

Opplysninger om prosjektet blir lagt ut på våre nettsider og i Meldingsarkivet

Vi har lagt ut opplysninger om prosjektet på nettsidene våre. Alle våre institusjoner har også tilgang til egne prosjekter i [Meldingsarkivet](#).

Vi tar kontakt om status for behandling av personopplysninger ved prosjektslutt

Se våre nettsider eller ta kontakt dersom du har spørsmål. Vi ønsker lykke til med prosjektet!

Vennlig hilsen

Marianne Høgetveit Myhren

Siri Tenden Myklebust

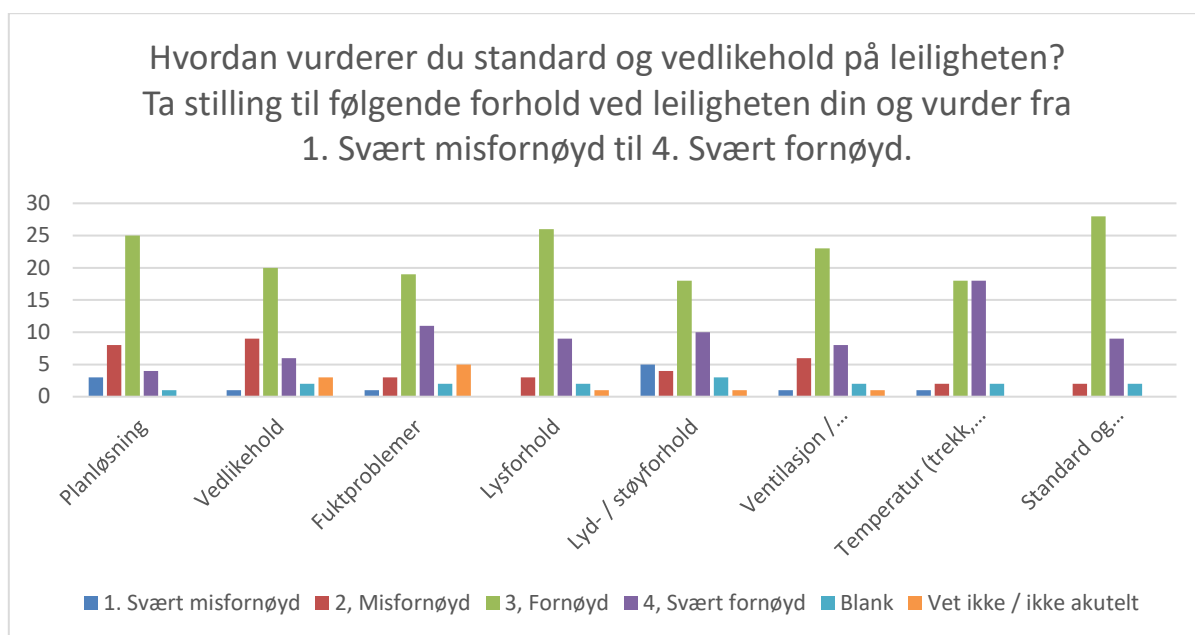
Kontaktperson: Siri Tenden Myklebust tlf: 55 58 22 68 / Siri.Myklebust@nsd.no

Vedlegg: Prosjektvurdering

Kopi: Hedda Helene Schaanning, mrs_fischer@hotmail.com

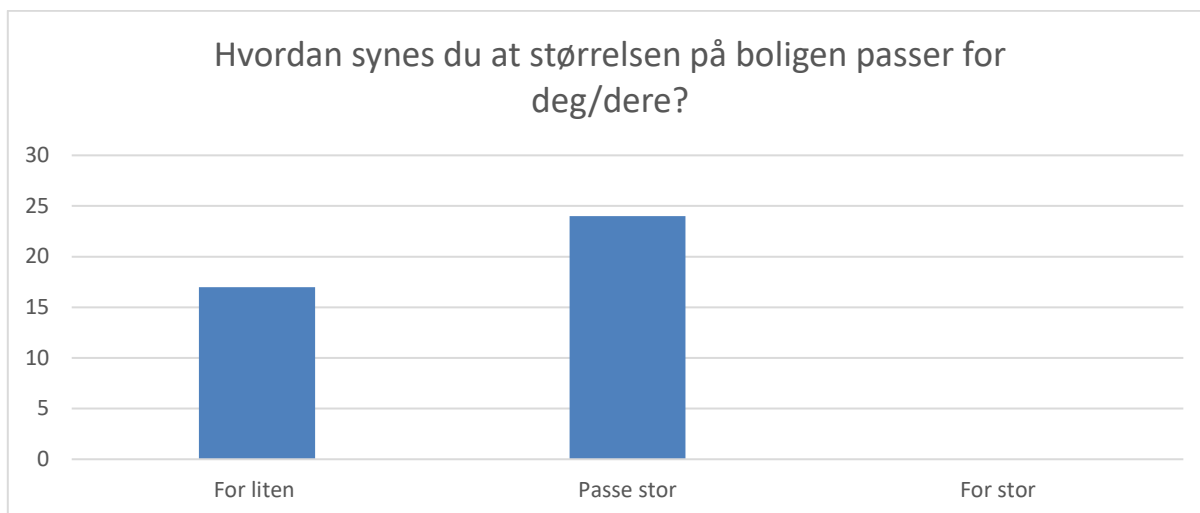
Vedlegg D – Figurer knyttet til den kvantitative analysen

Figurene i vedlegg D er direkte knyttet til de kvantitative spørsmålene i intervjuguiden (se vedlegg A). Figurbeskrivelsene gir en kort forklaring på hva figuren illustrerer, samt henviser til hvilket spesifikt spørsmål i intervjuguiden figuren referer til. Tallene på venstre side av y-aksen viser til antall beboere som svarte, mens x-aksen representerer de ulike svaralternativene beboere kunne velge mellom. Utarbeidelsen av disse grafene var med på å visualisere de kvantitative dataene og bygge opp ett mer oversiktlig bilde av hva informantene påsto i de ulike spørsmålene. Dette var også med på å tydeliggjøre hvor forskjellene lå.

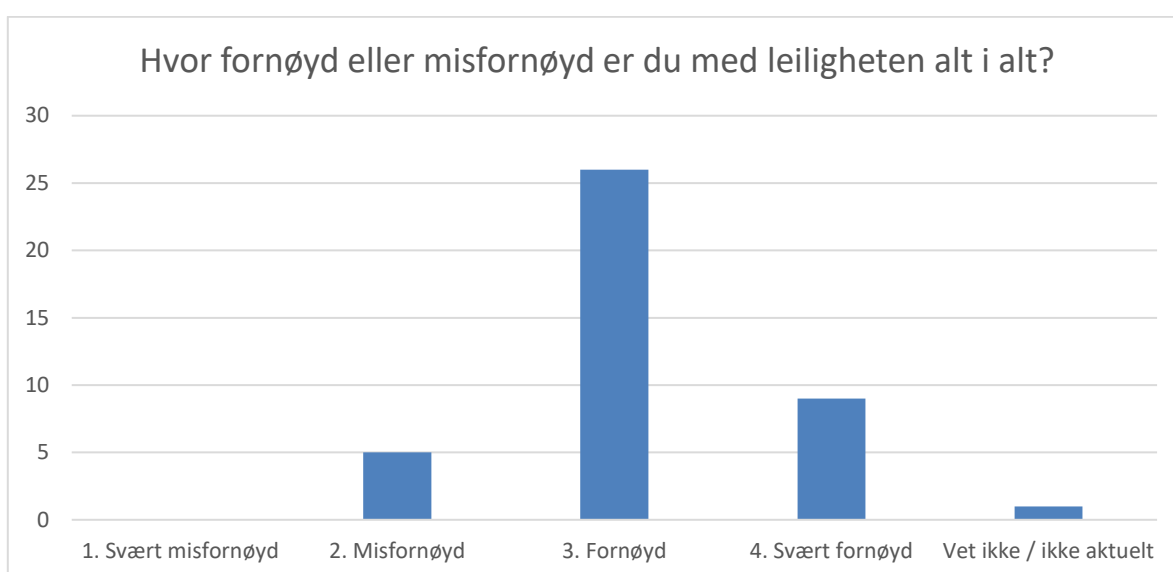
Figur D.1 - Spørsmål 14

Denne grafen illustrerer beboernes vurderinger i henhold til standarden og vedlikeholdet rundt ulike forhold knyttet til deres leilighet. Det ble fremstilt her at mesteparten var relativt fornøyd med standarden og vedlikeholdet i leiligheten, til tross for at det var enkelte deltakere som utrykte misnøye på noen av disse forholdene. Dette var med på å støtte opp det inntrykket jeg ble sittende igjen med etter å analysert datamaterialet at de fleste utfordringene beboerne utalte seg mest om var knyttet opp mot fellesområdene.

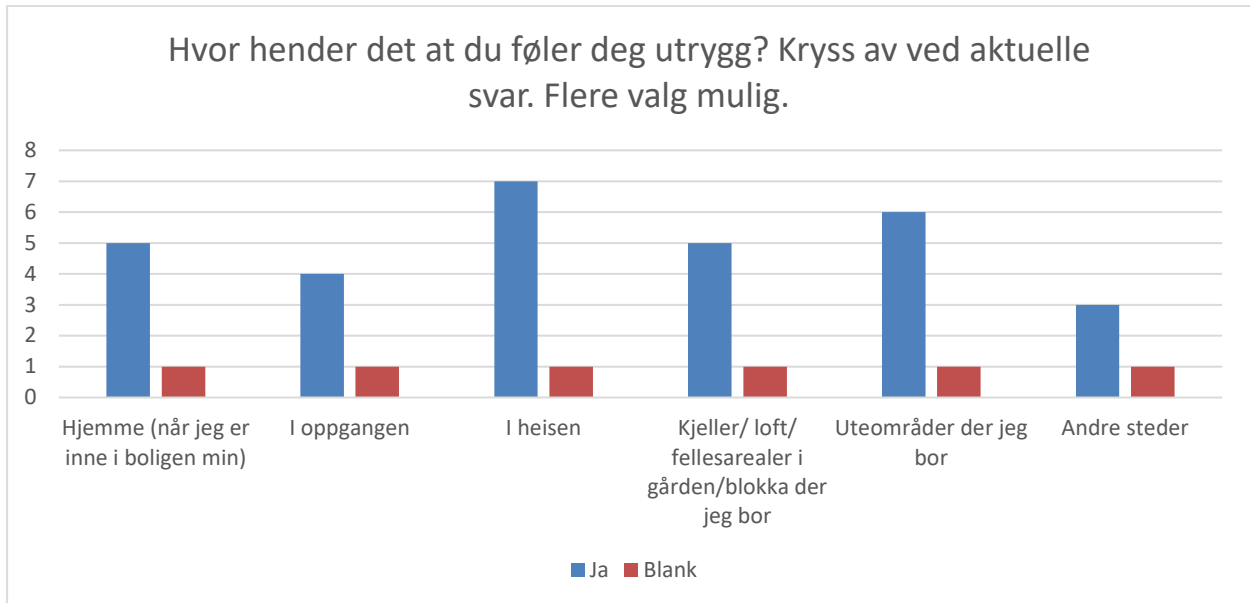
Figur D.2 – Spørsmål 13

Denne grafen viser til beboernes vurdering på om boligens størrelse er stor nok for antall personer som bor i den. De fleste påsto at deres leilighet var passe stor, men det var også en del som mente at den var for liten, dette var særlig gjeldene for informanter fra barnefamilier. Det var ingen som mente at deres bolig var for stor.

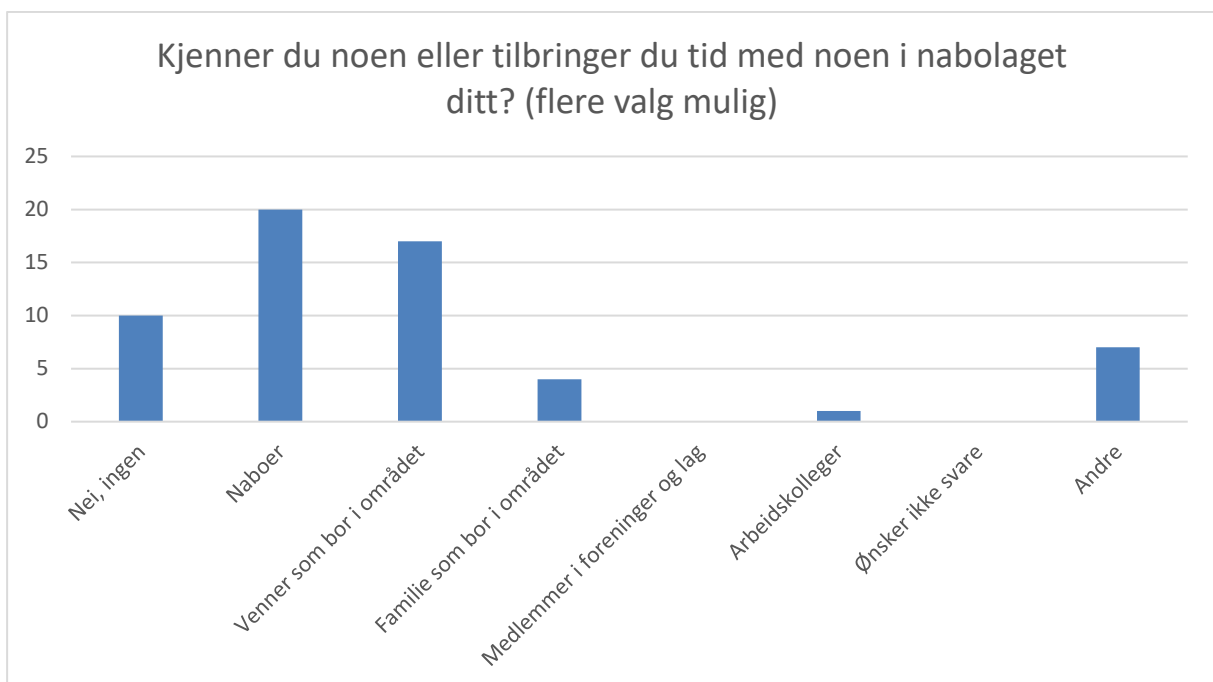
Figur D.3 - Spørsmål 20

Denne grafen viser til i hvilken grad beboere er fornøyd eller misfornøyd med leiligheten alt i alt. Denne grafen indikerer at tilfredsheten blant beboere er relativt høy.

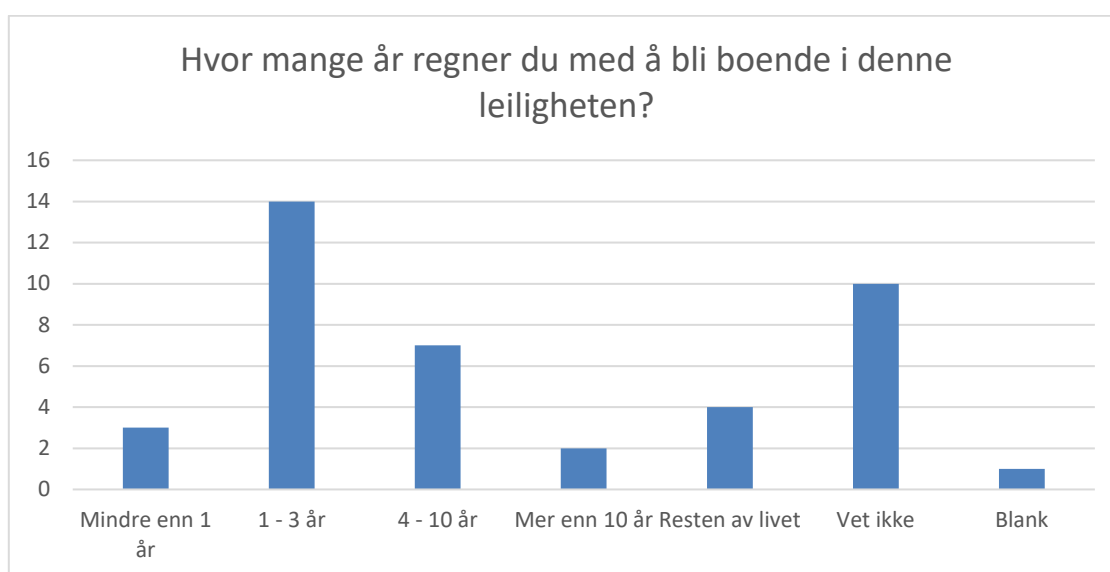
Figur D.4 - Spørsmål 26

Denne grafen kan knyttes opp mot avsnittet 5.2.3 uro og utrygghet, der det blir illustrert en annen graf som tar stilling til spørsmålet om informantene erfarte utrygghet i bomiljøet sitt. Denne grafen derimot utfyller den andre grafen, siden man gjennom denne grafen får et nærmere innblikk på nøyaktig hvor beboerne opplevde denne følelsen. Hvorav det indikeres at deltakerne kunne føle utrygghet både i hjemmet sitt, men større grad i fellesområdene.

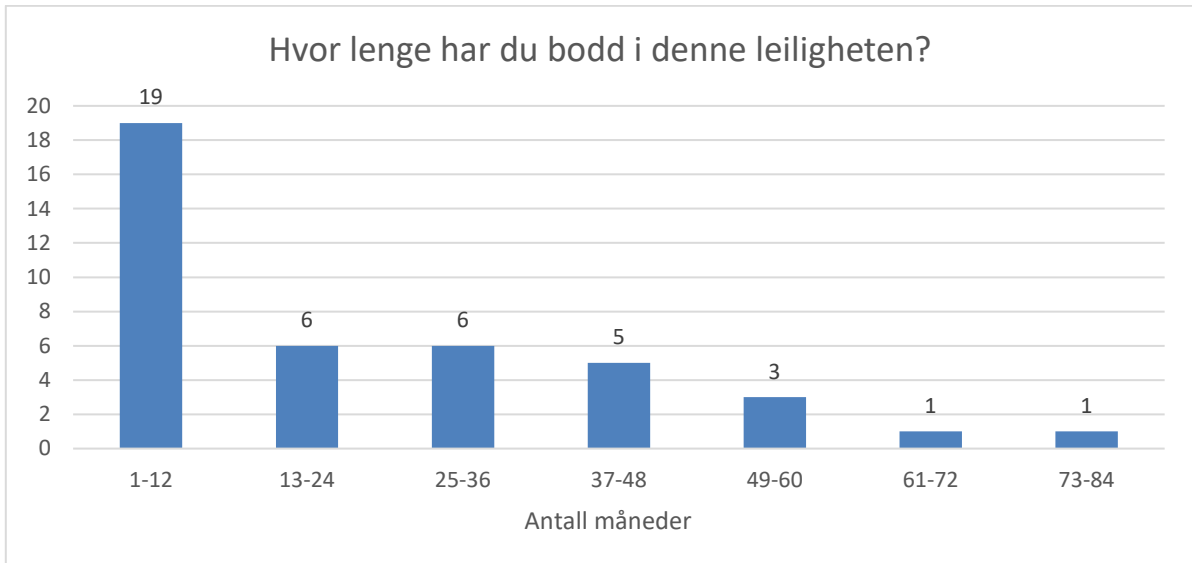
Figur D.5 - Spørsmål 24

Denne grafen gir innblikk i hvordan kontakten mellom beboerne var, og det viste seg at de aller fleste hadde få naboer som de var i kontakt med og oppfattet som venner. Til tross for at relativt mange i informantgruppen hadde tilgang til en eller annen form for relasjon til noen i nærområdet sitt, var det også enkelte som erfarte det motsatte. Ett funn som kan knyttes opp mot dette, og som ble synliggjort ved hjelp av de kvalitative dataene var at mange uttrykte et ønske om å få bedre kjennskap til sine naboer, og få styrket samholdet dem imellom. Enkelte uttrykte at de ønsket dette, tok initiativ i å utvikle en relasjon med naboene men opplevde av ulike grunner utfordringer med dette.

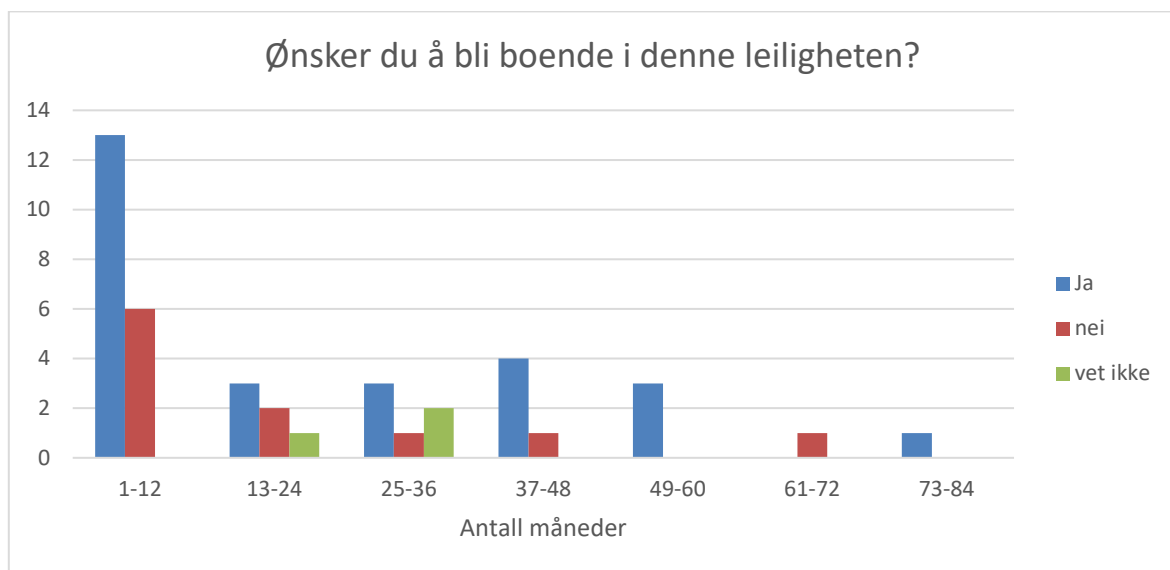
Figur D.6 - Spørsmål 9

Denne grafen viser beboerens tanker rundt hvor lenge de regner med å bli boende i deres nåværende leilighet. Beboernes tanker rundt dette varierte, men de fleste sa at de regnet å bli boende i 1-3 år fram i tid. Dette kan ha noe med at mesteparten av deltagere i undersøkelsen hadde treårskontrakter som enten ble avsluttet eller fornyet etter det tredje året var omme.

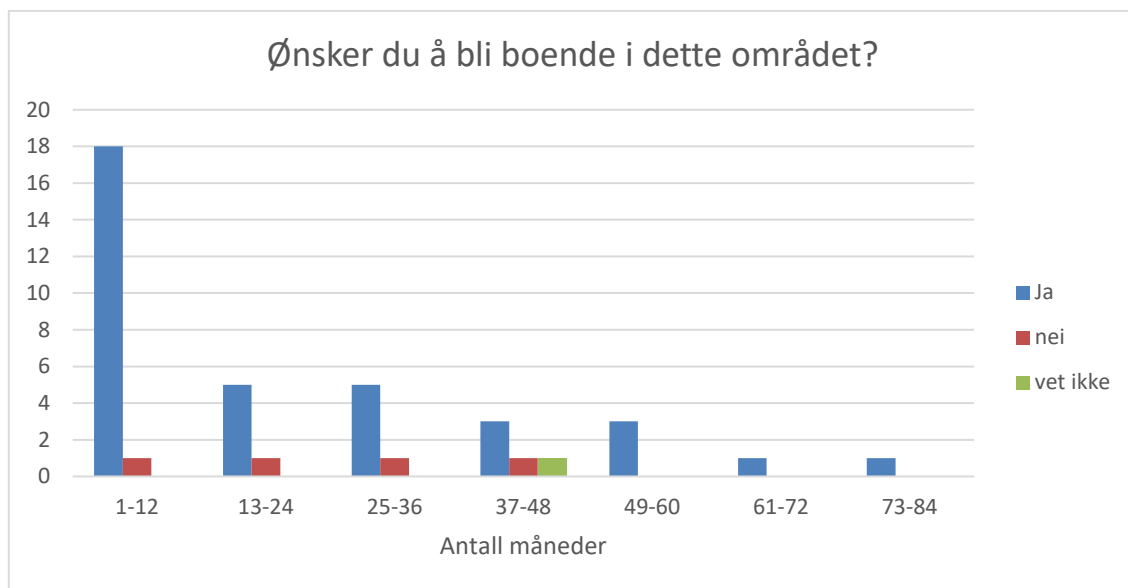
Figur D.7 Spørsmål 1

Denne grafen fremstiller botiden til deltakerne i denne undersøkelsen. Kunnskapen som blir illustrert her tas i bruk og presenteres i avsnittet 4.5 (presentasjon av utvalget). Der blir botiden til informantene fordelt i forhold til hvilken bygård de bor i.

Figur D.8 - Spørsmål 1 vs spørsmål 8

Denne grafen viser til beboernes ønsker om å bli boende i leiligheten deres, i forhold til hvor lenge de har bodd i leiligheten så langt. Her var det også ganske mange som svarte ja, og når jeg så på de kvalitative kommentarene på hvorfor enkelte ikke ønsket å bli boende, gjaldt dette for det meste om leilighetens størrelse.

Figur D.9 - Spørsmål 1 vs spørsmål 7

Denne grafen viser til informantenes ønsker om det å bli boende i samme området, i forhold til hvor lenge de allerede har bodd i området. Her svarer de fleste ja, og ved se på informasjonen i denne figuren opp mot Figur D.8, var det flere som ønsker å bli boende i samme område enn i leiligheten deres.